

วิทยานิพนธ์

ผลกระทบของการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 และการระบาดของ
ของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547 ที่มีต่อส่วนเกินผู้ผลิตไก่สดแช่แข็งของไทย

**EFFECT OF THE ECONOMIC CRISIS IN 1997 AND THE
SPREAD OF BIRD FLU IN 2004 ON THE PRODUCER
SURPLUS OF THAI FROZEN CHICKEN INDUSTRY**

นางสาวทัศนียา รูปโลก

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พ.ศ. 2551

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ปริญญา

เศรษฐศาสตร์

สาขา

เศรษฐศาสตร์

ภาควิชา

เรื่อง ผลกระทบของการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 และการระบาดของไข้หวัด
นกปี พ.ศ. 2547 ที่มีต่อส่วนเกินผู้ผลิตไก่สดแช่แข็งของไทย

Effect of The Economic Crisis in 1997 and The Spread of Bird Flu in 2004 on The
Producer Surplus of Thai Frozen Chicken Industry

นามผู้วิจัย นางสาวทัศนียา รูปโลก

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศุภชาติ สุขารมณ์, Ph.D.)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชวริย์ ยาวุฒิ, ศศ.ม.)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สัมพันธ์ หุ่นพยนต์, บธ.ม.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์ฐิพ พิพัฒนศิริ, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์วินัย อากงหาญ, M.A.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 18 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2551

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ผลกระทบของการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 และการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547
ที่มีต่อส่วนเกินผู้ผลิตไก่สดแช่แข็งของไทย

Effect of The Economic Crisis in 1997 and The Spread of Bird Flu in 2004 on The Producer
Susplus of Thai Frozen Chicken Industry

โดย

นางสาวทัศนียา รูปโลก

เสนอ

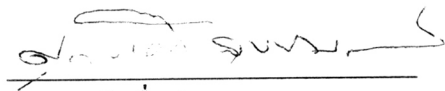
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
พ.ศ. 2551

ทัศนียา รูปโลก 2551: การศึกษาผลกระทบของการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 และการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547 ที่มีต่อส่วนเกินผู้ผลิตไก่สดแช่แข็งของไทย
ปริญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ ประธาน
กรรมการที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุภาชาติ สุขารมณ์, Ph.D. 93 หน้า

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะของผลกระทบจากการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 และการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547 ที่มีต่อส่วนเกินผู้ผลิตไก่สดแช่แข็งของไทย และโครงสร้างของอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในประเทศญี่ปุ่น

การศึกษาได้ใช้แนวคิดส่วนเกินผู้ผลิต (Producer Surplus: PS) มาวิเคราะห์เพื่อประเมินผลจากการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจและการระบาดของไข้หวัดนกที่มีต่อส่วนเกินผู้ผลิตไก่สดแช่แข็งของไทย โดยพิจารณาเปรียบเทียบค่าส่วนเกินผู้ผลิตช่วงก่อนและหลังการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจและการระบาดของไข้หวัดนก และใช้ค่าดัชนีเฮอร์ฟิנדัล (HHI) วิเคราะห์โครงสร้างตลาดของอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในประเทศญี่ปุ่น

ผลการศึกษาพบว่า การเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจทำให้ส่วนเกินผู้ผลิต (PS) ส่วนเกินผู้บริโภค (CS) และส่วนเกินโดยรวม (TS) ลดลงร้อยละ 18.53 27.30 และ 19.35 ตามลำดับ การระบาดของไข้หวัดนกทำให้ส่วนเกินผู้ผลิต (PS) ส่วนเกินผู้บริโภค (CS) และส่วนเกินโดยรวม (TS) ลดลงร้อยละ 98.32 98.65 และ 98.35 ตามลำดับ สำหรับค่าดัชนี HHI ของอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในประเทศญี่ปุ่น พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 3279 ในปี พ.ศ. 2531 เป็น 8202 ในปี พ.ศ. 2548 แสดงว่า โครงสร้างอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในประเทศญี่ปุ่นมีแนวโน้มเข้าใกล้ตลาดผูกขาด ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ในการผลิตไก่สดแช่แข็งควรมีผู้ผลิตรายใหม่เข้าสู่ตลาดในประเทศญี่ปุ่นมากขึ้น โดยผู้ผลิตจะต้องลดต้นทุนการผลิตหรือไม่ก็เปลี่ยนแปลงการผลิตไก่สดแช่แข็งเป็นผลิตภัณฑ์อื่นที่ไม่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของไข้หวัดนก

<u>ทัศนียา รูปโลก</u> ลายมือชื่อนิติ	 ลายมือชื่อประธานกรรมการ	25 / ก.พ. / 2551
---	---	------------------

Tassaneeya Rooploke 2008: A Study of The Economic Crisis in 1997 and The Spread of Bird Flu in 2004 on The Producer Surplus of Thai Frozen Chicken Industry. Master of Economics, Major Field: Economics, Department of Economics. Thesis Advisor: Assistant Professor Supachat Sukharomana, Ph.D. 93 pages.

This research evaluates the Economic Crisis in 1997 and the spread of Bird Flu in 2004 on change of producer surplus of Thai frozen chicken industry.

The demand and supply relation are simultaneously estimated so that the price and marginal cost and the producer surplus before and after the economic crisis and the spread of Bird Flu can be estimated and compared. Herfindahl and Herchman Index (HHI) is used for assessing the change of market structure of frozen chicken market in Japan.

The empirical study showed that the producer surplus (PS), the consumer surplus (CS), and the total surplus (TS) were decreased by 18.53 27.30 and 19.35 percent, respectively. For the Bird Flu Spread in 2004, the producer surplus (PS), the consumer surplus (CS), and the total surplus (TS) were decreased by 98.32 98.65 and 98.35 percent, respectively. The market structure tends to be monopolized as the HHI increased from 3279 (in 1988) to 8202 in 2005. The market structure of frozen chicken in Japan was dominated by the frozen chicken from Brazil. The study suggests that new frozen chicken producer in Thailand should enter into the market and to reduce cost or to switch to export non-frozen chicken products.

Tassaneeya Rooploke
Student's signature

Supachats 25 / 11 / 2551
Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจาก ผศ.ดร.ศุภชาติ สุขารมณ์ ประธานกรรมการที่ปรึกษา ที่เสียสละเวลาในการให้ความรู้คำแนะนำ ตลอดจนตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ และขอขอบพระคุณ ผศ.ชวริศ ยาวุฒิ กรรมการวิชาเอก ที่กรุณาให้คำแนะนำและตรวจสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุก ๆ ท่าน ที่ให้วิชาความรู้แก่ข้าพเจ้า และขอขอบพระคุณหน่วยงานต่าง ๆ ที่ข้าพเจ้าใช้อ้างอิงในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา ครอบครัว และเพื่อน ๆ ทุกคนที่คอยให้กำลังใจและคำแนะนำด้วยดีเสมอมา

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีข้อผิดพลาดประการใด ข้าพเจ้าขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว และขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ทัศนียา รูปโลก
กุมภาพันธ์ 2551

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(4)
สารบัญภาพ	(6)
บทที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์	6
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	8
ทฤษฎีและแนวคิด	8
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
กรอบแนวคิดในการวิจัย	18
สมมุติฐานในการวิจัย	18
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	19
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	19
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	19
แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา	21
บทที่ 4 สภาพทั่วไปของอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งของประเทศไทย	30
ความเป็นมาของไก่เนื้อในประเทศไทย	30
แหล่งผลิตไก่เนื้อ	31
ปริมาณการผลิตไก่เนื้อ	31
ต้นทุนการผลิตไก่เนื้อ	31
ประเภทของผู้ผลิตไก่เนื้อ	33
อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง	33

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ขั้นตอนการผลิตไก่สดแช่แข็ง	34
วิธีการบรรจุผลิตภัณฑ์ไก่สดแช่แข็ง	36
ผู้ผลิตไก่สดแช่แข็งเพื่อการส่งออก	37
ปัญหาด้านการผลิต	39
การตลาดไก่เนื้อภายในประเทศไทย	40
วิธีการตลาดไก่เนื้อภายในประเทศไทย	42
การตลาดต่างประเทศ	44
ตลาดส่งออกหลักของประเทศไทย: ตลาดญี่ปุ่น	47
ส่วนแบ่งการตลาดไก่สดแช่แข็งของไทยในประเทศญี่ปุ่น	50
ขั้นตอนการขออนุญาตนำเข้าเนื้อสัตว์ปีกในประเทศญี่ปุ่น	52
ประเทศคู่แข่งในตลาดญี่ปุ่น	53
ปัญหาด้านการตลาด	54
บทที่ 5 ผลการวิเคราะห์	55
ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์ไก่สดแช่แข็งของไทยจากตลาดญี่ปุ่น	55
ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อต้นทุนส่วนเพิ่มไก่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทย	57
ผลการวิเคราะห์ผลกระทบของการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540	
และการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547	60
ผลการวิเคราะห์โครงสร้างอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในประเทศญี่ปุ่น	
โดยพิจารณาค่าดัชนี Herfindahl and Herchman Index (HHI)	65
บทที่ 6 สรุปและข้อเสนอแนะ	69
สรุป	69
ข้อเสนอแนะ	70
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	72

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	75
ภาคผนวก ก ข้อมูลที่ใช้ในการประมาณการสมการ	76
ภาคผนวก ข ผลจากการประมาณการสมการ	78
ภาคผนวก ค กราฟแสดงผลกระทบจากการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจ และการระบาคของใช้หวัจนกที่มีต่อเสัณต่นทุนส่วนเพิ่ม ของผู้ผลิตไก่สดแช่แข็งของไทย	81
ภาคผนวก ง โรคใช้หวัจนก มาตรฐานฟาร์มเลี้ยงไก่ และมาตรฐานโรงฆ่าสัตว์	83
ประวัติการศึกษา และการทำงาน	93

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ของไทยปี พ.ศ. 2543 - 2548	2
2	ปริมาณและมูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยปี พ.ศ. 2531 - 2548	3
3	ต้นทุนการผลิตไก่เนื้อเฉลี่ยทุกขนาดฟาร์มปี พ.ศ. 2544 – 2548	32
4	ปริมาณการผลิต ความต้องการบริโภคภายในประเทศ และการส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทยปี พ.ศ. 2530 - 2548	41
5	ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งรายประเทศของประเทศไทยปี พ.ศ. 2544 - 2548	45
6	ปริมาณการส่งออกไก่แปรรูปรายประเทศของประเทศไทยปี พ.ศ. 2544 - 2548	46
7	ปริมาณการผลิตและการบริโภคเนื้อไก่ของประเทศญี่ปุ่นปี พ.ศ. 2544 - 2548	48
8	ปริมาณการนำเข้าไก่สดแช่แข็งในตลาดญี่ปุ่นปี พ.ศ. 2532 - 2548	49
9	ส่วนแบ่งการตลาดไก่สดแช่แข็งของไทยในประเทศญี่ปุ่นปี พ.ศ. 2532 - 2548	51
10	การเปลี่ยนแปลงของราคาคุณภาพ ต้นทุนส่วนเพิ่ม ปริมาณคุณภาพ และสวัสดิการทางสังคม อันเนื่องมาจากการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจ	62
11	การเปลี่ยนแปลงของราคาคุณภาพ ต้นทุนส่วนเพิ่ม ปริมาณคุณภาพ และสวัสดิการทางสังคม อันเนื่องมาจากการระบาดของไข้หวัดนก	64

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
12	ส่วนแบ่งการตลาดและค่าดัชนี HHI ของอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในประเทศไทยญี่ปุ่นปี พ.ศ. 2531 - 2548
66	
ตารางผนวกที่	
1	ข้อมูลที่ใช้ในการประมาณการสมการอุปสงค์ไก่สดแช่แข็งของไทยในตลาดญี่ปุ่นและต้นทุนส่วนเพิ่มไก่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทย
77	
2	ผลจากการประมาณการสมการอุปสงค์ไก่สดแช่แข็งของไทยในตลาดญี่ปุ่นและต้นทุนส่วนเพิ่มไก่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทย
79	
3	ผลจากการประมาณการสมการค่าดัชนี HHI ของอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในประเทศไทยญี่ปุ่น
80	

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 คุณภาพของตลาดสินค้า	11
2 ส่วนเกินผู้ผลิตในระดับหน่วยผลิต	12
3 ส่วนเกินผู้ผลิตในระดับตลาด	13
4 การหาเส้นอุปทานในระยะสั้นของหน่วยผลิต	14
5 แสดงปริมาณดุลยภาพและราคาดุลยภาพ ที่ $MR = MC$	27
6 วิธีการตลาดไก่เนื้อประเภทอิสระ	42
7 วิธีการตลาดไก่เนื้อประเภทมีสัญญาผูกพัน	43
8 ผลกระทบของการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจที่มีต่อส่วนเกินผู้ผลิต	61
9 ผลกระทบของการระบาดของไข้หวัดนกที่มีต่อส่วนเกินผู้ผลิต	63
 ภาพผนวกที่	
1 กราฟแสดงผลกระทบจากการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจที่มีต่อเส้นต้นทุนส่วนเพิ่ม ของผู้ผลิตไก่สดแช่แข็งของไทย	82
2 กราฟแสดงผลกระทบจากการระบาดของไข้หวัดนกที่มีต่อเส้นต้นทุนส่วนเพิ่ม ของผู้ผลิตไก่สดแช่แข็งของไทย	82

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยให้ความสำคัญกับสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรเป็นอันดับต้น ๆ เนื่องจากเป็นสาขาเศรษฐกิจที่นำรายได้เข้าสู่ประเทศเป็นจำนวนมาก มีผลให้ดุลการค้าของไทยได้เปรียบมาโดยตลอด ประกอบกับประเทศไทยเป็นประเทศซึ่งทำการเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักตั้งแต่ดั้งเดิม ดังนั้นการพัฒนาต่อยอดจากเกษตรกรรมมาเป็นอุตสาหกรรมเกษตรนั้นสามารถทำได้ไม่ยากนัก หากมีการบริหารจัดการหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องภายในอุตสาหกรรมเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ และได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลอย่างเหมาะสม ในบรรดาสินค้าเกษตรที่ได้รับการต่อยอดมาเป็นอุตสาหกรรมเกษตรนั้นพบว่า ผลิตภัณฑ์ไก่ เป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญชนิดหนึ่งของไทย

เมื่อพิจารณามูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ของประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 - 2548 จะพบว่า ประเทศไทยมีแนวโน้มในการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2543 สามารถส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ได้มีมูลค่า 626,286 ล้านบาท และส่งออกได้เพิ่มขึ้นเป็น 940,228 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2548 คิดเป็นอัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 7.14 จะเห็นได้ว่า ผลิตภัณฑ์ไก่สดแช่แข็ง มีมูลค่าการส่งออกอยู่ในอันดับที่ 9 และ 10 ของมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ทั้งหมดของประเทศในปี พ.ศ. 2545 และ ปี พ.ศ. 2546 ตามลำดับ (ตารางที่ 1)

การส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยในภาพรวม (ตารางที่ 2) พบว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 - 2546 มีอัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณและมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 10.70 และ 13.72 ต่อปี ตามลำดับ แต่กลับปรับตัวลดลงในช่วงปี พ.ศ. 2547 - 2548 โดยมีอัตราการขยายตัวของปริมาณและมูลค่าการส่งออกลดลงเฉลี่ยประมาณร้อยละ 95.26 และ 95.92 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ของไทยปี พ.ศ. 2543 - 2548

รายการ	มูลค่า (ล้านบาท)						อัตราการ เพิ่มเฉลี่ย (ร้อยละ)
	ปี พ.ศ. 2543	ปี พ.ศ. 2544	ปี พ.ศ. 2545	ปี พ.ศ. 2546	ปี พ.ศ. 2547	ปี พ.ศ. 2548	
สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์	626,286	685,148	694,403	804,189	886,147	940,228	7.14
ยางพาราและผลิตภัณฑ์	105,004	109,483	131,630	184,579	222,035	251,016	16.34
ข้าวและผลิตภัณฑ์	70,419	75,368	75,728	82,391	114,337	99,681	7.04
กุ้งและผลิตภัณฑ์	107,932	98,723	73,974	71,871	67,309	71,618	-6.06
ปลาและผลิตภัณฑ์	45,266	56,752	58,265	65,224	67,514	80,747	10.52
ไม้และผลิตภัณฑ์	42,777	44,393	49,820	51,168	60,581	62,219	6.63
น้ำตาลและผลิตภัณฑ์	29,333	35,453	34,434	46,519	37,890	34,805	4.40
ผลไม้และผลิตภัณฑ์	26,451	28,409	31,738	36,565	38,994	44,027	8.98
กระดาศและผลิตภัณฑ์	30,697	32,541	29,986	35,007	34,379	40,129	4.97
มันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์	20,387	25,727	22,878	27,224	34,805	34,276	10.07
ไก่สดแช่แข็งและผลิตภัณฑ์	15,689	23,936	22,959	24,787	1,683	23	-27.08
อื่น ๆ	132,331	154,363	162,991	181,854	187,450	194,104	6.74

ที่มา: กรมศุลกากร

เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงเป็นช่วงเวลา (ตารางที่ 2) จะพบว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2531 - 2535 ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2531 มีปริมาณการส่งออก 95,784 ตัน คิดเป็นมูลค่า 4,869 ล้านบาท ในขณะที่ปี พ.ศ. 2535 สามารถส่งออกได้เพิ่มขึ้นเป็น 174,829 ตัน คิดเป็นมูลค่า 10,399 ล้านบาท ซึ่งมีอัตราการขยายตัวของปริมาณและมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 16.60 และ 21.52 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจากการขยายตัวของตลาดไก่สดแช่แข็งไปสู่ตลาดในประเทศอื่น ๆ ได้แก่ ซาอุดีอาระเบีย เนเธอร์แลนด์ และสหรัฐอเมริกา เป็นต้น นอกเหนือจากตลาดญี่ปุ่นซึ่งเป็นตลาดหลักของไทย

แต่ในช่วงปี พ.ศ. 2536 - 2539 (ตารางที่ 2) กลับพบว่า ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งมีแนวโน้มลดลง โดยในปี พ.ศ. 2536 มีปริมาณการส่งออก 157,081 ตัน คิดเป็นมูลค่า 8,886 ล้านบาท ในขณะที่ปี พ.ศ. 2539 ส่งออกได้ลดลงเป็น 137,214 ตัน คิดเป็นมูลค่า 9,085 ล้านบาท ซึ่งมีอัตราการขยายตัวของปริมาณและมูลค่าการส่งออกลดลงเฉลี่ยประมาณร้อยละ 5.80 และ 2.89 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจากญี่ปุ่นลดการนำเข้าไก่สดแช่แข็งจากไทยและนำเข้าจากจีนซึ่งมีราคาถูกกว่าไทย

เนื่องจากไทยประสบปัญหาด้านต้นทุนการผลิตที่สูงกว่าจีน โดยพบว่า จีนได้ก้าวเข้ามาเป็นผู้ส่งออกไก่สดแช่แข็งรายใหญ่ที่สุดในตลาดญี่ปุ่น ด้วยส่วนแบ่งตลาดประมาณร้อยละ 45 แทนที่ประเทศไทย ซึ่งมีส่วนแบ่งตลาดเหลือเพียงประมาณร้อยละ 20 (ศูนย์บริการวิชาการเศรษฐกิจ, 2542) ประกอบกับการที่รัฐบาลไทยไม่มีนโยบายที่สนับสนุนด้านการผลิต และการส่งออกของอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในช่วงเวลาดังกล่าว

ตารางที่ 2 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยปี พ.ศ. 2531 - 2548

ปี พ.ศ.	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	
			ปริมาณ	มูลค่า
2531	95,784	4,869	16.95	21.15
2532	108,089	5,884	12.85	20.85
2533	138,945	7,590	28.55	28.99
2534	164,358	10,287	18.29	35.53
2535	174,829	10,399	6.37	1.09
2536	157,081	8,886	-10.15	-14.55
2537	153,043	9,854	-2.57	10.89
2538	149,935	9,661	-2.03	-1.96
2539	137,214	9,085	-8.48	-5.96
2540	150,799	10,951	9.90	20.54
2541	212,479	16,639	40.90	51.94
2542	217,735	15,260	2.47	-8.29
2543	240,905	15,689	10.64	2.81
2544	309,543	23,936	28.49	52.56
2545	330,331	22,959	6.72	-4.08
2546	370,760	24,787	12.24	7.96
2547	26,121	1,683	-92.95	-93.21
2548	636	23	-97.57	-98.63

ที่มา: กรมศุลกากร

ต่อมาในปี พ.ศ. 2540 (ตารางที่ 2) มีปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งเพิ่มขึ้นเป็น 150,799 ตัน คิดเป็นมูลค่า 10,951 ล้านบาท ซึ่งมีอัตราการขยายตัวของปริมาณและมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 20.54 เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2539 เนื่องจากประเทศไทยเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ ทำให้ค่าเงินบาทอ่อนค่าลงมาก ผู้บริโภคจึงซื้อไก่สดแช่แข็งของไทยเพิ่มขึ้น เนื่องจากราคาถูกลงในสายตาของผู้บริโภค ส่งผลให้ปริมาณและมูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยเพิ่มขึ้น

ในช่วงปี พ.ศ. 2541 - 2546 (ตารางที่ 2) ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งกลับมีแนวโน้มปรับตัวเพิ่มขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2541 มีปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็ง 212,479 ตัน คิดเป็นมูลค่า 16,639 ล้านบาท ในขณะที่ปี พ.ศ. 2546 ส่งออกได้เพิ่มขึ้นเป็น 370,760 ตัน คิดเป็นมูลค่า 24,787 ล้านบาท ซึ่งมีอัตราการขยายตัวของปริมาณและมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 16.91 และ 17.15 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจากผู้ผลิตไก่สดแช่แข็งของไทยได้พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นตรงตามความต้องการของผู้บริโภค และเป็นผลสืบเนื่องจากค่าเงินบาทที่อ่อนค่าลงในปี พ.ศ. 2540 ส่งผลให้ปริมาณและมูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยเพิ่มขึ้นดังกล่าว

ขณะที่ในช่วงปี พ.ศ. 2547 - 2548 (ตารางที่ 2) ปริมาณและมูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยลดลงอย่างมาก โดยมีปริมาณการส่งออก 26,121 และ 636 ตัน ตามลำดับ คิดเป็นมูลค่า 1,683 และ 23 ล้านบาท ตามลำดับ ซึ่งมีอัตราการขยายของปริมาณและมูลค่าการส่งออกลดลงเฉลี่ยประมาณร้อยละ 95.26 และ 95.92 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจากประเทศไทยประสบปัญหาการระบาดของไข้หวัดนกในปี พ.ศ. 2547 ส่งผลให้ปริมาณการและมูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็งในช่วงปี พ.ศ. 2547 - 2548 ปรับตัวลดลงอย่างมาก

จะเห็นได้ว่า ผลกระทบสืบเนื่องจากการที่ประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 ซึ่งทำให้ปริมาณและมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น และการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547 ซึ่งทำให้ปริมาณและมูลค่าการส่งออกลดลงนั้น ส่งผลให้อุตสาหกรรมการผลิตไก่สดแช่แข็งเพื่อการส่งออกของไทยได้รับผลกระทบโดยตรง ทำให้ผู้ผลิตไก่สดแช่แข็งได้รับส่วนเกินผู้ผลิต (Producer Surplus) ผันผวนอย่างมาก ซึ่งนำไปสู่แนวทางในการศึกษาครั้งนี้

การศึกษาผลกระทบของการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 และการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547 ที่มีต่อส่วนเกินผู้ผลิตไก่สดแช่แข็งในไทยในครั้งนี้ มุ่งเน้นที่จะทำการศึกษา

ผลกระทบจากวิกฤติทั้งสองข้างต้นในตลาดญี่ปุ่นซึ่งเป็นตลาดส่งออกหลักเป็นสำคัญ แยกการพิจารณาออกเป็นสามส่วน คือ การพิจารณาผลกระทบจากการที่ประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 ที่มีต่อส่วนเกินผู้ผลิต (Producer Surplus) การพิจารณาผลกระทบจากการที่ประเทศไทยประสบปัญหาการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547 ที่มีต่อส่วนเกินผู้ผลิต (Producer Surplus) และการพิจารณาลักษณะโครงสร้างตลาดของอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในตลาดญี่ปุ่น เพื่อนำไปสู่การหาแนวทางในการวางแผนรับมือกับปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อส่วนเกินผู้ผลิต (Producer Surplus) ไก่สดแช่แข็งของไทย และขยายตลาดไปสู่ประเทศอื่น ๆ ในตลาดโลก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาผลกระทบของการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 และการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547 ที่มีต่อส่วนเกินผู้ผลิตไก่สดแช่แข็งของไทย มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ศึกษาลักษณะของผลกระทบโดยแบ่งการพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างช่วงก่อนและหลังการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540
2. ศึกษาลักษณะของผลกระทบโดยแบ่งการพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างช่วงก่อนและหลังการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547
3. ศึกษาลักษณะโครงสร้างอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในประเทศญี่ปุ่น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาผลกระทบของการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 และการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547 ที่มีต่อส่วนเกินผู้ผลิตไก่สดแช่แข็งของไทย สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้ ดังนี้

1. ผู้ผลิตไก่สดแช่แข็งของไทย สามารถนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาวางแผนค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมหรือป้องกันความเสียหายทางด้านการผลิตและการส่งออกไก่สดแช่แข็ง ทำให้สามารถลดผลกระทบด้านลบที่ส่งผลต่อผู้ผลิตไก่สดแช่แข็ง และเพิ่มผลกระทบด้านบวกเพื่อให้มีส่วนเกินผู้ผลิตเพิ่มมากยิ่งขึ้น

2. รัฐบาล สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการวางแผนการจัดสรรงบประมาณ เพื่อใช้ในการส่งเสริมการผลิตและการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทย โดยพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างผลกระทบด้านลบที่จะส่งผลให้เกิดความเสียหายลดลง หากจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น กับงบประมาณที่รัฐบาลต้องใช้ในการลงทุนเพื่อทำการป้องกันความเสียหาย ว่ามีความคุ้มค่าเพียงใด

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาผลกระทบของการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 และการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547 ที่มีต่อส่วนเกินผู้ผลิตไก่สดแช่แข็งของไทย จะทำการศึกษาข้อมูลของอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็ง โดยใช้ข้อมูลทศบัญญัติแบบอนุกรมเวลารายปี พิจารณาข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 - 2548 ศึกษาเฉพาะกรณีที่ไทยส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่นซึ่งเป็นตลาดส่งออกหลัก โดยใช้เส้นต้นทุนส่วนเพิ่มในการพิจารณาแทนเส้นอุปทาน เพราะเส้นอุปทานจะมีแต่เพียงในตลาดแข่งขันสมบูรณ์เท่านั้น ส่วนการศึกษาโครงสร้างอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในประเทศญี่ปุ่น จะทำการศึกษาข้อมูลส่วนแบ่งการตลาดของอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในประเทศญี่ปุ่น โดยใช้ข้อมูลทศบัญญัติแบบอนุกรมเวลารายปี พิจารณาข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 - 2548

นิยามศัพท์

1. ไก่สดแช่แข็ง (Frozen Chicken) หมายถึง ไก่สดทั้งตัวหรือเนื้อไก่ชำแหละเป็นชิ้นส่วน ซึ่งส่วนใหญ่จะส่งออกไปขายในรูปชิ้นชำแหละแช่แข็ง ได้แก่ เนื้อสันใน (Fillet), เนื้ออก (Boneless Breast), ขา (Leg), สะโพก (Thigh), น่อง (Drumstick), ปีก (Wing), ปีกบน (Wing Stick) และ ปีกล่าง (Tulip) ที่ยังไม่ได้ผ่านการปรุงแต่งหรือทำไว้ไม่ให้เสียอื่น ๆ และนำมาผ่านกระบวนการแช่เย็น

2. ส่วนเกินผู้ผลิต (Producer Surplus) หมายถึง ส่วนต่างระหว่างมูลค่าของสินค้าที่ผู้ผลิตได้รับจริงกับมูลค่าต่ำสุดที่ทำให้ผู้ผลิตยังยินดีที่จะผลิตสินค้าในจำนวนเดียวกันนั้นออกขาย ซึ่งก็คือพื้นที่ใต้เส้นระดับราคาตลาดและเหนือเส้นอุปทานของหน่วยผลิต (ภราดร ปรีดาศักดิ์, 2547)

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ในการศึกษาผลกระทบของการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 และการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547 ที่มีต่อส่วนเกินผู้ผลิตไก่สดแช่แข็งในไทยได้นำ ทฤษฎี แนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ทฤษฎีและแนวคิด

1. ทฤษฎีอุปสงค์

อุปสงค์ (Demand) หมายถึง ปริมาณของสินค้าหรือบริการชนิดหนึ่ง ๆ ที่ผู้บริโภคยินดีและสามารถซื้อได้ในระดับราคาต่าง ๆ ในระยะเวลาและสถานที่หนึ่ง ๆ โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ (ประเจิด สินทรัพย์, 2525)

ปัจจัยกำหนดอุปสงค์ ได้แก่ ราคาของสินค้าหรือบริการชนิดนั้น รายได้ของผู้บริโภค ราคาของสินค้าหรือบริการชนิดอื่นที่เกี่ยวข้อง รสนิยมของผู้บริโภค จำนวนผู้บริโภค และการคาดคะเนเกี่ยวกับราคาในอนาคต

การเปลี่ยนแปลงปริมาณซื้อ

การเปลี่ยนแปลงปริมาณซื้อ (Change in Quantity Demanded) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้าหรือบริการชนิดหนึ่ง โดยที่ปัจจัยกำหนดอุปสงค์ตัวอื่น ๆ คงเดิม ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงจำนวนซื้อภายในเส้นอุปสงค์เส้นเดียวกัน

การเปลี่ยนแปลงในอุปสงค์

การเปลี่ยนแปลงในอุปสงค์ (Change or Shift in Demand) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของราคาของสินค้าที่พิจารณาอยู่นั้นคงเดิม แต่มีการเปลี่ยนแปลงในปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์ตัวอื่น ๆ ซึ่งทำให้เกิดเส้นอุปสงค์เส้นใหม่หรือเกิดการเคลื่อนย้ายตำแหน่ง (Shift) ของเส้นอุปสงค์ไปยังที่ใหม่

ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ (Elasticity of Demand) แบ่งออกเป็น 3 ชนิด ดังนี้

1. ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้าหรือบริการชนิดนั้น (Own Price Elasticity of Demand หรือ E_p) ซึ่งบอกให้ทราบถึงอัตราการเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้าหรือบริการชนิดนั้น ๆ แบ่งออกได้เป็น 5 ประเภท ดังนี้

1.1 อุปสงค์ที่ไม่มี ความยืดหยุ่นเลย (Perfectly Inelastic Demand) คือ อัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการซื้อจะไม่เปลี่ยนแปลงเลยแม้ว่าราคาสินค้าหรือบริการจะเปลี่ยนแปลงไปเท่าใดก็ตาม ค่าความยืดหยุ่นที่คำนวณได้จะเท่ากับศูนย์

1.2 อุปสงค์ที่มีความยืดหยุ่นน้อย (Inelastic Demand) คือ อัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการซื้อจะน้อยกว่าอัตราการเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้าหรือบริการ ค่าความยืดหยุ่นที่คำนวณได้จะน้อยกว่า 1

1.3 อุปสงค์ที่มีความยืดหยุ่นคงที่ (Unitary Elasticity) คือ อัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการซื้อและอัตราการเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้าหรือบริการเท่ากัน ค่าความยืดหยุ่นที่คำนวณได้จะเท่ากับ 1

1.4 อุปสงค์ที่มีความยืดหยุ่นมาก (Elastic Demand) คือ อัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการซื้อจะมากกว่าอัตราการเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้าหรือบริการ ค่าความยืดหยุ่นที่คำนวณได้จะมากกว่า 1

1.5 อุปสงค์ที่มีความยืดหยุ่นมากที่สุด (Perfectly Elasticity Demand) คือ อัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการซื้อต่ออัตราการเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้าหรือบริการมากที่สุด ค่าความยืดหยุ่นจะเริ่มตั้งแต่ค่าไม่จำกัดที่แกนราคาจนถึงค่าศูนย์ที่แกนปริมาณ

2. ค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงของรายได้ (Income Elasticity of Demand หรือ E_{yi}) ซึ่งบอกให้ทราบถึงอัตราการเปลี่ยนแปลงของรายได้ของผู้บริโภคที่มีต่ออัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณของปริมาณการซื้อสินค้าหรือบริการนั้น

3. ความยืดหยุ่นไขว้ของอุปสงค์ (Cross Price Elasticity of Demand หรือ E_{xy}) ซึ่งบอกให้ทราบถึงอัตราการเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้าหรือบริการชนิดอื่นที่ใช้ทดแทนที่มีต่ออัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณซื้อสินค้าหรือบริการชนิดใดชนิดหนึ่ง

2. ทฤษฎีอุปทาน

อุปทาน (Supply) หมายถึง ปริมาณสินค้าหรือบริการชนิดใดชนิดหนึ่งที่ผู้ผลิตหรือผู้ขายยินดีนำเสนอขายที่ระดับราคาต่าง ๆ กัน ในเวลาและสถานที่ที่กำหนด โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ (อภิสิทธิ์ อีสริยานุกูล, 2536)

ปัจจัยกำหนดอุปทาน ได้แก่ ราคาของสินค้าหรือบริการชนิดนั้น ราคาของปัจจัยการผลิต ราคาของสินค้าอื่นที่หน่วยผลิตสามารถผลิตได้ จำนวนผู้ผลิต เทคโนโลยีการผลิต และการคาดคะเนเกี่ยวกับราคาในอนาคต

การเปลี่ยนแปลงปริมาณขาย

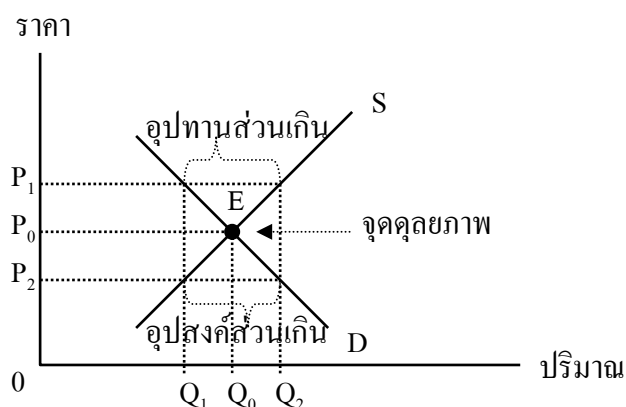
การเปลี่ยนแปลงปริมาณขาย (Change in Quantity Supplied) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงจำนวนสินค้าหรือบริการที่ผู้ผลิตต้องการเสนอขาย อันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงในราคาของสินค้าหรือบริการชนิดนั้น โดยที่ปัจจัยกำหนดอุปทานตัวอื่น ๆ ยังคงเดิม ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงบนเส้นอุปทานเส้นเดียวกัน (ภราดร ปริดาศักดิ์, 2547)

การเปลี่ยนแปลงในอุปทาน

การเปลี่ยนแปลงในอุปทาน (Change or Shift in Supply) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงจำนวนสินค้าหรือบริการที่ผู้ผลิตต้องการขาย เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงปัจจัยกำหนดอุปทานต่างๆ โดยที่ราคาของสินค้าชนิดนั้นยังคงเดิม ซึ่งทำให้เส้นอุปทานเปลี่ยนตำแหน่งไปจากเดิมหรือเกิดเส้นอุปทานเส้น

3. คุณภาพของตลาดสินค้า

ดุลยภาพ (Equilibrium) คือ ภาวะที่ระดับราคาซึ่งปริมาณซื้อเท่ากับปริมาณขายพอดี ราคาที่ก่อให้เกิดดุลยภาพของตลาดเรียกว่า ราคาดุลยภาพ (Equilibrium Price) ส่วนปริมาณการซื้อขายที่เกิดขึ้นจริง ณ ระดับราคาดุลยภาพเรียกว่า ปริมาณดุลยภาพ (Equilibrium Quantity) จุดตัดระหว่างเส้นอุปสงค์และอุปทานเรียกว่า จุดดุลยภาพ (Equilibrium Point) (ภราดร, 2547)

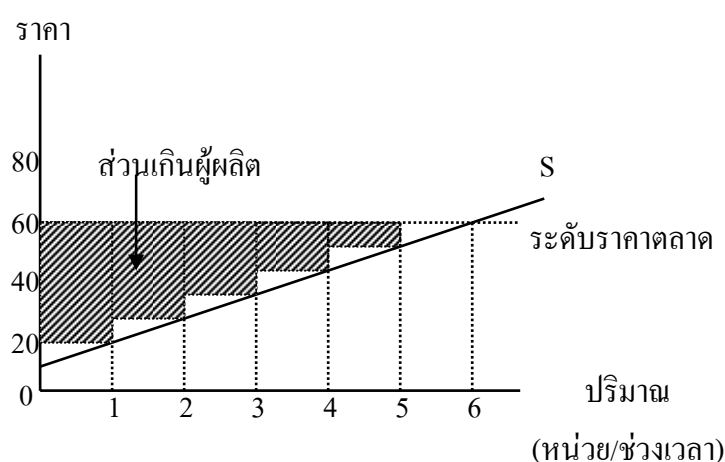

ภาพที่ 1 ดุลยภาพของตลาดสินค้า

พิจารณาภาพที่ 1 เส้นอุปสงค์ (D) และเส้นอุปทาน (S) ของตลาดตัดกันที่จุด E ซึ่งเป็นจุดดุลยภาพที่ทำให้ปริมาณซื้อเท่ากับปริมาณขายพอดี ราคาดุลยภาพ คือ OP_0 และปริมาณดุลยภาพ คือ OQ_0 เมื่อใดก็ตามที่ราคาสูงกว่า OP_0 จะก่อให้เกิดอุปทานส่วนเกิน ณ ระดับราคา OP_1 จะเกิดอุปทานส่วนเกินเท่ากับปริมาณ Q_1Q_2 และถ้าต่ำกว่า OP_0 จะก่อให้เกิดอุปสงค์ส่วนเกินเท่ากับปริมาณ Q_1Q_2 และราคาจะถูกผลักดันให้กลับเข้าสู่ระดับราคาดุลยภาพ OP_0 ในที่สุด

4. ส่วนเกินผู้ผลิต (Producer Surplus)

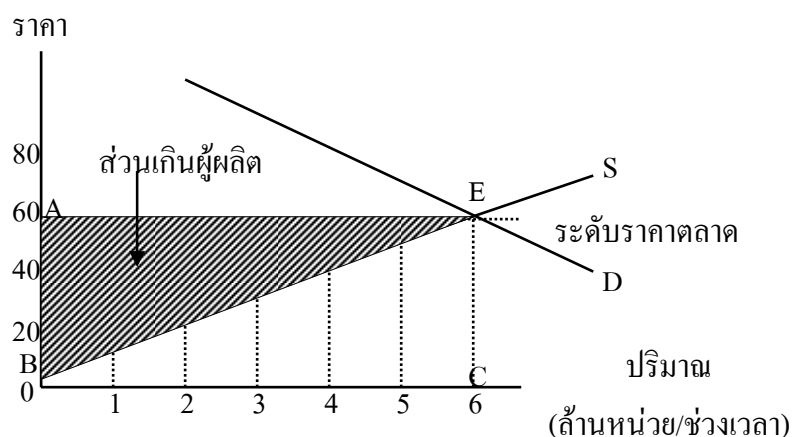
ส่วนเกินผู้ผลิต (Producer Surplus) หมายถึง ส่วนต่างระหว่างมูลค่าของสินค้าที่ผู้ผลิตได้รับจริงกับมูลค่าต่ำสุดที่ทำให้ผู้ผลิตยังยินดีที่จะผลิตสินค้าในจำนวนเดียวกันนั้นออกขาย (กรราคร ปรีดาศักดิ์, 2547)

ภาพที่ 2 ส่วนเกินผู้ผลิตในระดับหน่วยผลิต

ถ้าพิจารณาในระดับหน่วยผลิตหนึ่ง ๆ (ภาพที่ 2) เส้น S เป็นเส้นอุปทานของหน่วยผลิตรายหนึ่ง ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณขายกับราคาสินค้า เส้น S นี้สะท้อนให้เห็นว่า ที่ปริมาณสินค้าหนึ่ง ๆ ราคาค่าต่ำสุดที่ผู้ผลิตจะต้องได้รับเพื่อให้เขายังยินดีเสนอขายสินค้าในปริมาณนั้นได้ควรเป็นเท่าใด เช่น ถ้าให้ผู้ผลิตผลิตสินค้า 1 หน่วย ราคาค่าต่ำสุดที่ผู้ผลิตควรได้รับ คือ หน่วยละ 20 บาท ถ้าต่ำกว่านี้เขาจะไม่ผลิตสินค้าหน่วยนี้ และถ้าให้เขาผลิตสินค้าหน่วยที่ 3 ราคาค่าต่ำสุดที่เขาควรจะได้รับต้องเป็นหน่วยละ 40 บาท และหน่วยที่ 6 เขาจะต้องขายได้ในราคาค่าต่ำสุด 60 บาท เป็นต้น ถ้ากำหนดให้ราคาคุณภาพหรือราคาตลาดของสินค้าชนิดนี้เป็นหน่วยละ 60 บาท ผู้ผลิตจะผลิตสินค้าออกจำหน่ายเพียง 6 หน่วย เพราะสินค้าหน่วยที่ 7 ราคาค่าต่ำกว่าราคาค่าต่ำสุดที่เขายินดีจะขาย อย่างไรก็ตามถ้าผู้ผลิตขายสินค้าของเขาทั้ง 6 หน่วย เขาจะได้รับเงินค่าสินค้าในราคาหน่วยละ 60 บาท สำหรับสินค้าทุกหน่วย ดังนั้น เขาจึงได้รับเงินค่าสินค้าเกินกว่าจำนวนขั้นต่ำ ส่วนที่เกินมานี้คือ ผลต่างระหว่างมูลค่าที่เขาได้รับจริงกับมูลค่าขั้นต่ำสุดที่เขายินดีรับ ผลต่างข้างต้นนี้เรียกว่า ส่วนเกินผู้ผลิต (Producer Surplus) ส่วนเกินผู้ผลิตที่หน่วยผลิตรายนี้ได้รับจากการผลิตสินค้าจำนวน 6 หน่วย ในที่นี้ คือ พื้นที่ที่แรเงาในภาพที่ 2 ถ้าสินค้าชนิดนี้สามารถแบ่งแยกเป็นหน่วยย่อย ๆ ได้

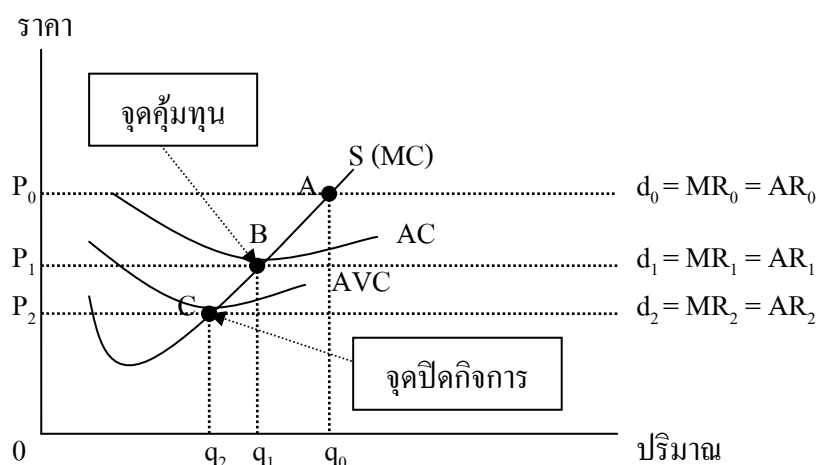
อย่างละเอียด ส่วนเกินผู้ผลิตในภาพที่ 2 จะเทียบเท่ากับพื้นที่สามเหลี่ยมที่อยู่เหนือเส้นอุปทานของหน่วยผลิตและอยู่ใต้เส้นระดับราคาตลาดทั้งหมด ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ส่วนเกินผู้ผลิตในระดับตลาด

เมื่อพิจารณาในระดับตลาด (ภาพที่ 3) แนวคิดในการหาส่วนเกินผู้ผลิตก็เป็นเช่นเดียวกับกรณีของหน่วยผลิต จะต่างกันก็ตรงที่ในระดับตลาดเป็นการหาส่วนเกินผู้ผลิตที่เกิดขึ้นจากการตกลงซื้อขายสินค้าในทั้งหมดในตลาด เส้น S เป็นเส้นอุปทานของตลาด ซึ่งแสดงถึงระดับราคาขั้นต่ำสุดที่เมื่อผู้ผลิตได้รับแล้วเขายังยินดีที่จะผลิตสินค้าชนิดนั้นและหน่วยนั้น ๆ ออกจำหน่าย ถ้าให้เส้นอุปทานของตลาดตัดกับเส้น D ซึ่งเป็นเส้นอุปสงค์ของตลาด ตรงจุด E ระดับราคาตลาดในที่นี้คือ หน่วยละ 60 บาท ดังนั้นผู้ผลิตจึงผลิตสินค้าออกจำหน่ายทั้งสิ้นในปริมาณเท่ากับ 6 ล้านหน่วย มูลค่าของสินค้าที่ฝ่ายผู้ผลิตได้รับ คือ 60×6 ล้านหน่วย หรือเทียบเท่ากับพื้นที่สี่เหลี่ยม OAEC อย่างไรก็ตามมูลค่าต่ำสุดของสินค้าจำนวน 6 ล้านหน่วย ที่ผู้ผลิตยินดีรับโดยยังเต็มใจที่จะผลิตในปริมาณนี้มีปริมาณเทียบเท่ากับพื้นที่สี่เหลี่ยมคางหมู OBEC ดังนั้นผู้ผลิตจึงได้รับค่าสินค้าเกินจากมูลค่าต่ำสุดที่ยินดีจะรับเท่ากับส่วนต่างของพื้นที่สี่เหลี่ยม OAEC กับสี่เหลี่ยม OBEC หรือเท่ากับพื้นที่สามเหลี่ยม AEB ซึ่งก็คือ พื้นที่ใต้เส้นระดับราคาตลาด และเหนือเส้นอุปทานของตลาดนั่นเอง ส่วนต่างนี้เรียกว่า ส่วนเกินผู้ผลิตในระดับตลาด

5. เส้นอุปทานในระยะสั้นของหน่วยผลิต

ภาพที่ 4 การหาเส้นอุปทานในระยะสั้นของหน่วยผลิต

เส้นอุปทานในระยะสั้นของหน่วยผลิตในตลาด คือ เส้นต้นทุนส่วนเพิ่ม (MC) ของหน่วยผลิตนับตั้งแต่ช่วงที่เท่ากับจุดต่ำสุดของต้นทุนแปรผันเฉลี่ยหรือนับตั้งแต่จุด C ขึ้นไป ดังภาพที่ 4 ถ้าให้เส้นต้นทุนชนิดต่าง ๆ เป็นไปตามที่ปรากฏ หากราคาสินค้าเป็นหน่วยละ OP_0 บาท หน่วยผลิตจะเลือกผลิตในปริมาณที่ตรงกับจุด A ซึ่งเป็นจุดที่รายรับส่วนเพิ่ม (MR_0) เท่ากับอุปสงค์ของสินค้า (d_0) โดยผลิตเท่ากับ $0q_0$ หน่วย ที่ระดับผลผลิตนี้ หน่วยผลิตจะมีกำไรทางเศรษฐศาสตร์เป็นบวก (หรือมีกำไรเกินปกติ) เมื่อราคาเป็นหน่วยละ OP_1 บาท ซึ่งเป็นระดับราคาที่เท่ากับจุดต่ำสุดของเส้นต้นทุนเฉลี่ย (AC) พอดี หน่วยผลิตจะผลิตสินค้าในปริมาณ $0q_1$ หน่วย ซึ่งแสดงโดยจุด B การผลิต ณ ระดับ $0q_1$ หน่วยนี้ หน่วยผลิตจะไม่มีกำไรแต่ก็ไม่ขาดทุน กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ กำไรทางเศรษฐศาสตร์เท่ากับศูนย์หรือเรียกว่า มีกำไรปกติหรือเสมอตัวพอดี เพราะรายรับเฉลี่ยหรือราคาเท่ากับต้นทุนเฉลี่ยพอดี เราจึงเรียกจุด B ว่าเป็น จุดเสมอตัวหรือจุดคุ้มทุน (Break - Even Point) ผู้ผลิตยังคงทำการผลิตต่อไป อย่างไรก็ตาม ถ้าราคาต่ำกว่า OP_2 บาทต่อหน่วย หรือต่ำกว่าจุด C ซึ่งเป็นจุดที่ราคาเท่ากับต้นทุนผันแปรเฉลี่ย (AVC) พอดี หน่วยผลิตจะเลิกผลิตหรือปิดกิจการทันที เพราะถ้าขึ้นผลิตต่อไปจะทำให้ขาดทุนมากกว่าไม่ผลิต จึงเรียกจุด C ว่า จุดปิดกิจการ (Shutdown Point)

6. การพิจารณาโครงสร้างตลาดโดยใช้ค่า Herfindahl and Herchman Index (HHI)

Herfindahl and Herchman Index (HHI) คือ วิธีที่ใช้วัดการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมวิธีหนึ่ง โดยหาค่า HHI ได้จากการหาผลรวมของค่ากำลังสองของส่วนแบ่งการตลาดของแต่ละหน่วยผลิต สามารถเขียนในรูปสมการได้ดังนี้

$$HHI = \sum s_i^2$$

โดยที่ s_i = ส่วนแบ่งการตลาดของหน่วยผลิต i

ดัชนี HHI มีค่าตั้งแต่ 0 ถึง 1 คือ ถ้า HHI มีค่าเท่ากับ 0 หมายถึง ลักษณะโครงสร้างตลาดสินค้าเป็นตลาดแข่งขันสมบูรณ์ ไม่มีการกระจุกตัวของอุตสาหกรรม ถ้า HHI มีค่าเท่ากับ 1 หมายถึง ลักษณะโครงสร้างตลาดสินค้าเป็นตลาดผูกขาด มีการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมอย่างมาก และถ้า HHI มีค่าอยู่ระหว่าง 0 และ 1 ให้พิจารณาดังนี้ ถ้า HHI มีค่าเข้าใกล้ 0 หมายถึง ลักษณะโครงสร้างตลาดสินค้าเป็นตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด มีการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมเล็กน้อย และถ้า HHI มีค่าเข้าใกล้ 1 หมายถึง ลักษณะโครงสร้างตลาดสินค้าเป็นตลาดผู้ขายน้อยราย มีการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมค่อนข้างมาก แต่ไม่สามารถใช้ดัชนี HHI ในการพิจารณากรณีที่ตลาดมีพฤติกรรมที่หน่วยผลิตสมรู้ร่วมคิดกันเพื่อการผูกขาดได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศรายุทธ เอี่ยมไพโรจน์ (2542) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์อุปทานและอุปสงค์ไก่เนื้อของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปทานและอุปสงค์ไก่เนื้อของประเทศไทย ใช้ข้อมูลในช่วงปี พ.ศ. 2520 - 2540 โดยใช้แบบจำลองสมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression Model) วิธีการกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square Method, OLS) ในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการ

ผลการศึกษาพบว่า ค่าความยืดหยุ่นของอุปทานไก่เนื้อของประเทศไทยที่มีต่อราคาขายไก่เนื้อมีชีวิตที่เกษตรกรได้รับ ราคาลูกไก่เนื้อ และราคาอาหารสำเร็จรูปไก่เนื้อมีค่าเท่ากับ 1.077 ,

-0.380 และ 1.634 ตามลำดับ ค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ไก่เนื้อของประเทศไทยที่มีต่อราคาขายปลีกไก่เนื้อชำแหละ ราคาขายปลีกเนื้อแดงสุกรชำแหละ และรายได้ประชาชาติต่อหัวต่อคนมีค่าเท่ากับ -1.205 , 0.750 และ 0.544 ตามลำดับ

จิระนัย ประทีป (2544) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์การส่งออกของผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูปแช่แข็งของไทยในตลาดโลกและตลาดญี่ปุ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ส่วนแบ่งการตลาดของผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูปแช่แข็งในญี่ปุ่น โดยใช้แบบจำลองส่วนแบ่งการตลาดคงที่ (Constant Market Share Model : CMS) เพื่อประเมินการเปลี่ยนแปลงใน 2 ช่วงเวลา คือ ปี พ.ศ. 2537 - 2539 เปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2534 - 2536 และปี พ.ศ. 2540 - 2541 เปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2537 - 2539 และ 2) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์การนำเข้าของประเทศไทยที่มีต่อผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูปแช่แข็งของไทย โดยใช้แบบจำลองสมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Model) วิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบธรรมดา (Ordinary Least Squares Method) ในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการ

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกของค่าเฉลี่ยของปี พ.ศ. 2537 - 2539 เปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2534 - 2536 คือ ผลจากการปรับการส่งออกผิดหรือถูกทิศทาง รองมาเป็นผลจากการแข่งขัน ผลจากการกระจายตลาด และผลจากอัตราการค้าขายตัวของตลาดโลก มีค่าเท่ากับ 1,690.91 , 667.97 , 410.87 และ 310.73 ตามลำดับ และค่าเฉลี่ยของปี พ.ศ. 2534 - 2536 และ ปี พ.ศ. 2540 - 2541 เปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2537 - 2539 คือ ผลจากการแข่งขัน รองลงมาเป็นผลจากอัตราการค้าขายตัวของตลาดโลก ผลจากการกระจายตลาด และผลจากการปรับการส่งออกผิดหรือถูกทิศทาง ส่วนปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์การนำเข้าของประเทศไทยที่มีต่อผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูปแช่แข็งของไทย คือ ราคานำเข้าของประเทศไทยในผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูปแช่แข็งของไทยปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศญี่ปุ่น ราคานำเข้าของประเทศไทยในผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูปแช่แข็งของจีนปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศญี่ปุ่น สัดส่วนของอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างบาท/เยนกับหยวน/เยน และรายได้ประชาชาติของประเทศไทยปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศญี่ปุ่นซึ่งมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ -0.5799 , 0.4037 , -0.2613 และ 0.4195 ตามลำดับ

ดาปี วัชรวงกุล (2545) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์อุปทานส่งออกและอุปสงค์นำเข้าไก่สดแช่แข็งของไทยในตลาดญี่ปุ่นและเยอรมนี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ

อุปทานส่งออกและอุปสงค์ส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทย โดยใช้สมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis) วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square: OLS) ในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการ

ผลการศึกษาด้านอุปทานส่งออกพบว่า ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยขึ้นอยู่กับราคาส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทย ปริมาณการบริโภคเนื้อไก่ต่อคนต่อปีของไทย ราคาอาหารไก่เนื้อสำเร็จรูป โดยมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ 2.311 , -2.049 และ -1.827 ตามลำดับ ส่วนผลการศึกษาทางด้านอุปสงค์นำเข้าไก่สดแช่แข็งของไทยในประเทศญี่ปุ่นและเยอรมนีขึ้นอยู่กับรายได้ประชาชาติของญี่ปุ่นเป็นหลัก โดยมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ 3.420

รัชพล รัตนารณ์ (2547) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์ส่งออกผลิตภัณฑ์ไก่เนื้อของไทยช่วงก่อนและหลังการลดค่าเงินบาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์ส่งออกไก่เนื้อของไทยช่วงก่อนและหลังการลดค่าเงินบาท ใช้ข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 - 2544 พิจารณาลาดที่สำคัญ คือ ญี่ปุ่น เยอรมัน และเนเธอร์แลนด์ โดยใช้สมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis) วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square: OLS) ในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการ

ผลการศึกษาพบว่า อุปสงค์ส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปประเทศญี่ปุ่นขึ้นอยู่กับราคาส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปประเทศญี่ปุ่น อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทของไทยเทียบกับเหรียญสหรัฐ ราคาส่งออกไก่สดแช่แข็งของสหรัฐไปประเทศญี่ปุ่น โดยมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ -0.96 , 0.62 และ 0.06 ตามลำดับ การลดค่าเงินบาทส่งผลให้ราคาส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปญี่ปุ่นลดลง ในตลาดเยอรมันขึ้นอยู่กับราคาส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทย โดยมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ -2.84 การลดค่าเงินบาทไม่ส่งผลต่อปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทย ในตลาดเนเธอร์แลนด์ขึ้นอยู่กับอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทของไทย โดยมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ 1.48 การลดค่าเงินบาทของไทยทำให้ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยเพิ่มขึ้น ส่วนปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์ส่งออกไก่แปรรูปของไทยในตลาดญี่ปุ่นขึ้นอยู่กับรายได้ประชาชาติของญี่ปุ่น โดยมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ 9.68 การลดค่าเงินบาททำให้ปริมาณการส่งออกไก่แปรรูปของไทยเพิ่มมากขึ้น ในตลาดเยอรมันขึ้นอยู่กับรายได้ประชาชาติของเยอรมัน โดยมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ 4.76 ในตลาดเนเธอร์แลนด์ขึ้นอยู่กับอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทของไทย โดยมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ 1.73 การลดค่าเงินบาทของไทยทำให้ปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้น

จากการศึกษาข้างต้น ทำให้ทราบถึงสภาพทั่วไปของอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในอดีตมากขึ้น รวมทั้งปัจจัยที่กำหนดการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทย และการนำเข้าไก่สดแช่แข็งของไทยในตลาดญี่ปุ่นและตลาดโลก ซึ่งจะใช้เป็นแนวทางประกอบการพิจารณาเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์การส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปยังประเทศญี่ปุ่น และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อต้นทุนส่วนเพิ่มไก่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทย เพื่อนำไปสู่การศึกษาผลกระทบของการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 และการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547 ที่มีต่อส่วนเกินผู้ผลิตไก่สดแช่แข็งของไทยในตลาดญี่ปุ่น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบต่อส่วนเกินผู้ผลิตไก่สดแช่แข็งของไทยที่เกิดจากกรณีวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 กรณีการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547 และโครงสร้างอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในประเทศญี่ปุ่น จึงต้องพิจารณาผลกระทบทั้งในช่วงเวลา ก่อนและหลังการเกิดวิกฤติทั้งสองกรณี ซึ่งสามารถตอบคำถามได้โดยผลการวิเคราะห์

สมมุติฐานในการวิจัย

การเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 และการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547 จะส่งผลให้ผู้ผลิตไก่สดแช่แข็งของไทยได้รับส่วนเกินผู้ผลิต (Producer Surplus: PS) ลดลง และโครงสร้างอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในประเทศญี่ปุ่นมีแนวโน้มเข้าใกล้ตลาดผูกขาด

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

ในบทนี้จะกล่าวถึงวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล และแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาผลกระทบของการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 และการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547 ที่มีต่อส่วนเกินผู้ผลิตไก่สดแช่แข็งของไทย ซึ่งประกอบไปด้วย แบบจำลองอุปสงค์ไก่สดแช่แข็งของไทยจากตลาดญี่ปุ่น และแบบจำลองต้นทุนส่วนเพิ่มไก่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยผลกระทบจากการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 และการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547 ที่มีต่อส่วนเกินผู้ผลิตไก่สดแช่แข็งของไทย เป็นข้อมูลทุติยภูมิแบบอนุกรมเวลา (Time Series) รายปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 - 2548 จำนวน 15 ปี ส่วนการวิจัยโครงสร้างอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในประเทศญี่ปุ่น เป็นข้อมูลทุติยภูมิแบบอนุกรมเวลา (Time Series) รายปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 - 2548 จำนวน 17 ปี ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการผลิต การตลาด การส่งออก การนำเข้า อัตราแลกเปลี่ยนที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการผลิตไก่สดแช่แข็ง โดยข้อมูลเหล่านี้รวบรวมได้จาก กรมศุลกากร ธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร สมาคมผู้ผลิตไก่เนื้อเพื่อการส่งออก รวมทั้งเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาลักษณะของผลกระทบจากการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 และการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547 ที่มีต่อส่วนเกินผู้ผลิตไก่สดแช่แข็งของไทย สามารถทำการวิเคราะห์ข้อมูลได้โดย

1. สร้างแบบจำลองอุปสงค์ไก่สดแช่แข็งของไทยจากตลาดญี่ปุ่น ซึ่งประกอบไปด้วยตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้ คือ

- 1.1 ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปยังตลาดญี่ปุ่น (Q_{th})
- 1.2 ราคาไก่สดแช่แข็งของไทยในตลาดญี่ปุ่นปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของญี่ปุ่น (P_{th})
- 1.3 ราคาไก่สดแช่แข็งของสหรัฐอเมริกาปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของญี่ปุ่น (P_{us})
- 1.4 รายได้ประชาชาติของญี่ปุ่นปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของญี่ปุ่น (Y_j)

2. สร้างแบบจำลองต้นทุนส่วนเพิ่มสินค้าไก่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทย (MC) ซึ่งประกอบไปด้วยตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้ คือ

- 2.1 ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปยังตลาดญี่ปุ่น (Q_{th})
- 2.2 ราคาไก่ปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของไทย (P_j)
- 2.3 ตัวแปรเทียมแทนการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 (D_1)
- 2.4 ตัวแปรเทียมแทนการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547 (D_2)

3. กำหนดหาจุดที่ทำให้ผู้ผลิตได้รับกำไรสูงสุด คือ จุดที่เส้นต้นทุนส่วนเพิ่ม (MC) เท่ากับเส้นรายรับส่วนเพิ่ม (MR) ซึ่งคำนวณได้จากแบบจำลองระบบสมการร่วม (Simultaneous Equation) วิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบสามขั้น (Three - Stage Least Square Method)

4. วิเคราะห์หาราคาคอสมอส ปริมาณคอสมอส ต้นทุนส่วนเพิ่ม ส่วนเกินผู้บริโภค (CS) ส่วนเกินผู้ผลิต (PS) และส่วนเกินโดยรวม (TS) พร้อมทั้งพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างของ PS ที่เกิดในช่วงก่อนและหลังจากการเกิดวิกฤติเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในข้อที่ 1 และพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างของ PS ที่เกิดในช่วงก่อนและหลังจากการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547 เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในข้อที่ 2

5. กำหนดค่าดัชนี HHI ของอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในประเทศญี่ปุ่น พร้อมทั้งพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของค่าดัชนี HHI ว่ามีลักษณะโครงสร้างตลาดเป็นแบบใด เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในข้อที่ 3

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษครั้งนี้ต้องการวิเคราะห์ผลกระทบของการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 และการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547 ที่มีต่อส่วนเกินผู้ผลิตไก่สดแช่แข็งในไทย ซึ่งในการวิเคราะห์จำเป็นต้องทราบถึงลักษณะของเส้นอุปสงค์ เส้นต้นทุนส่วนเพิ่ม ปริมาณ และราคาตลาดที่เกิดขึ้น

1. แบบจำลองการวิเคราะห์อุปสงค์ไก่สดแช่แข็งของไทยในตลาดญี่ปุ่น

ฟังก์ชันอุปสงค์ไก่สดแช่แข็งของไทยในตลาดญี่ปุ่น คือ

$$Q_{th} = f(P_{th}, P_{us}, Y_j)$$

หรือเขียนในรูปสมการได้ดังนี้

$$Q_{th} = a_0 + a_1P_{th} + a_2P_{us} + a_3Y_j + \varepsilon \quad \text{.....(1)}$$

โดยที่ Q_{th} = ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปตลาดญี่ปุ่น (ตัน)

P_{th} = ราคาไก่สดแช่แข็งของไทยในตลาดญี่ปุ่นปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของญี่ปุ่น (บาท/ตัน)

P_{us} = ราคาไก่สดแช่แข็งของสหรัฐอเมริกาในตลาดญี่ปุ่นปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของญี่ปุ่น (บาท/ตัน) เนื่องจากในการวิเคราะห์พบว่า ราคาไก่สดแช่แข็งของสหรัฐอเมริกา เท่านั้นที่กระทบต่อปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปตลาดญี่ปุ่น

Y_j = รายได้ประชาชาติของญี่ปุ่นปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของญี่ปุ่น (บาท/คน/ปี)

$a_0, \dots, a_3$ = ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ

ε = ค่าความคลาดเคลื่อน

สมมติฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์อุปสงค์ไก่สดแช่แข็งของไทย

การวิเคราะห์อุปสงค์ไก่สดแช่แข็งของไทย ได้กำหนดสมมติฐานของตัวแปรภายในและตัวแปรภายนอกที่ใช้ในการวิเคราะห์ไว้ดังนี้

ตัวแปรภายใน ได้แก่

1) ราคาไก่สดแช่แข็งของไทยในตลาดญี่ปุ่นปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของญี่ปุ่น (P_{th}) ซึ่งจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปตลาดญี่ปุ่น (Q_{th}) นั่นคือ เมื่อราคาไก่สดแช่แข็งของไทยในตลาดญี่ปุ่นปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของญี่ปุ่นสูงขึ้น ผู้บริโภคจะลดการบริโภคไก่สดแช่แข็งของไทย ทำให้ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปตลาดญี่ปุ่นลดลง

$$a_1 = \frac{dQ_{th}}{dP_{th}} < 0$$

ตัวแปรภายนอก ได้แก่

1) ราคาไก่สดแช่แข็งของสหรัฐอเมริกาในตลาดญี่ปุ่นปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของญี่ปุ่น (P_{us}) ซึ่งจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปตลาดญี่ปุ่น (Q_{th}) นั่นคือ เมื่อราคาไก่สดแช่แข็งของสหรัฐอเมริกาในตลาดญี่ปุ่นปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของญี่ปุ่นสูงขึ้น ผู้บริโภคจะเพิ่มการบริโภคไก่สดแช่แข็งของไทย เนื่องจากเป็นสินค้าที่ใช้ทดแทนกัน ทำให้ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปตลาดญี่ปุ่นเพิ่มขึ้น

$$a_2 = \frac{dQ_{th}}{dP_{us}} > 0$$

2) รายได้ประชาชาติของญี่ปุ่นปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของญี่ปุ่น (Y_j) จะมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปตลาดญี่ปุ่น (Q_{th}) นั่นคือ มองว่าสินค้าไก่สดแช่แข็งของไทยในตลาดญี่ปุ่นเป็นสินค้าด้อย (Inferior good) คือ เมื่อประชากรมีรายได้เพิ่มสูงขึ้น ผู้บริโภคจะลดการบริโภคไก่สดแช่แข็งของไทย และหันไปบริโภคสินค้าชนิดอื่นแทน

$$a_3 = \frac{dQ_{th}}{dY_j} < 0$$

2. แบบจำลองการวิเคราะห์ต้นทุนส่วนเพิ่มไก่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทยเพื่อส่งออกไปตลาดญี่ปุ่น

ฟังก์ชันต้นทุนส่วนเพิ่มในการผลิตไก่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทย คือ

$$MC = f(Q_{th}, P_c, D_1, D_2)$$

ซึ่ง MC ได้มาจากการ Derived Production Function ของผู้ผลิตหรือเขียนในรูปสมการได้ดังนี้

$$MC = b_0 + b_1 Q_{th} + b_2 P_c + b_3 D_1 + b_4 D_2 + \beta \quad \dots\dots(2)$$

- โดยที่ MC = ต้นทุนส่วนเพิ่มไก่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทย (บาท/ตัน)
 Q_{th} = ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปตลาดญี่ปุ่น (ตัน)
 P_c = ราคาลูกไก่เนื้อปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของไทย (บาท/ตัว)
 D_1 = ตัวแปรเทียมวิกฤติเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540
 โดยที่ $D_1 = 0$ หมายถึง ก่อนเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540
 $D_1 = 1$ หมายถึง หลังเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540
 D_2 = ตัวแปรเทียมการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547
 โดยที่ $D_2 = 0$ หมายถึง ก่อนเกิดการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547
 $D_2 = 1$ หมายถึง หลังเกิดการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547
 $b_0, \dots, b_4$ = ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ

$$\beta = \text{ค่าความคลาดเคลื่อน}$$

สมมติฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ต้นทุนส่วนเพิ่มไก่สดแช่แข็งของไทย

การวิเคราะห์ต้นทุนส่วนเพิ่มไก่สดแช่แข็งของไทย ได้กำหนดสมมติฐานของตัวแปรภายในและตัวแปรภายนอกที่ใช้ในการวิเคราะห์ไว้ดังนี้

ตัวแปรภายใน ได้แก่

1) ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปตลาดญี่ปุ่น (Q_{th}) ซึ่งจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับต้นทุนส่วนเพิ่มไก่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทย (MC) นั่นคือ เมื่อปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปตลาดญี่ปุ่นเพิ่มขึ้น ผู้ผลิตจะเพิ่มการผลิต ทำให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ต้นทุนส่วนเพิ่มไก่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทยเพิ่มสูงขึ้น

$$b_1 = \frac{dMC}{dQ_{th}} > 0$$

ตัวแปรภายนอก ได้แก่

1) ราคาลูกไก่เนื้อปรับตัวด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของไทย (P_c) ซึ่งจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับต้นทุนส่วนเพิ่มไก่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทย (MC) นั่นคือ เมื่อราคาลูกไก่เนื้อปรับตัวด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของไทยสูงขึ้น จะทำให้ต้นทุนส่วนเพิ่มไก่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทยเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากลูกไก่เนื้อเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญในการผลิตไก่สดแช่แข็ง

$$b_2 = \frac{dMC}{dP_c} > 0$$

2) ตัวแปรเทียมการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 (D_1) ซึ่งจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับต้นทุนส่วนเพิ่มไก่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทย (MC) นั่นคือ เมื่อเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจจะทำให้ต้นทุนส่วนเพิ่มไก่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทยเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากการเกิดวิกฤติทาง

เศรษฐกิจส่งผลให้ราคาไก่สดแช่แข็งของไทยถูกลงในสายตาของผู้บริโภค ทำให้ผู้ผลิตต้องผลิตไก่สดแช่แข็งเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ต้นทุนส่วนเพิ่มไก่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทยเพิ่มสูงขึ้น

$$b_3 = \frac{dMC}{dD_1} > 0$$

3) ตัวแปรเทียมการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547 (D_2) ซึ่งจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับต้นทุนส่วนเพิ่มไก่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทย (MC) นั่นคือ เมื่อเกิดการระบาดของไข้หวัดนกจะทำให้ต้นทุนส่วนเพิ่มไก่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทยเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากการระบาดของไข้หวัดนกส่งผลให้ผู้ผลิตต้องเปลี่ยนการเลี้ยงไก่เนื่องจากโรงเรือนแบบเปิดเป็นโรงเรือนแบบปิด ซึ่งต้องใช้ต้นทุนในการผลิตเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้ต้นทุนส่วนเพิ่มไก่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทยเพิ่มสูงขึ้น

$$b_4 = \frac{dMC}{dD_2} > 0$$

ภายใต้ข้อสมมติที่ว่า ผู้ผลิตแสวงหากำไรสูงสุด และทำการผลิต ณ. ระดับที่ $MR = MC$

$$MR = \frac{d(P_{th} Q_{th})}{dQ_{th}}$$

$$MR = P_{th} \frac{dQ_{th}}{dQ_{th}} + Q_{th} \frac{dP_{th}}{dQ_{th}}$$

นำ $\frac{P_{th}}{P_{th}}$ คูณ $Q_{th} \frac{dP_{th}}{dQ_{th}}$

$$MR = P_{th} \frac{dQ_{th}}{dQ_{th}} + Q_{th} \frac{dP_{th}}{dQ_{th}} \times \frac{P_{th}}{P_{th}}$$

$$MR = P_{th} \left[1 + Q_{th} \frac{dP_{th}}{dQ_{th}} \times \frac{1}{P_{th}} \right]$$

$$MR = P_{th} \left[1 + \frac{1}{E_d} \right]$$

ดังนั้นผู้ผลิตจะทำการผลิต ณ ระดับที่ทำให้

$$MR = MC$$

โดยที่
$$MR = P_{th} \left[1 + \frac{1}{E_d} \right]$$

ดังนั้น
$$P_{th} \left[1 + \frac{1}{E_d} \right] = MC$$

โดยที่
$$E_d = \text{ค่าความยืดหยุ่นของเส้นอุปสงค์ ซึ่งมีค่าเท่ากับ } \frac{dQ_{th}}{dP_{th}} \cdot \frac{P_{th}}{Q_{th}}$$

ดังนั้น
$$P_{th} \left[1 + \frac{1}{E_d} \right] = [b_0 + b_1 Q_{th} + b_2 P_c + b_3 D_1 + b_4 D_2 + e] \quad \dots\dots(3)$$

จากนั้นนำสมการที่ (1) , (2) และ (3) มาทำการคาดประมาณพร้อมกัน โดยใช้แบบจำลองระบบสมการร่วม (Simultaneous Equation) วิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบสามขั้น (Three-Stage Least Squares Method) เพื่อลดความคลาดเคลื่อนที่อาจเกิดขึ้นจากการคาดประมาณสมการพร้อมกัน โดยผลที่ได้จากสมการที่ (1) จะบอกถึงผลของปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์ไก่สดแช่แข็งของไทยจากตลาดญี่ปุ่น และบอกถึงค่าความยืดหยุ่นของปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์ไก่สดแช่แข็งของไทยจากตลาดญี่ปุ่น สำหรับสมการที่ (2) จะบอกถึงผลของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อต้นทุนส่วนเพิ่มของไก่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทย และบอกถึงค่าความยืดหยุ่นของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อต้นทุนส่วนเพิ่มของไก่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทย จากนั้นนำค่าคาดประมาณที่ได้จากสมการมาคำนวณหาราคาคุลยภาพ ปริมาณดุลยภาพ และต้นทุนส่วนเพิ่ม แล้วจึงนำผลที่ได้จากการคำนวณมาพิจารณาหาส่วนเกินผู้บริโภค ส่วนเกินผู้ผลิต และส่วนเกินโดยรวมที่เปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากผลของการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 และการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547

3. การคำนวณราคาดุลยภาพและปริมาณดุลยภาพ

$$\text{จาก } P_{th} \left[1 + \frac{1}{E_d} \right] = [b_0 + b_1 Q_{th} + b_2 P_c + b_3 D_1 + b_4 D_2 + e] \quad \text{.....(3)}$$

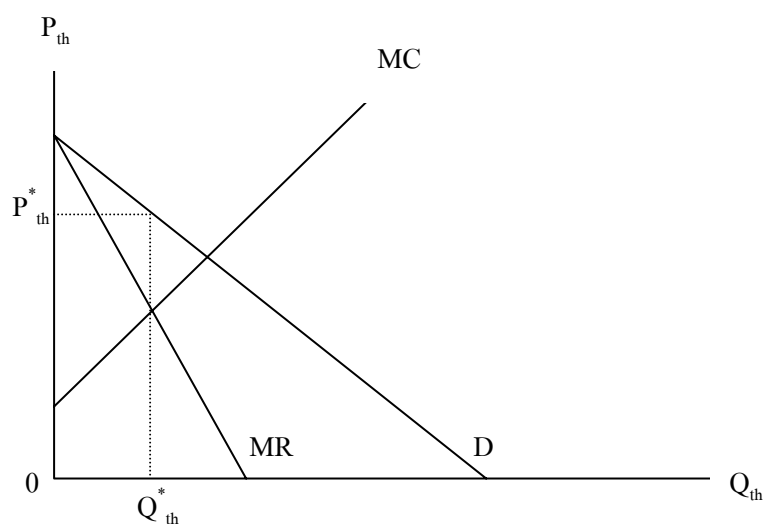
solve หาค่า Q_{th} จากนั้นนำค่า Q_{th} ไปแทนในสมการอุปสงค์ที่

$$Q_{th} = a_0 + a_1 P_{th} + a_2 P_{us} + a_3 Y_j$$

ทำให้ทราบว่าราคาดุลยภาพ (P_{th}^*) เกิดขึ้นที่

$$P_{th}^* = \frac{a_0}{a_1} - \frac{1}{a_1} Q_{th} - \frac{a_2}{a_1} P_{us} - \frac{a_3}{a_1} Y_j \quad \text{.....(4)}$$

ปริมาณดุลยภาพ (Q_{th}^*) หาได้จากเงื่อนไขที่ผู้ผลิตแสวงหากำไรสูงสุดที่ $MR = MC$ (ภาพที่ 5) แทนค่า P_{th}^* ในสมการที่ (3) จากนั้น solve หาค่า Q_{th}^*

ภาพที่ 5 แสดงปริมาณดุลยภาพและราคาดุลยภาพ ที่ $MR = MC$

4. คำนวณส่วนเกินผู้บริโภค ส่วนเกินผู้ผลิต และส่วนเกินโดยรวม

หาพื้นที่ใต้เส้นอุปสงค์จาก $Q_{th} = 0$ ถึงปริมาณดุลยภาพ (Q_{th}^*) ดังนี้

$$\int_{Q_{th}=0}^{Q_{th}^*} P_{th}^*(Q_{th}^*) dQ_{th}^* = [Q_{th}^* * Q_{th}^* / 2 - a_0 * Q_{th}^* - a_2 P_{us} * Q_{th}^* - a_3 Y_j * Q_{th}^*] / a_1 \quad \dots\dots(7)$$

ดังนั้น ส่วนเกินผู้บริโภค (Consumer's Surplus: CS) เมื่อตลาดมีการแข่งขันไม่สมบูรณ์ มีค่าเท่ากับ

$$CS = \int_{Q_{th}=0}^{Q_{th}^*} P_{th}^*(Q_{th}^*) dQ_{th}^* - P_{th}^* * Q_{th}^*$$

$$CS = ([Q_{th}^* * Q_{th}^* / 2 - a_0 * Q_{th}^* - a_2 P_{us} * Q_{th}^* - a_3 Y_j * Q_{th}^*] / a_1) - P_{th}^* * Q_{th}^* \quad \dots\dots(8)$$

โดยที่ CS = ส่วนเกินผู้บริโภคเมื่อตลาดมีการแข่งขันไม่สมบูรณ์

P_{th}^* = ราคาดุลยภาพในตลาดแข่งขันไม่สมบูรณ์

Q_{th}^* = ปริมาณดุลยภาพในตลาดแข่งขันไม่สมบูรณ์

ส่วนเกินผู้ผลิต (Producer's Surplus: PS) มีค่าเท่ากับ

$$PS = [P_{th}^* * Q_{th}^*] - \int_{Q_{th}=0}^{Q_{th}^*} MC(Q_{th}^*) dQ_{th}^*$$

$$PS = [P_{th}^* * Q_{th}^*] - [b_0 * Q_{th}^* + b_1 Q_{th}^* * Q_{th}^* + b_2 P_c * Q_{th}^* + b_3 D_1 * Q_{th}^* + b_4 D_2 * Q_{th}^*] \quad \dots\dots(9)$$

โดยที่ PS = ส่วนเกินผู้ผลิตเมื่อตลาดมีการแข่งขันไม่สมบูรณ์

P_{th}^* = ราคาดุลยภาพในตลาดแข่งขันไม่สมบูรณ์

Q_{th}^* = ปริมาณดุลยภาพในตลาดแข่งขันไม่สมบูรณ์

$D_1 = 0$ หมายถึง ก่อนเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540

$D_1 = 1$ หมายถึง หลังเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540

$D_2 = 0$ หมายถึง ก่อนเกิดการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547

$D_2 = 1$ หมายถึง หลังเกิดการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547

ส่วนเกินโดยรวม (Total Surplus: TS) มีค่าเท่ากับ

$$TS = CS + PS$$

โดยที่ TS = ส่วนเกินโดยรวมเมื่อตลาดแข่งขันไม่สมบูรณ์

CS = ส่วนเกินผู้บริโภคเมื่อตลาดมีการแข่งขันไม่สมบูรณ์

PS = ส่วนเกินผู้ผลิตเมื่อตลาดมีการแข่งขันไม่สมบูรณ์

บทที่ 4

สภาพทั่วไปของอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งของประเทศไทย

ในบทนี้จะกล่าวถึงภาพรวมในด้านการผลิตและการตลาดของอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็ง ซึ่งสะท้อนให้เห็นสภาพโดยทั่วไปของอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งของประเทศไทย โดยในด้านการผลิตจะอธิบายถึงความเป็นมาของไก่เนื้อในประเทศไทย แหล่งผลิตไก่เนื้อ ปริมาณการผลิตไก่เนื้อ ต้นทุนการผลิตไก่เนื้อ ประเภทของผู้เลี้ยงไก่เนื้อ อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนการผลิตไก่สดแช่แข็ง วิธีการบรรจุผลิตภัณฑ์ไก่สดแช่แข็ง ผู้ผลิตไก่สดแช่แข็งเพื่อการส่งออก และปัญหาด้านการผลิต ในส่วนของด้านการตลาดจะอธิบายถึงการตลาดไก่เนื้อภายในประเทศของประเทศไทย วิธีการตลาดไก่เนื้อภายในประเทศของประเทศไทย การตลาดต่างประเทศ ตลาดส่งออกหลักของประเทศไทย ส่วนแบ่งการตลาดไก่สดแช่แข็งของไทยในประเทศญี่ปุ่น ขั้นตอนการขออนุญาตนำเข้าเนื้อสัตว์ปีกในประเทศญี่ปุ่น ประเทศคู่แข่งในตลาดญี่ปุ่น และปัญหาด้านการตลาด ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ความเป็นมาของไก่เนื้อในประเทศไทย

ในอดีตการเลี้ยงไก่ของไทยเป็นการเลี้ยงแบบพื้นบ้านภายในครัวเรือน ใช้ไก่พันธุ์พื้นเมือง และเลี้ยงแบบปล่อยให้ไก่หาอาหารกินเอง จนกระทั่งมีการพัฒนาการเลี้ยงไก่นำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วย การเลี้ยงไก่จึงพัฒนาต่อมาเป็นการเลี้ยงในระดับอุตสาหกรรม ส่งผลให้ราคาขายเนื้อไก่ลดลง ในปี พ.ศ. 2516 ประเทศไทยเริ่มส่งออกเนื้อไก่ไปประเทศญี่ปุ่นได้เป็นครั้งแรก จากนั้นมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการเลี้ยงไก่เนื้อเพื่อให้ไก่เนื้อโตเร็วขึ้น ส่งผลให้อุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เพื่อการส่งออกของไทยเติบโตอย่างรวดเร็ว

ปัจจุบันโครงสร้างอุตสาหกรรมไก่เนื้อของไทยเปลี่ยนแปลงไปเป็นการรวมตัวในแนวดิ่ง (Vertical Integration) ซึ่งประกอบด้วยอุตสาหกรรม 5 ประเภทใหญ่ ๆ คือ อุตสาหกรรมการผลิตลูกไก่เนื้อ อุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์และยา อุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ อุตสาหกรรมโรงฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ และอุตสาหกรรมการแปรรูปไก่เนื้อเพื่อการส่งออก ซึ่งการเกี่ยวข้องกันในลักษณะนี้หากอุตสาหกรรมใดมีปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

แหล่งผลิตไก่เนื้อ

แหล่งผลิตไก่เนื้อที่สำคัญพบว่า มีการกระจายการเลี้ยงไก่เนื้ออยู่ในทุกภูมิภาคของประเทศ โดยในปี พ.ศ. 2547 (กรมปศุสัตว์, 2547) มีการเลี้ยงไก่เนื้อมากที่สุดในภาคกลาง จังหวัดที่เลี้ยงไก่เนื้อมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ชลบุรี ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี นครนายก และระยอง

ปริมาณการผลิตไก่เนื้อ

ปริมาณการผลิตไก่เนื้อขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญหลายอย่างประกอบกัน เช่น ปริมาณการนำเข้าลูกไก่ป้อน - ย่าพันธุ์ (Grand Parents Stock) และลูกไก่พ่อแม่ - แม่พันธุ์ (Parents Stock) สภาพภูมิอากาศ อัตราการตายของลูกไก่ การควบคุมปริมาณการผลิตโดยบริษัทเอกชน ความผันผวนด้านราคาและตลาดไก่เนื้อทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

ต้นทุนการผลิตไก่เนื้อ

ต้นทุนการผลิตไก่เนื้อสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ ต้นทุนคงที่ เช่น ค่าเช่าที่ดิน ค่าเสื่อมโรงเรือน และค่าเสียโอกาสโรงเรือน กับต้นทุนผันแปร เช่น ค่าพันธุ์สัตว์ ค่าอาหาร ค่าแรงงาน ค่ายาป้องกันและรักษาโรค ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าซื้ออุปกรณ์ ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์ และค่าเสียโอกาสเงินลงทุน เมื่อพิจารณาอัตราการเปลี่ยนแปลงของต้นทุนการผลิตไก่เนื้อทั้งหมดในช่วงปี พ.ศ. 2544 - 2548 (ตารางที่ 3) พบว่า ต้นทุนการผลิตไก่เนื้อทั้งหมดมีอัตราเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 4.58 ต่อปี โดยองค์ประกอบที่สำคัญคือ ค่าอาหารมีอัตราเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 4.85 ต่อปี ค่าพันธุ์สัตว์มีอัตราเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 8.67 ต่อปี ส่วนที่เหลือเป็นค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

พิจารณาองค์ประกอบของต้นทุนการผลิตไก่เนื้อ ในปี พ.ศ. 2544 ประกอบด้วยต้นทุนคงที่ประมาณร้อยละ 1.77 ของต้นทุนการผลิตไก่เนื้อทั้งหมด และต้นทุนผันแปรประมาณร้อยละ 98.23 ของต้นทุนการผลิตไก่เนื้อทั้งหมด เปลี่ยนเป็นต้นทุนคงที่ประมาณร้อยละ 2.05 ของต้นทุนการผลิตไก่เนื้อทั้งหมด และต้นทุนผันแปรประมาณร้อยละ 97.95 ของต้นทุนการผลิตไก่เนื้อทั้งหมด ในปี พ.ศ. 2548 ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนของต้นทุนคงที่เฉลี่ยประมาณร้อยละ 1 - 3 และต้นทุนผันแปรเฉลี่ยประมาณร้อยละ 97 - 99

ตารางที่ 3 ต้นทุนการผลิตไก่เนื้อเฉลี่ยทุกขนาดฟาร์มปี พ.ศ. 2544 – 2548

						(บาท: ตัว)
ปี พ.ศ.	2544	2545	2546	2547	2548	อัตราการเพิ่มเฉลี่ย (ร้อยละ)
ต้นทุนผันแปร						
ค่าพันธุ์สัตว์	9.50	7.89	6.21	8.58	12.30	8.67
ค่าอาหาร	35.70	36.36	36.44	38.81	44.90	4.85
ค่าแรงงาน	0.58	0.70	0.70	0.68	0.84	8.27
ค่ายาป้องกันและรักษาโรค	1.69	1.86	1.64	1.57	1.36	-3.88
ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า	0.77	0.52	0.26	0.26	0.32	-11.88
ค่าซื้ออุปกรณ์	0.14	0.17	0.24	0.24	0.41	26.69
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	0.18	0.13	0.06	0.05	0.04	-23.66
ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	0.85	0.68	0.61	0.62	0.68	-3.80
รวมต้นทุนผันแปร	49.41	48.41	45.60	50.26	60.47	4.51
ต้นทุนคงที่						
ค่าเช่าที่ดิน	0.03	0.05	0.04	0.04	0.04	9.33
ค่าเสื่อมโรงเรือน	0.42	0.42	0.59	0.57	0.66	10.58
ค่าเสียโอกาสโรงเรือน	0.44	0.44	0.54	0.52	0.57	5.73
รวมต้นทุนคงที่	0.89	0.91	1.17	1.13	1.27	7.96
รวมต้นทุนการผลิตทั้งหมด	50.30	49.32	46.77	51.39	61.75	4.58
ต้นทุนผันแปรต่อน้ำหนัก 1 กก.	24.83	24.41	22.80	25.05	30.48	4.65
ต้นทุนทั้งหมดต่อน้ำหนัก 1 กก.	25.28	24.87	23.39	25.95	31.12	4.66
น้ำหนักเฉลี่ย (กก./ตัว)	1.99	1.98	2.00	1.98	1.99	0.00

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2548)

ประเภทของผู้ผลิตไก่เนื้อ

การเลี้ยงไก่เนื้อสามารถแบ่งประเภทของผู้เลี้ยงได้ 4 ประเภท ดังนี้

1. ผู้เลี้ยงไก่เนื้อแบบอิสระ มีความเสี่ยงสูงกว่าประเภทอื่น ๆ กล่าวคือ ราคาเนื้อไก่จะขึ้นอยู่กับราคาตลาด
2. ผู้เลี้ยงไก่เนื้อแบบประกันราคา (Contract Farming) ไม่มีความเสี่ยงในการปรับตัวของราคาในตลาด แต่จะขาดอิสระในการเพิ่มรายได้ มีการตกลงเรื่องปริมาณการผลิตและราคาซื้อขายในระดับที่ไม่สูงมากนักไว้ล่วงหน้าแล้ว
3. ผู้เลี้ยงไก่เนื้อแบบรับจ้าง (Contract Raiser) ไม่ต้องรับภาระเสี่ยงในด้านต้นทุนและการปรับตัวของราคาในตลาด เป็นผู้เลี้ยงไก่เนื้อที่เคยเลี้ยงไก่เนื้อมาก่อน แต่เลิกกิจการไปเพราะขาดทุน จึงมีโรงเรือนอยู่แล้ว ผู้เลี้ยงไก่เนื้อจะได้รับค่าจ้างเลี้ยง
4. ผู้เลี้ยงไก่เนื้อแบบบริษัทขนาดใหญ่ ดำเนินธุรกิจแบบครบวงจรจนกระทั่งมีธุรกิจส่งออกเนื้อไก่สดแช่แข็งและผลิตภัณฑ์เป็นของตัวเอง ปัจจุบันผู้เลี้ยงไก่เนื้อแบบบริษัทขนาดใหญ่มีปริมาณมากถึงประมาณร้อยละ 85 ของปริมาณการผลิตไก่เนื้อทั้งหมดของประเทศ เช่น เครือเจริญโภคภัณฑ์ เครือแหลมทอง เครือสหฟาร์ม และเครือศรีไทย เป็นต้น

อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง

การผลิตไก่เนื้อมียุทธศาสตร์อื่น ๆ ที่สำคัญเกี่ยวข้อง ได้แก่

1. อุตสาหกรรมการผลิตลูกไก่เนื้อ

ถึงแม้ว่าในปัจจุบันบริษัทผลิตอาหารสัตว์ขนาดใหญ่ เช่น บริษัทเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด จะสามารถผลิตไก่พันธุ์ได้แล้ว ซึ่งเป็นพันธุ์ที่มีเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของไทย แต่ก็ยังไม่เพียงพอกับปริมาณความต้องการไก่พันธุ์ภายในประเทศ และไก่พันธุ์ที่นำเข้าจากต่างประเทศสามารถผลิตลูกไก่ได้เร็วกว่า ดังนั้นไทยจึงนำเข้าไก่พันธุ์จากต่างประเทศ โดยส่วนใหญ่นำเข้าจาก

ประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา ซึ่งไก่พันธุ์ที่สามารถผลิตลูกไก่เนื้อได้มี 2 รุ่น คือ ไก่รุ่นปู่ - ย่าพันธุ์ (Grand Parents Stock: G.P.S.) และ ไก่รุ่นพ่อ - แม่พันธุ์ (Parents Stock: P.S.) โดยในปี พ.ศ. 2548 มีการนำเข้าไก่รุ่นปู่ - ย่าพันธุ์เพิ่มขึ้น คิดเป็นอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 65.31 และไก่รุ่นพ่อ - แม่พันธุ์ เพศเมียเพิ่มขึ้น 2.02 เท่า เมื่อเทียบกับปี 2547 (สถิติกรมปศุสัตว์, 2548) ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อการผลิตไก่เนื้อในปี พ.ศ. 2549 จะเห็นได้ว่าปริมาณการนำเข้าไก่พันธุ์จากต่างประเทศเพิ่มขึ้นมาก แม้ว่าไทยจะยังไม่ประกาศเป็นเขตปลอดโรคไข้หวัดนก แต่ผู้บริโภคมีความมั่นใจในมาตรฐานการผลิต และคุณภาพของสินค้า จึงส่งผลให้การบริโภคและการส่งออกขยายตัวเพิ่มขึ้น

2. อุตสาหกรรมโรงงานฆ่าและชำแหละเนื้อไก่

ไก่เนื้อที่เลี้ยงไว้สำหรับส่งออกจะถูกฆ่าและชำแหละในโรงงานเพื่อการส่งออก โดยเฉพาะ ซึ่งโรงงานฆ่าและชำแหละเนื้อไก่นั้นจะต้องได้รับการรับรองจากกรมปศุสัตว์ ว่าเป็นโรงฆ่าสัตว์และชำแหละเนื้อไก่ที่ทันสมัย มีอุปกรณ์และวิธีการฆ่าที่ถูกต้องสะอาด ถูกสุขลักษณะ ตามหลักวิชาการ มีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ปัจจุบันมีโรงงานฆ่าสัตว์และชำแหละเนื้อไก่ที่ได้รับการรับรองว่าได้มาตรฐานจำนวน 17 โรงงาน ส่วนใหญ่อยู่ในภาคกลางใกล้กรุงเทพฯ ฯ เพื่อลดต้นทุนด้านการขนส่ง

3. อุตสาหกรรมการแปรรูปเนื้อไก่

ปัจจุบันวัฒนธรรมการบริโภคเนื้อไก่ของผู้บริโภคมีการเปลี่ยนแปลงไป จึงมีการผลิตเนื้อไก่แปรรูปปรุงแต่งพร้อมที่จะนำไปรับประทาน เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ซึ่งวัตถุดิบในการผลิตเนื้อไก่แปรรูปที่สำคัญ คือ เนื้อไก่ชำแหละที่มาจากโรงงานฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ที่ได้มาตรฐาน โดยการผลิตเนื้อไก่แปรรูปเพื่อการส่งออกเป็นการผลิตตามคำสั่งซื้อของประเทศคู่ค้าเป็นหลัก

ขั้นตอนการผลิตไก่สดแช่แข็ง

การผลิตไก่สดแช่แข็งจะผลิตตามความต้องการของผู้นำเข้าเป็นหลัก โดยการผลิตของแต่ละโรงงานจะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน จะแตกต่างกันเพียงรายละเอียดเล็กน้อยในด้านเทคนิคการผลิต ประสิทธิภาพของเครื่องจักรและแรงงาน ซึ่งมีขั้นตอนการผลิตดังนี้

1. ขั้นการเตรียมไก่ เมื่อไก่มาถึงโรงฆ่า นำไก่เนื้อที่มีชีวิตมาตรวจโรค และตรวจคุณภาพไก่อ่อนซึ่งน้ำหนักโดยสัตวแพทย์ จากนั้นนำไก่ที่ผ่านการคัดเลือกแล้วเทลงบนสายพาน และนำไก่อ่อนแขวนราวโดยพนักงานเอาขาไก่เกาะติดกับห่วงแขวนไก่ให้หัวของไก่อ้อยลง
2. ขั้นเชือดคอ ลำเลียงไก่อ่อนเข้าเครื่องเชือด โดยที่ความเร็วโดยเฉลี่ยของราวไก่อ่อนประมาณ 80 ตัวต่อวินาที จุ่มไก่อ่อนในน้ำที่มีกระแสไฟฟ้าประมาณ 90 โวลต์ ไหลผ่านเพื่อให้ไก่อ่อนสลบ ผ่านไก่อ่อนเข้าเครื่องเชือดอัตโนมัติ บางโรงงานจะไม่ใช้เครื่องเชือดแต่ใช้คนงานมุสลิมเชือดแทน แล้วส่งผ่านไปยังรางซึ่งใช้รองรับเลือด เพื่อเทเลือดออก
3. ขั้นลวกน้ำร้อนและถอนขน ราวไก่อ่อนจะเคลื่อนไปยังถังน้ำร้อนที่อุณหภูมิ 95 - 97°C นานประมาณ 30 วินาที เพื่อเตรียมสำหรับถอนขน แล้วผ่านไก่อ่อนเข้าเครื่องถอนขนอัตโนมัติ ทำความสะอาดไก่อ่อนและตรวจสภาพของตัวไก่ ส่งให้คนงานกลับตัวไก่อ่อน โดยแขวนคอไก่อ่อนขึ้นและห้อยขาไก่อ่อนลง
4. ขั้นตัดหัวและดึงหลอดลม ลดอุณหภูมิไก่ โดยนำไก่อ่อนผ่านน้ำเย็น จากนั้นนำไก่อ่อนเข้าเครื่องตัดหัวไก่ และดึงหลอดลมออก ส่งต่อให้คนงานกลับตัวไก่อ่อนอีกครั้ง แขวนไก่อ่อนโดยเอาขาไก่อ่อนขึ้น
5. ขั้นเจาะและผ่าก้น นำเข้าเครื่องเจาะกันไก่ เพื่อแยกเครื่องในออกจากตัวไก่ โดยบางโรงงานจะใช้แรงงานคนในขั้นตอนนี้ เนื่องจากเครื่องจักรอาจทำให้เครื่องในไก่แตกและเนื้อไม่สะอาด แต่จะช้ากว่าเครื่องจักร
6. ขั้นล้างเครื่องใน นำไก่อ่อนเข้าเครื่องล้างเครื่องใน และมีตรวจโรคหลังฆ่าโดยสัตวแพทย์จากกรมปศุสัตว์ สัตวแพทย์จะตรวจโดยสังเกตจากสีผิวของตัวไก่ และลักษณะของเครื่องในไก่ ไก่อ่อนที่มีคุณภาพดีจะส่งต่อไปทำความสะอาดและส่งเข้าห้องชำแหละไก่
7. ขั้นลดอุณหภูมิ ไก่อ่อนที่มีคุณภาพจะล้างให้สะอาด ปลดไก่อ่อนในถังบรรจุน้ำ (Chiller) ผสมน้ำแข็ง ถึงที่ 1 ซึ่งมีอุณหภูมิประมาณ 70°C และต่อด้วยถังที่ 2 อุณหภูมิประมาณ 0 - 4°C นำไก่อ่อนขึ้นราวแขวน
8. ขั้นทำความสะอาด ราวไก่อ่อนจะเคลื่อนผ่านเครื่องฉีดสเปรย์น้ำเย็นผสมคลอรีน 50 P.P.M. หรือคลอรีน 50 ส่วนต่อน้ำ 1 ล้านส่วน เพื่อฆ่าเชื้อโรค

9. ชิ้นชำแหละและบรรจุถุง นำไปมัดขนาดและชำแหละออกเป็นชิ้นส่วนต่าง ๆ เช่น ออกสะโพก น่อง ปีก ฯลฯ โดยที่ชิ้นเนื้อส่วนต่าง ๆ จะถูกหั่นด้วยเครื่องหั่นแยกเกรดชิ้นส่วน แล้วบรรจุในถุงพลาสติกด้วยระบบสุญญากาศ

10. ชิ้นแช่เย็น ส่งเนื้อไก่เข้าห้องแช่เย็นที่อุณหภูมิประมาณ 0°C แล้วเข้าห้องแช่เย็นที่อุณหภูมิประมาณ -45°C ประมาณ 8 ชั่วโมง จนไก่แข็ง นำไก่ส่งต่อไปบรรจุกล่องและเก็บไว้ในห้องแช่เย็นที่อุณหภูมิประมาณ -25°C เพื่อรอส่งจำหน่ายยังต่างประเทศต่อไป

วิธีการบรรจุผลิตภัณฑ์ไก่สดแช่แข็ง

การบรรจุผลิตภัณฑ์ไก่สดแช่แข็งสามารถทำได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับลักษณะของชิ้นไก่ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (วัฏจักรอุตสาหกรรม, 2534)

1. การบรรจุไก่ก่อนที่จะนำไปผ่านกระบวนการแช่แข็ง เรียกว่า Pre Packaging สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 แบบ คือ

1.1 การบรรจุภายใต้บรรยากาศปกติ (Air Packaging) ส่วนมากใช้กับไก่ตัดชิ้น ซึ่งอาจมีถาดรองรับไก่ก่อนบรรจุหรือห่อด้วยฟิล์มพลาสติก วิธีนี้เหมาะสำหรับการแช่ในตู้แช่แข็งของผู้ค้าปลีก ข้อดีคือ ต้นทุนต่ำ ข้อเสียคือ อายุการเก็บรักษาสั้นกว่าการบรรจุด้วยวิธีอื่น

1.2 การบรรจุแบบ Contour Wrap และ Shrink Wrap วิธีนี้ใช้กับไก่ทั้งตัวโดยวิธีบรรจุแบบ Contour Wrap จะใช้ฟิล์มที่สามารถแกะติดเองได้ ส่วนการบรรจุแบบ Shrink Wrap จะบรรจุไก่ในถุงแล้วดูดอากาศออกจากถุงก่อนปิดผนึก จากนั้นการบรรจุทั้งสองแบบจะนำไก่ไปจุ่มในน้ำร้อนเพื่อให้ฟิล์มหรือถุงหดรัดตัวไก่

1.3 การบรรจุภายใต้สุญญากาศ (Vacuum Packaging) วิธีนี้เป็นวิธีที่เหมาะสมสำหรับอาหารแช่แข็งมากที่สุด เนื่องจากวัสดุบรรจุแบบสนิทกับผิวของผลิตภัณฑ์มากที่สุด กำจัดช่องอากาศภายในภาชนะ ถ่ายเทความร้อนได้ดีกว่าการบรรจุภายใต้บรรยากาศปกติ ใช้ภาชนะบรรจุเป็นถุงพลาสติกที่ทำจากฟิล์มหลายชั้น

2. การบรรจุไก่อ่หลาย ๆ ชั้น ให้อยู่ในหน่วยเดียวกัน (Unit Packaging) เป็นการบรรจุเพื่ออำนวยความสะดวกในการจำหน่าย ส่วนใหญ่นำไก่อ่ที่ผ่านการ Pre Packaging และแช่แข็งมาแล้ว มาบรรจุในกล่องกระดาษเคลือบไขหรือพลาสติก

3. การบรรจุไก่อ่เพื่อการขนส่ง (Casing) จะใช้กล่องกระดาษลูกฟูก ชนิด 1 , 2 หรือ 3 ชั้นก็ได้ ขึ้นอยู่กับความต้องการ แต่จะออกแบบให้สามารถเรียงบนไม้รองรับ (Pallet) ได้พอดีที่สุด

4. การรวมผลิตภัณฑ์ที่บรรจุในกล่องลูกฟูกแล้วให้เป็นหน่วยใหญ่ ๆ (Palletizing) โดยเรียงกล่องบนไม้รองรับ ที่สามารถทนแรงกดดันได้สูง ระหว่างการขนส่งจะมีการรัดกล่องกับไม้รองรับด้วยฟิล์มชนิดยืดได้ เพื่อป้องกันการตกหล่นของกล่อง และป้องกันปัญหาการลักขโมยสินค้า

ผู้ผลิตไก่อ่สดแช่แข็งเพื่อการส่งออก

ผู้ผลิตต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจในด้านการผลิตเป็นอย่างดี ประกอบกับต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น และต้องใช้เทคโนโลยีในการผลิตมากขึ้น ส่งผลให้ผู้ผลิตส่วนมากเป็นผู้ผลิตที่เป็นบริษัทขนาดใหญ่ โดยในปี พ.ศ. 2546 มีบริษัทผู้ส่งออกทั้งหมด 32 แห่งดังนี้

1. บริษัท สหฟาร์ม จำกัด
2. บริษัท ซีฟู้ดอินเตอร์เทรด จำกัด
3. บริษัท บีฟู้ดอินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด
4. บริษัท จีเอฟพีที มหาชน จำกัด
5. บริษัท เบทเทอร์ฟู้ด จำกัด
6. บริษัท แหลมทองพอลทรี จำกัด
7. บริษัท โกลเด้นฟู้ดอินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด
8. บริษัท ชัลเลย์ (ประเทศไทย) จำกัด
9. บริษัท เซ็นทรัล พอลทรี โพรเซสซิง จำกัด
10. บริษัท สุเนกฟู้ด จำกัด
11. บริษัท แหลมทอง ฟู้ด โปรดักส์ จำกัด
12. บริษัท ก้าวหน้าพอลทรี จำกัด
13. บริษัท ศรีไทยฟู้ดแอนด์เบเวอเรจ มหาชน จำกัด

14. บริษัท โกลเด้นพอลทรี อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด
15. บริษัท ยู่สูงอินคัสทรี จำกัด
16. บริษัท ฉวีวรรณ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด
17. บริษัท แสนกกีไทย จำกัด
18. บริษัท ไทยนิปปอนฟู้ด จำกัด
19. บริษัท อายิโนะโมะโต๊ะ เบเวอเรจโฟรเซนฟู้ด จำกัด
20. บริษัท พนัสพอลทรี จำกัด
21. บริษัท นาราซิลเต็ม จำกัด
22. บริษัท อายิโนะโมะโต๊ะโฟรเซนฟู้ด (ประเทศไทย) จำกัด
23. บริษัท ทีซี ฟาร์มาชูติคอล จำกัด
24. บริษัท ฟินนาฟู้ด จำกัด
25. บริษัท โอเวอร์ซีอินเตอร์ฟู้ด จำกัด
26. บริษัท แวนการ์ดฟู้ด (ประเทศไทย) จำกัด
27. บริษัท ที เอ็น ดี ฟู้ด อินคัสทรี จำกัด
28. บริษัท ทา ลี (ประเทศไทย) จำกัด
29. บริษัท เอ เอ อินเตอร์ฟู้ด จำกัด
30. บริษัท ห้างหุ้นส่วน เค เอส เอ็ม เซอร์วิส 2543 จำกัด
31. บริษัท ไทยเวลด์อิมพอร์ตแอนด์เอ็กซ์พอร์ต จำกัด
32. บริษัท เซาท์เทิร์น อินเตอร์เนชั่นแนล ดิเวลลอปเมนต์ จำกัด

ภายหลังจากการระบาดของไข้หวัดนกในปี พ.ศ. 2547 ประเทศญี่ปุ่นซึ่งเป็นตลาดส่งออกไก่สดแช่แข็งหลักของไทย จะยินยอมให้เฉพาะผลิตภัณฑ์ไก่ที่ผลิตจากบริษัทที่ผ่านการรับรองคุณภาพจากหน่วยงานของญี่ปุ่นแล้วเท่านั้น ที่จะสามารถส่งออกไปประเทศญี่ปุ่นได้ ซึ่งพบว่า ในปี พ.ศ. 2547 มีบริษัทที่ผ่านการรับรองคุณภาพจากหน่วยงานของญี่ปุ่น จำนวน 17 บริษัท ดังนี้

1. บริษัท ซัลเลย์ (ประเทศไทย) จำกัด
2. บริษัท อายิโนะโมะโต๊ะ เบเวอเรจโฟรเซนฟู้ด จำกัด
3. บริษัท อายิโนะโมะโต๊ะโฟรเซนฟู้ด (ประเทศไทย) จำกัด
4. บริษัท ซีพีอินเตอร์ฟู้ด จำกัด
5. บริษัท ซีพี ฟู้ด โปรดัก จำกัด

6. บริษัท ศรีไทยฟู้ดแอนด์เบเวอเรจ มหาชน จำกัด
7. บริษัท เอ็น แอนด์ เอ็น ฟู้ด จำกัด
8. บริษัท สหฟาร์ม จำกัด
9. บริษัท แวนการ์ดฟู้ด (ประเทศไทย) จำกัด
10. บริษัท บีฟู้ดอินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด
11. บริษัท กรุงเทพ โปรตีน จำกัด (มหาชน)
12. บริษัท ไทยนิปปอนฟู้ด จำกัด
13. บริษัท จีเอฟพีที มหาชน จำกัด
14. บริษัท พันธพอลทรี จำกัด
15. บริษัท แกรมเปียน ฟู้ด สยาม จำกัด
16. บริษัท สกายฟู้ด จำกัด
17. บริษัท เบทเทอร์ฟู้ด จำกัด

ปัญหาด้านการผลิต

1. ปัญหาด้านพันธุ์ไก่เนื้อ ซึ่งมีราคาแพง ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตไก่เนื้อสูง
2. ปัญหาด้านอาหารสัตว์ เนื่องจากต้นทุนด้านอาหารสัตว์เป็นสัดส่วนที่สูงประมาณร้อยละ 70 ของต้นทุนการผลิตทั้งหมด ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตไก่เนื้อสูงขึ้น
3. ปัญหาด้านแรงงาน เนื่องจากอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำในประเทศไทยเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่ประสิทธิภาพไม่เพิ่มขึ้นเท่าที่ควร ไม่สามารถแข่งขันกับประเทศจีนซึ่งมีค่าแรงงานต่ำกว่า แต่มีการพัฒนาแรงงานขึ้นมาได้ใกล้เคียงกับแรงงานไทย ไทยจึงเสียเปรียบในด้านการแข่งขัน
4. ปัญหาด้านโรคระบาด ต้องซื้อวัคซีนยารักษาโรค เพื่อมารักษาไก่ ประกอบกับการที่ต้องทำลายไก่ทิ้งในช่วงที่ไก่เป็นไขหวัดนก ในปี พ.ศ. 2547 ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตไก่เนื้อเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก

การตลาดไก่เนื้อภายในประเทศไทย

ความต้องการบริโภคเนื้อไก่ภายในประเทศขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง โดยปัจจัยที่สำคัญ คือ ปริมาณการผลิตและปริมาณการส่งออกเนื้อไก่ กล่าวคือ ผลผลิตที่เหลือจากการส่งออกจะใช้สำหรับการบริโภคภายในประเทศประมาณร้อยละ 70 ของปริมาณผลผลิตทั้งหมด

พิจารณาตารางที่ 4 พบว่า ปริมาณการบริโภคเนื้อไก่ภายในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 - 2548 ยกเว้นในปี พ.ศ. 2547 ดังจะเห็นได้จาก ในปี พ.ศ. 2530 มีความต้องการบริโภคเนื้อไก่ภายในประเทศประมาณ 423,237 ตัน ปรับตัวเพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 791,129 ตัน ในปี พ.ศ. 2548 พิจารณาการบริโภคเนื้อไก่ในปี พ.ศ. 2546 มีปริมาณการบริโภคเนื้อไก่ประมาณ 74,524 ตัน และปรับตัวลดลงเหลือเพียง 672,431 ตัน ในปี พ.ศ. 2547 เนื่องจากเกิดการระบาดของไข้หวัดนก รัฐบาลจึงต้องออกมาตรการบังคับให้บริโภคเนื้อไก่และไข่ที่ปรุงสุกปลอดภัย ผู้บริโภคจึงเริ่มกลับมามีความเชื่อมั่นอีกครั้งหนึ่ง ส่งผลให้ในปี พ.ศ. 2548 มีการบริโภคเนื้อไก่เพิ่มขึ้นเป็น 791,129 ตัน การที่ผู้บริโภคหันมาบริโภคเนื้อไก่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ผู้ผลิตหันมาสนใจทำการตลาดกับตลาดภายในประเทศเพิ่มมากขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคภายในประเทศที่เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในปี พ.ศ. 2540 สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อการส่งออกกล่าวว่า แนวโน้มปริมาณความต้องการภายในประเทศจะขยายตัวสูงขึ้นไม่น้อยกว่าปีละประมาณร้อยละ 15 แต่จากการที่เศรษฐกิจของประเทศชะงักเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ความต้องการบริโภคในประเทศลดลงร้อยละ 25 ยิ่งในครึ่งปีหลังของปี พ.ศ. 2540 การบริโภคตกต่ำมากโดยมีอัตราการบริโภคลดลงประมาณร้อยละ 20 - 30 โดยเฉลี่ยคนไทยจะบริโภคเนื้อไก่ 14 กิโลกรัม/คน/ปี ซึ่งน้อยมากเมื่อเทียบกับสหรัฐอเมริกา บราซิล และญี่ปุ่น ซึ่งมีการบริโภคเนื้อไก่โดยเฉลี่ย 39 , 31 และ 16 กิโลกรัม/คน/ปี ตามลำดับ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2541) เนื้อไก่ที่บริโภคภายในประเทศไทยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ ไก่ที่ชำแหละทั้งตัวไม่แยกเครื่องใน ไก่ที่ชำแหละทั้งตัวแยกเครื่องใน และไก่ที่ชำแหละเป็นชิ้นส่วนทั้งตัว

ตารางที่ 4 ปริมาณการผลิต ความต้องการบริโภคภายในประเทศ และการส่งออกเนื้อไก่ของ
ประเทศไทยปี พ.ศ. 2530 - 2548

หน่วย: ตัน

ปี พ.ศ.	ปริมาณการผลิต ^{1/}	ความต้องการภายในประเทศ ^{2/}	การส่งออก ^{3/}
2530	505,142	423,237	81,905
2531	518,451	422,667	95,784
2532	511,422	403,333	108,089
2533	553,300	414,355	138,945
2534	642,863	478,687	164,176
2535	821,308	639,557	181,751
2536	804,316	637,729	166,587
2537	731,780	563,122	168,658
2538	751,870	575,659	176,211
2539	797,947	629,178	168,769
2540	865,722	673,279	192,443
2541	937,141	622,296	274,845
2542	992,297	726,566	265,731
2543	1,045,629	735,397	310,232
2544	1,136,130	702,620	398,701
2545	1,180,253	746,743	433,510
2546	1,264,350	764,955	499,395
2547	873,227	672,431	200,796
2548	1,030,578	791,129	239,449

ที่มา: ^{1/}สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

^{2/}1/-3/

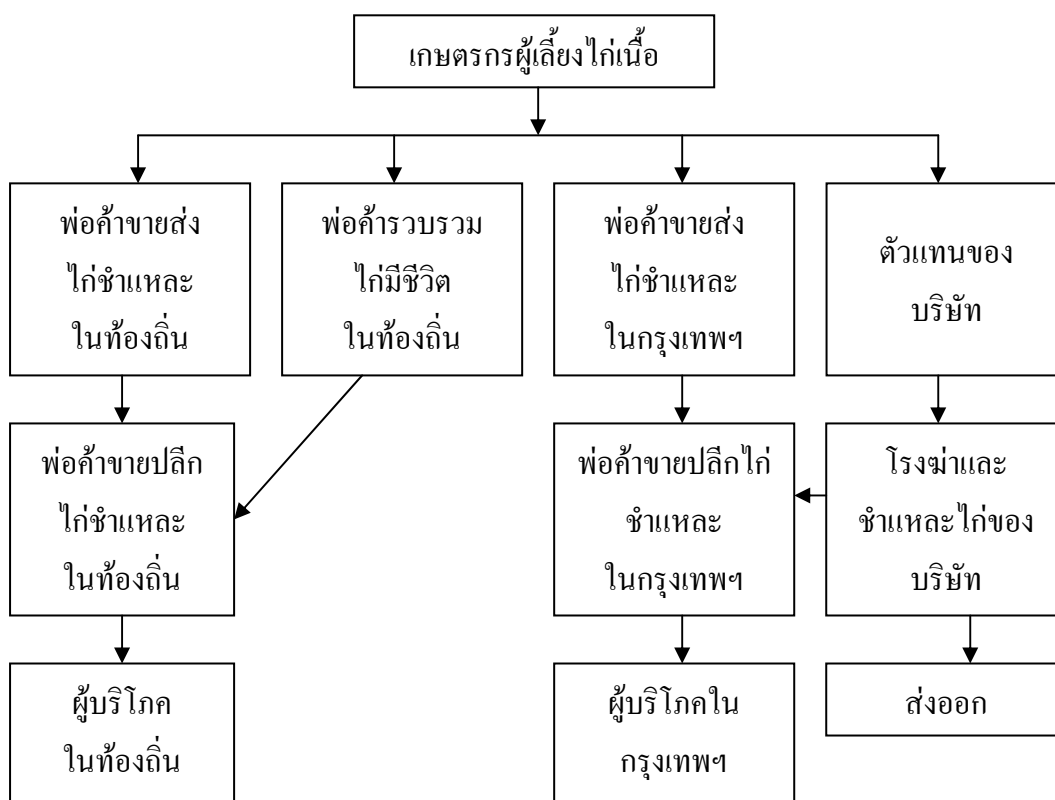
^{3/}กรมศุลกากร

วิธีการตลาดไก่อเนื้อภายในประเทศไทย

วิธีการตลาดไก่อเนื้อภายในประเทศไทย สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ วิธีการตลาดไก่อเนื้อประเภทผู้เลี้ยงอิสระ และวิธีการตลาดไก่อเนื้อประเภทมีสัญญาผูกพัน ซึ่งมียุทธศาสตร์ดังนี้

1. วิธีการตลาดไก่อเนื้อประเภทผู้เลี้ยงอิสระ

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่อเนื้อ (ภาพที่ 6) จะขายไก่อเนื้อมีชีวิตให้พ่อค้ารวบรวมหรือพ่อค้าขายส่งในท้องถิ่นหรือในกรุงเทพฯ หรือตัวแทนของบริษัท จากนั้นพ่อค้ารวบรวมหรือพ่อค้าขายส่งจะขายให้พ่อค้าขายปลีกในท้องถิ่นหรือในกรุงเทพฯ และในส่วนของตัวแทนของบริษัทจะมาซื้อไก่อเนื้อจากเกษตรกรแล้วส่งไปฆ่าและชำแหละในโรงฆ่าและชำแหละเนื้อไก่อเนื้อของบริษัทเอง

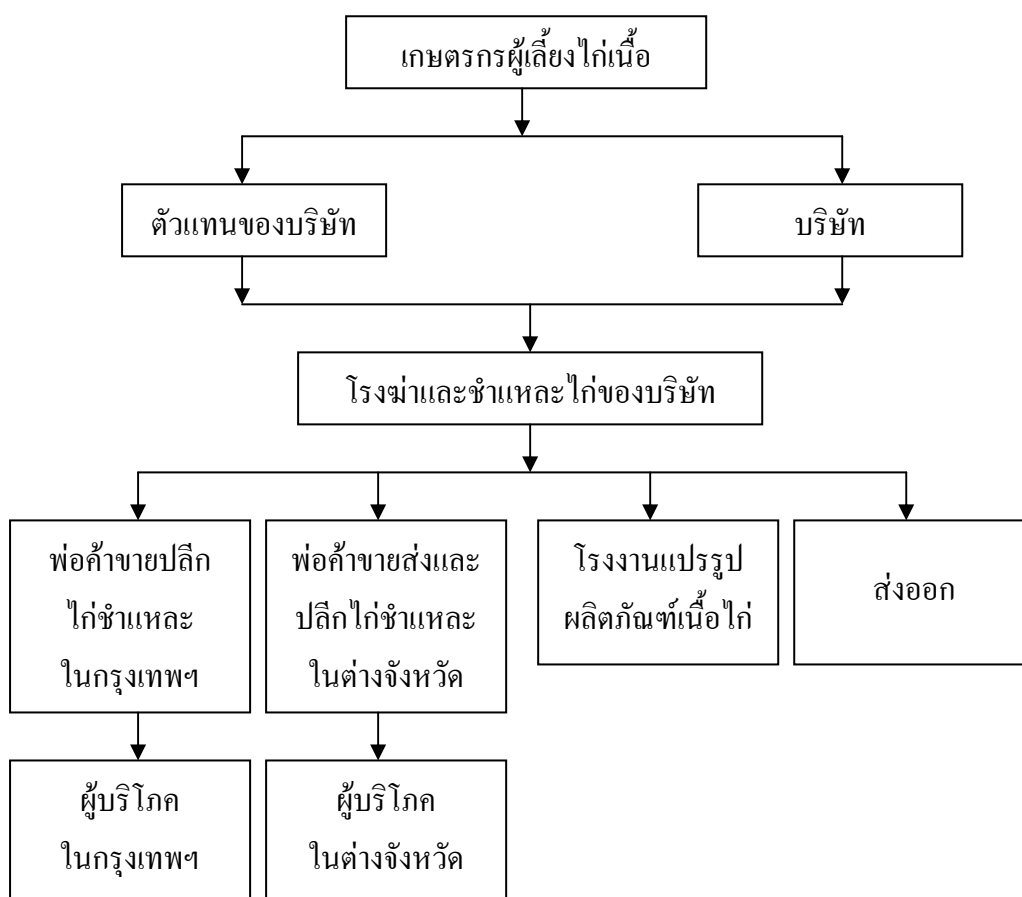

ภาพที่ 6 วิธีการตลาดไก่อเนื้อประเภทอิสระ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2538)

2. วิธีการตลาดไก่อเนื้อประเภทมีสัญญาผูกพัน

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่อเนื้อประเภทมีสัญญาผูกพัน แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่อเนื้อประเภทประกันราคาและเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่อเนื้อประเภทรับจ้างเลี้ยง โดยที่เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่อเนื้อ (ภาพที่ 7) ทั้ง 2 ประเภทจะขายไก่อมีชีวิตให้กับตัวแทนบริษัทและบริษัท บริษัทจะส่งไก่อมีชีวิตไปฆ่าและชำแหละในโรงงานฆ่าและชำแหละไก่อเนื้อของบริษัท เพื่อแยกชำแหละไก่อออกเป็นชิ้นส่วนต่าง ๆ ตามที่ตลาดต้องการ โดยแบ่งไก่อชำแหละเป็น 3 ส่วน ส่วนหนึ่งส่งขายในตลาดต่างประเทศ อีกส่วนขายให้แก่พ่อค้าขายปลีกไก่อชำแหละในกรุงเทพฯ พ่อค้าขายส่งและพ่อค้าขายปลีกในต่างจังหวัด และอีกส่วนหนึ่งส่งเข้าโรงงานแปรรูป

ภาพที่ 7 วิธีการตลาดไก่อเนื้อประเภทมีสัญญาผูกพัน

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2538)

การตลาดต่างประเทศ

ตลาดส่งออกเนื้อไก่ของไทยต้องพึ่งพาตลาดคู่ค้าเป็นหลัก เนื่องจากผู้ผลิตไก่เนื้อของไทยผลิตเนื้อไก่ตามคำสั่งซื้อของลูกค้า และส่งออกไปยังประเทศนำเข้าหลักเพียงไม่กี่ราย โดยที่การส่งออกเนื้อไก่ของไทยสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. ไก่สดแช่แข็ง

ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยในปี พ.ศ. 2544 - 2548 มีแนวโน้มลดลงเฉลี่ยประมาณร้อยละ 77.49 ต่อปี ดังจะเห็นได้จาก (ตารางที่ 5) ในปี พ.ศ. 2544 มีปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งทั้งหมด 309,547 ตัน และปรับตัวลดลงเป็นปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งทั้งหมด 636 ตัน ในปี พ.ศ. 2548 ซึ่งเป็นผลมาจากการระบาคของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547 ทำให้ประเทศไทยมีปัญหาอย่างมาก เนื่องจากไม่สามารถควบคุมการแพร่ระบาดของไข้หวัดนกได้ ส่งผลให้ประเทศต่าง ๆ งดการนำเข้าไก่สดแช่แข็งของไทยลง จนกว่าไทยจะสามารถควบคุมการระบาดของไข้หวัดนกได้ เช่น ในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งมีสัดส่วนการนำเข้าไก่สดแช่แข็งของไทยมากถึงประมาณร้อยละ 50.45 ของปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งทั้งหมดของไทย ในปี พ.ศ. 2544 กลับปรับตัวลดลงเหลือเพียงประมาณร้อยละ 38.26 และ 1.73 ของปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งทั้งหมดของไทย ในปี พ.ศ. 2547 และ ปี พ.ศ. 2548 ตามลำดับ กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2544 ปริมาณการส่งออกเท่ากับ 156,156 ตัน และลดลงเหลือเพียง 9,993 และ 11 ตัน ในปี พ.ศ. 2547 และ ปี พ.ศ. 2548 ตามลำดับ โดยที่ตลาดส่งออกไก่สดแช่แข็งที่สำคัญของไทย ได้แก่ ญี่ปุ่น สหภาพยุโรป เกาหลีใต้ สิงคโปร์ และฮ่องกง ซึ่งมีปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปญี่ปุ่น 11 ตัน สหภาพยุโรป 1.56 ตัน เกาหลีใต้ 0.06 ตัน สิงคโปร์ 0.09 ตัน และฮ่องกง 13.06 ตัน ซึ่งคิดเป็นประมาณร้อยละ 1.73 , 0.25 0.01 , 0.01 และ 2.05 ของปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งทั้งหมดของไทยในปี พ.ศ. 2548 ตามลำดับ

2. ไก่แปรรูป

ปริมาณการส่งออกไก่แปรรูปของไทยในปี พ.ศ. 2544 - 2548 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเฉลี่ยประมาณร้อยละ 28.36 ต่อปี ดังจะเห็นได้จาก (ตารางที่ 6) ในปี พ.ศ. 2544 มีปริมาณการส่งออกไก่แปรรูปทั้งหมด 89,158 ตัน ปรับตัวเพิ่มขึ้นเป็นปริมาณการส่งออกไก่แปรรูปทั้งหมด 238,813 ตัน

ตารางที่ 5 ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งรายประเทศของประเทศไทยปี พ.ศ. 2544 - 2548

ประเทศ	ปี พ.ศ.					หน่วย: ตัน
						อัตราการเพิ่มเฉลี่ย
	2544	2545	2546	2547	2548	(ร้อยละ)
ญี่ปุ่น	156,156 (50.45)	182,248 (55.17)	178,851 (48.24)	9,993 (38.26)	11 (1.73)	-88.90
สหภาพยุโรป	89,680 (28.97)	79,975 (24.21)	91,976 (24.81)	9,756 (37.55)	1,562 (0.25)	-90.95
- เยอรมนี	47,508 (15.35)	41,681 (12.62)	59,644 (16.09)	5,687 (21.77)	0.163 (0.03)	-93.38
- สหราชอาณาจักร	17,484 (5.65)	16,337 (4.95)	13,648 (3.68)	1,161 (4.44)	1,229 (0.19)	-88.66
- เนเธอร์แลนด์	21,677 (7.00)	20,390 (6.17)	17,366 (4.68)	2,647 (10.13)	0.064 (0.01)	-93.61
- อื่น ๆ	3,111 (1.01)	1,567 (0.47)	1,318 (0.36)	261 (1.00)	0.106 (0.02)	-89.32
เกาหลีใต้	22,676 (7.33)	28,618 (8.66)	35,666 (9.62)	2,825 (10.82)	0.061 (0.01)	-93.90
สิงคโปร์	7,999 (2.58)	6,563 (1.99)	9,672 (2.61)	709 (2.71)	0.087 (0.01)	-91.86
มาเลเซีย	6,277 (2.03)	7,894 (2.39)	13,881 (3.74)	505 (1.93)	- -	-50.20
ฮ่องกง	10,430 (3.37)	5,603 (1.70)	9,141 (2.47)	261 (1.00)	13.059 (2.05)	-80.66
จีน	12,406 (4.01)	12,941 (3.92)	20,773 (5.60)	697 (2.67)	- -	-55.80
อื่น ๆ	3,923 (1.27)	6,491 (1.97)	10,800 (2.91)	1,375 (5.26)	610.195 (95.94)	-40.98
รวม	309,547 (100)	330,330 (100)	370,760 (100)	26,121 (100)	636 (100)	-77.49

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บคือค่าร้อยละ

ที่มา: กรมศุลกากร (2548)

ตารางที่ 6 ปริมาณการส่งออกไก่แปรรูปรายประเทศของประเทศไทยปี พ.ศ. 2544 - 2548

ประเทศ	ปี พ.ศ.					หน่วย: ตัน
						อัตราการเพิ่มเฉลี่ย
	2544	2545	2546	2547	2548	(ร้อยละ)
ญี่ปุ่น	25,755 (28.89)	36,999 (35.86)	50,741 (39.45)	84,478 (48.36)	115,127 (48.21)	46.53
สหภาพยุโรป	53,640 (60.16)	58,306 (56.51)	68,831 (53.51)	77,755 (44.51)	112,316 (47.03)	19.31
- สหราชอาณาจักร	24,261 (27.21)	33,185 (32.16)	38,145 (29.65)	44,160 (25.28)	69,401 (29.06)	26.97
- เนเธอร์แลนด์	24,899 (27.93)	16,657 (16.14)	17,239 (13.40)	18,694 (10.70)	23,947 (10.03)	0.37
- เยอรมนี	3,291 (3.69)	3,504 (3.40)	6,001 (4.67)	8,965 (5.13)	9,424 (3.95)	35.57
- อื่น ๆ	1,189 (1.33)	4,960 (4.81)	7,446 (5.79)	5,936 (3.40)	9,544 (4.00)	54.42
ฮ่องกง	3,436 (3.85)	3,109 (3.01)	3,445 (2.68)	3,280 (1.88)	3,531 (1.48)	1.09
สิงคโปร์	4,017 (4.51)	2,969 (2.88)	2,949 (2.29)	2,485 (1.42)	3,027 (1.27)	-7.17
เกาหลีใต้	1,742 (1.92)	844 (0.82)	1,178 (0.92)	5,557 (3.18)	3,170 (1.33)	36.10
แคนาดา	197 (0.22)	329 (0.32)	1,080 (0.84)	824 (0.47)	1,396 (0.58)	62.16
อื่น ๆ	371 (0.42)	623 (0.60)	411 (0.32)	296 (0.17)	1,446 (0.61)	21.85
รวม	89,158 (100)	103,179 (100)	128,633 (100)	174,675 (100)	238,813 (100)	28.36

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บคือค่าร้อยละ

ที่มา: กรมศุลกากร (2548)

ในปี พ.ศ. 2548 ซึ่งเป็นผลมาจากปัญหาการระบาดของหัดของไข่หัวदनก ส่งผลให้ไทยไม่สามารถส่งออกไก่สดแช่แข็งได้ เนื่องจากยังไม่สามารถควบคุมการระบาดของโรคไข่หัวदनกได้ ผู้ผลิตจึงหันมาผลิตไก่แปรรูปส่งออกเพิ่มขึ้นแทนการส่งออกไก่สดแช่แข็ง ส่งผลให้ปริมาณการส่งออกไก่แปรรูปของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สินค้าไก่แปรรูปของไทยมีคุณภาพจึงเป็นที่ต้องการของตลาดมาก โดยประเภทของไก่แปรรูปที่ไทยส่งออก เช่น ไก่ชุบแป้งทอด (แบบญี่ปุ่น) ขาไก่ย่าง ลูกชิ้นไก่ ไก่เสียบไม้ย่าง ออไก่ทอด และนักเก็ตไก่ เป็นต้น โดยที่ตลาดส่งออกไก่แปรรูปที่สำคัญของไทย ได้แก่ ญี่ปุ่น สหภาพยุโรป ฮองกง สิงคโปร์ เกาหลีใต้ และแคนาดา ซึ่งมีปริมาณส่งออกไป ญี่ปุ่น 115,127 ตัน สหภาพยุโรป 112,316 ตัน ฮองกง 3,531 ตัน สิงคโปร์ 3,927 ตัน เกาหลีใต้ 3,170 ตัน และ แคนาดา 1,396 ตัน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 48.21 , 47.03 , 1.48 , 1.27 , 1.33 และ 0.58 ของปริมาณการส่งออกไก่แปรรูปทั้งหมดของไทยในปี พ.ศ. 2548 ตามลำดับ

ตลาดส่งออกหลักของประเทศไทย: ตลาดญี่ปุ่น

ในการศึกษาค้างนี้จะทำการศึกษาเฉพาะกรณีตลาดในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นตลาดส่งออกไก่สดแช่แข็งตลาดหลักของไทยเท่านั้น

ด้านการผลิต พบว่า ประเทศญี่ปุ่นมีปริมาณการผลิตเนื้อไก่เพิ่มขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2544 - 2548 คิดเป็นอัตราเพิ่มขึ้นเฉลี่ยประมาณร้อยละ 1.18 ต่อปี โดยในปี พ.ศ. 2544 มีปริมาณการผลิต 1,074 พันตัน และปรับตัวเพิ่มขึ้นเป็น 1,130 พันตัน ในปี พ.ศ. 2548 (ตารางที่ 7) จะเห็นได้ว่าปริมาณการผลิตเนื้อไก่ของประเทศญี่ปุ่นไม่เพิ่มขึ้นมากนักในช่วงระยะเวลาดังกล่าว เนื่องจากปัญหาการขาดแคลนแรงงาน โดยคนญี่ปุ่นคิดว่าอาชีพนี้เป้นอาชีพที่สกปรก คนรุ่นใหม่จึงไม่เข้ามารับช่วงต่อ ทำให้ต้นทุนการผลิตเนื้อไก่สูงกว่าเนื้อไก่ที่นำเข้าจากต่างประเทศ ส่งผลให้อุตสาหกรรมการผลิตเนื้อไก่ในประเทศญี่ปุ่นไม่เติบโตมากนัก

ด้านการบริโภค พบว่า การบริโภคเนื้อไก่ในประเทศญี่ปุ่นในช่วงปี พ.ศ. 2544 - 2548 (ตารางที่ 7) มีอัตราการลงเพียงเล็กน้อยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 0.41 ต่อปี โดยมีปริมาณการบริโภค 1,797 พันตัน ในปี พ.ศ. 2544 และเพิ่มขึ้นเป็น 1,820 พันตัน ในปี พ.ศ. 2548 ลักษณะของเนื้อไก่ที่นิยมบริโภคแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ ตลาดไก่สดที่แม่บ้านนำไปปรุงอาหาร ตลาดไก่ปรุงขายในภัตตาคารและร้านอาหาร และตลาดไก่แปรรูป

ตารางที่ 7 ปริมาณการผลิตและการบริโภคเนื้อไก่ของประเทศญี่ปุ่นปี พ.ศ. 2544 - 2548

หน่วย: พันตัน

ปี พ.ศ.	ปริมาณการผลิต	ปริมาณการบริโภค
2544	1,074	1,797
2545	1,107	1,830
2546	1,127	1,841
2547	1,124	1,713
2548 ^{1/}	1,130	1,820
อัตราการเพิ่มเฉลี่ย (ร้อยละ)	1.18	-0.41

หมายเหตุ: ^{1/} หมายถึงข้อมูลเบื้องต้น

ที่มา: USDA Foreign Agricultural Service (2005)

ด้านปริมาณการนำเข้า พบว่า ปริมาณการนำเข้าไก่สดแช่แข็งทั้งหมดของประเทศญี่ปุ่น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 - 2548 (ตารางที่ 8) มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเฉลี่ยประมาณร้อยละ 3.58 ต่อปี โดยมีปริมาณการนำเข้าไก่สดแช่แข็ง 270,638 ตัน ในปี พ.ศ. 2532 และเพิ่มขึ้นเป็น 419,119 ตัน ในปี พ.ศ. 2548 ซึ่งนำเข้าไก่สดแช่แข็งจากประเทศไทย สหรัฐอเมริกา บราซิล และจีน เป็นหลัก โดยพบว่า ปริมาณการนำเข้าไก่สดแช่แข็งของประเทศญี่ปุ่นจากประเทศไทยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงเฉลี่ยประมาณร้อยละ 3.58 ต่อปี ปริมาณการนำเข้าไก่สดแช่แข็งของประเทศญี่ปุ่นจากประเทศสหรัฐอเมริกามีอัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงเฉลี่ยประมาณร้อยละ 6.76 ต่อปี ปริมาณการนำเข้าไก่สดแช่แข็งของประเทศญี่ปุ่นจากประเทศบราซิลมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเฉลี่ยประมาณร้อยละ 18.05 ต่อปี และปริมาณการนำเข้าไก่สดแช่แข็งของประเทศญี่ปุ่นจากประเทศจีนมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเฉลี่ยประมาณร้อยละ 1.35 ต่อปี

ตารางที่ 8 ปริมาณการนำเข้าไก่สดแช่แข็งในตลาดญี่ปุ่นปี พ.ศ. 2532 - 2548

หน่วย: ตัน

ปี พ.ศ.	ไทย	สหรัฐอเมริกา	บราซิล	จีน	อื่น ๆ	รวม
2532	90,157	103,963	40,199	25,584	10,735	270,638
2533	104,738	100,003	40,578	34,914	10,996	291,229
2534	128,914	117,858	52,534	31,895	16,135	347,336
2535	142,323	111,699	68,451	58,867	12,623	393,963
2536	122,986	117,041	61,726	82,806	5,711	390,270
2537	114,655	122,766	73,885	127,403	5,399	444,108
2538	114,872	125,248	94,437	196,951	4,446	535,954
2539	96,053	128,642	112,618	205,576	3,684	546,573
2540	87,928	99,729	97,789	207,432	3,266	496,144
2541	119,813	102,272	70,249	200,591	3,846	496,771
2542	130,575	104,726	99,220	213,141	3,694	551,356
2543	127,943	87,324	112,935	238,215	1,855	568,272
2544	146,541	75,990	109,216	188,800	2,540	523,087
2545	183,305	49,646	168,157	118,997	4,341	524,446
2546	175,172	47,185	174,941	62,930	5,887	466,115
2547	12,247	29,586	296,053	8,421	7,484	353,791
2548	62	28,924	378,465	977	10,691	419,119
อัตราการ เพิ่มเฉลี่ย (ร้อยละ)	-5.77	-6.76	18.05	1.36	9.85	3.58

ที่มา: องค์การศูนย์การค้าญี่ปุ่น (2548)

ส่วนแบ่งการตลาดไก่สดแช่แข็งของไทยในประเทศญี่ปุ่น

ตลาดไก่สดแช่แข็งในประเทศญี่ปุ่นมีภาวะการแข่งขันสูง โดยพบว่า ส่วนแบ่งการตลาดไก่สดแช่แข็งของไทยในประเทศญี่ปุ่น (ตารางที่ 9) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 - 2548 มีอัตราการลดลงเฉลี่ยประมาณร้อยละ 8.13 ต่อปี โดยในปี พ.ศ. 2532 ประเทศไทยมีส่วนแบ่งการตลาดประมาณร้อยละ 33.31 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 37.12 ในปี พ.ศ. 2534 เนื่องจากประเทศญี่ปุ่นมีความต้องการไก่สดแช่แข็งของไทยอยู่มาก เพราะมีคุณภาพดี ประกอบกับญี่ปุ่นตรวจพบสารตกค้างแอนติไบโอติกในเนื้อไก่ที่ส่งมาจากจีน จึงระงับการนำเข้าจากจีน และหันมานำเข้าไก่สดแช่แข็งของไทยเพิ่มขึ้น

ต่อมาในปี พ.ศ. 2535 ไทยมีส่วนแบ่งการตลาดไก่สดแช่แข็งประมาณร้อยละ 36.13 ซึ่งลดลงจากปี พ.ศ. 2534 และลดลงเรื่อยมาจนถึงปี พ.ศ. 2540 ซึ่งในปี พ.ศ. 2540 มีส่วนแบ่งการตลาดไก่สดแช่แข็งลดลงเหลือเพียงประมาณร้อยละ 17.72 เนื่องจากไทยมีต้นทุนการผลิตไก่สดแช่แข็งที่สูงกว่าประเทศจีนจึงสูญเสียส่วนแบ่งการตลาดให้กับจีน การแข่งขันในตลาดญี่ปุ่นมีความเข้มข้นมากขึ้น โดยเฉพาะการตัดราคาขาย และการอุดหนุนการส่งออกของประเทศผู้ส่งออก เช่น บราซิล สหรัฐอเมริกา และจีน ในขณะที่ประเทศไทยยังคงไม่ได้รับการอุดหนุนจากรัฐบาล

ในปี พ.ศ. 2541 ประเทศไทยมีส่วนแบ่งการตลาดไก่สดแช่แข็งประมาณร้อยละ 24.12 เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2540 ซึ่งเป็นผลจากการเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 ตั้งแต่วันที่ 2 เดือนกรกฎาคม ปี พ.ศ. 2540 ส่งผลให้ค่าเงินบาทลดลง ราคาไก่สดแช่แข็งของไทยจึงถูกลงในสายตาของผู้บริโภคญี่ปุ่น ทำให้ราคาไก่สดแช่แข็งของไทยถูกลงจนสามารถแข่งขันกับจีนได้

ในปี พ.ศ. 2542 และ ปี พ.ศ. 2543 ประเทศไทยมีส่วนแบ่งการตลาดไก่สดแช่แข็งประมาณร้อยละ 23.68 และ 22.51 ตามลำดับ ซึ่งลดลงจากปี พ.ศ. 2541 แต่ไม่มากนักยังคงครองส่วนแบ่งการตลาดในอันดับที่ 2 ได้อยู่ ในปี พ.ศ. 2544 ส่วนแบ่งการตลาดไก่สดแช่แข็งของไทยมีประมาณร้อยละ 28.01 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2543 และเพิ่มขึ้นเรื่อยมาจนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2546 มีส่วนแบ่งการตลาดไก่สดแช่แข็งมากถึง 37.58 เนื่องจากเกิดการระบาดของไข้หวัดนกและโรคนิวคาสเซิลในจีน ส่งผลให้ญี่ปุ่นระงับการนำเข้าไก่สดแช่แข็งจากจีน ประกอบกับเกิดการระบาดของไข้หวัดนกในบางรัฐของสหรัฐอเมริกา ส่งผลให้ความต้องการเนื้อไก่จากไทยมีเพิ่มมากขึ้น ทำให้ส่วนแบ่งการตลาดไก่สดแช่แข็งของไทยกลับมาครองอันดับ 1 ได้อีกครั้ง ในปี พ.ศ. 2545 และ ปี พ.ศ. 2546

แต่ในปี พ.ศ. 2547 และ ปี พ.ศ. 2548 พบว่า ส่วนแบ่งการตลาดไก่สดแช่แข็งของไทยปรับตัวลดลงอย่างมากเหลือเพียงประมาณร้อยละ 3.46 และ 0.01 ตามลำดับ เนื่องมาจากการระบาคของใช้หัวคนกในประเทศไทยในปี พ.ศ. 2547 ส่งผลให้ประเทศญี่ปุ่นลดปริมาณการนำเข้าไก่สดแช่แข็งของไทยลงอย่างมาก จากปริมาณการนำเข้าไก่สดแช่แข็ง 175,172 ตันในปี พ.ศ. 2546 ลดลงเหลือเพียง 12,247 และ 62 ตัน ในปี พ.ศ. 2547 และ ปี พ.ศ. 2548 ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ส่วนแบ่งการตลาดไก่สดแช่แข็งของไทยในประเทศญี่ปุ่นปี พ.ศ. 2532 - 2548

หน่วย: ร้อยละ

ปี พ.ศ.	ไทย	สหรัฐอเมริกา	บราซิล	จีน	อื่น ๆ	รวม
2532	33.31	38.42	14.85	9.45	3.97	100.00
2533	35.96	34.34	13.93	11.99	3.78	100.00
2534	37.12	33.93	15.12	9.18	4.65	100.00
2535	36.13	28.35	17.38	14.94	3.20	100.00
2536	31.51	29.99	15.82	21.22	1.46	100.00
2537	25.82	27.64	16.64	28.69	1.21	100.00
2538	21.43	23.37	17.62	36.75	0.83	100.00
2539	17.57	23.54	20.61	37.61	0.67	100.00
2540	17.72	20.10	19.71	41.81	0.66	100.00
2541	24.12	20.59	14.14	40.38	0.77	100.00
2542	23.68	18.99	18.00	38.66	0.67	100.00
2543	22.51	15.37	19.87	41.92	0.33	100.00
2544	28.01	14.54	20.88	36.09	0.84	100.00
2545	34.95	9.47	32.06	22.69	0.83	100.00
2546	37.58	10.12	37.54	13.50	1.26	100.00
2547	3.46	8.36	83.68	2.38	2.12	100.00
2548	0.01	6.90	90.30	0.23	2.56	100.00

หมายเหตุ: ส่วนแบ่งการตลาดคำนวณจากสัดส่วนของปริมาณในแต่ละปี

ที่มา: คำนวณจากตารางที่ 8

ขั้นตอนการขออนุญาตนำเข้าเนื้อสัตว์ปีกในประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีความเข้มงวดในเรื่องของคุณภาพ มาตรฐาน และความปลอดภัยมาก ดังนั้นการที่ประเทศไทยจะส่งออกไก่สดแช่แข็งไปขายยังประเทศญี่ปุ่นนั้น จำเป็นจะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนการขออนุญาตนำเข้าเนื้อสัตว์ปีกในประเทศญี่ปุ่นก่อน โดยขั้นตอนการขออนุญาตมีรายละเอียด ดังนี้

1. เมื่อคณะกรรมการตรวจรับรองโรงงานฆ่าสัตว์ปีกเพื่อการส่งออก ได้ทำการตรวจสอบโรงงานฆ่าสัตว์ปีกของบริษัทใดบริษัทหนึ่ง และรับรองให้เป็นโรงงานที่สามารถผลิตเพื่อการส่งออกได้ คณะกรรมการชุดดังกล่าวจะให้หมายเลขประจำโรงงาน (EST. NO) ให้แก่โรงงานที่ถูกรับรองนั้น

2. กรมปศุสัตว์จะแจ้งให้ทางรัฐบาลญี่ปุ่นทราบถึงผลการรับรอง และหมายเลขประจำโรงงานดังกล่าว

3. รัฐบาลญี่ปุ่นจะตอบรับโดยอนุญาตให้โรงงานนั้น ๆ ดำเนินการผลิตเนื้อสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์ส่งออกไปจำหน่ายยังประเทศญี่ปุ่นได้ทุก ๆ ผลิตภัณฑ์

4. ใบรับรองสุขภาพ (Health Certificate) ต้องรับรอง ดังนี้

4.1 สินค้าจะต้องผลิตจากโรงงานที่ได้รับการรับรองให้เป็นโรงงานผลิตเพื่อการส่งออก ภายใต้การควบคุมของเจ้าหน้าที่สัตวแพทย์สาธารณสุข กรมปศุสัตว์

4.2 สินค้าต้องมาจากสัตว์ปีกที่ได้รับการตรวจสอบสัตว์ก่อนฆ่า และหลังฆ่าแล้วไม่แสดงอาการโรคร้ายแรงใด ๆ

4.3 สินค้าต้องได้รับการตรวจสอบแล้วพบว่า ปราศจากโรคติดต่อและสิ่งปนเปื้อนใด ๆ ที่จะเป็นอันตรายต่อสุขภาพ และพบว่าเหมาะสมแก่การบริโภค

4.4 ต้องไม่มีโรคระบาดร้ายแรงของสัตว์ปีกเกิดขึ้นภายในประเทศในระยะ 90 วัน ก่อนการส่งออก

4.5 ต้องไม่มีโรคนิวคลีโอซิส อหิวาตกโรค หรือโรคติดต่อร้ายแรงของสัตว์ปีกเกิดขึ้นในโรงฆ่าสัตว์เพื่อการส่งออก และในรัศมีไม่น้อยกว่า 50 กิโลเมตร รอบ ๆ โรงงานก่อนการส่งออก

4.6 เนื้อสัตว์ปีกที่จะส่งออกต้องผ่านการตรวจสอบของห้องปฏิบัติการ โดยระบบ TLTS (Total Lot Testing System) แล้วพบว่า การตกค้างของยาฆ่าแมลงจำพวก DDT, Dieldrin และ Heptachlor ไม่เกินมาตรฐาน

5. ภายหลังจากการเกิดการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547 ในประเทศไทย ประเทศญี่ปุ่นจะอนุญาตให้นำเข้าเนื้อสัตว์ปีกจากไทยได้ต่อเมื่อ โรงงานดังกล่าวต้องผ่านการตรวจสอบคุณภาพ และความปลอดภัยจากหน่วยงานของญี่ปุ่นแล้วเท่านั้น

ประเทศคู่แข่งในตลาดญี่ปุ่น

การส่งออกไก่สดแช่แข็งไปสู่ตลาดญี่ปุ่นนั้นมีภาวะการแข่งขันค่อนข้างมาก โดยประเทศคู่แข่งในตลาดส่งออกญี่ปุ่นที่สำคัญ คือ สหรัฐอเมริกา จีน และบราซิล ซึ่งสามารถพิจารณาศักยภาพในการส่งออกเนื้อไก่แยกเป็นรายประเทศได้ดังนี้

1. ประเทศสหรัฐอเมริกา

เป็นประเทศที่ผลิตเนื้อไก่รายใหญ่ที่สุดในโลก และครองอันดับ 1 ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศผู้ผลิตวัตถุดิบอาหารสัตว์ ยารักษาโรคสัตว์ รวมทั้งอุปกรณ์การผลิตที่ทันสมัย ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตเนื้อไก่ในสหรัฐอเมริกามีราคาถูกกว่าประเทศผู้ผลิตรายอื่น ๆ อีกทั้งรัฐบาลยังสนับสนุนงบประมาณด้านการผลิตและการส่งออก ส่งผลให้ราคาไก่สดแช่แข็งของประเทศสหรัฐอเมริกายังถูกลงไปอีก

2. ประเทศจีน

เป็นประเทศคู่แข่งที่สำคัญในตลาดญี่ปุ่น เนื่องจากความคล้ายคลึงกันในด้านเทคโนโลยีการผลิต และคุณภาพเนื้อไก่ของจีนกับไทย อีกทั้งจีนยังได้เปรียบด้านต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่า จากการที่แรงงานจีนมีอัตราค่าจ้างต่ำกว่า และต้นทุนการขนส่งที่ต่ำกว่า เนื่องจากจีนส่งออกไปญี่ปุ่นโดยใช้ระยะทางน้อยกว่า ส่งผลให้ประเทศจีนได้เปรียบด้านต้นทุนแรงงานและต้นทุนค่าขนส่ง

3. ประเทศบราซิล

เป็นประเทศที่ผลิตเนื้อไกรายใหญ่เป็นอันดับ 2 ของโลก มีความได้เปรียบไทยในด้านค่าจ้างแรงงาน แต่คุณภาพของสินค้ายังคงต่ำกว่าสินค้าของไทย แต่ในปัจจุบันภายหลังจากเกิดการระบาดของไข้หวัดนกในแถบเอเชียและบางรัฐของสหรัฐอเมริกา ส่งผลให้ประเทศญี่ปุ่นนำเข้าไก่สดแช่แข็งจากประเทศบราซิลเพื่อทดแทนการนำเข้าไก่สดแช่แข็งจาก ไทย จีน และสหรัฐอเมริกา ส่งผลให้ปริมาณการนำเข้าไก่สดแช่แข็งของประเทศบราซิลในญี่ปุ่นมีเพิ่มขึ้นมากจนครองส่วนแบ่งตลาดเป็นอันดับที่ 1 ในปี พ.ศ. 2547 และ ปี พ.ศ. 2548

ปัญหาด้านการตลาด

1. ปัญหาด้านการพึ่งพาตลาดส่งออกเพียงไม่กี่แห่ง โดยไทยส่งออกไก่สดแช่แข็งยังตลาดญี่ปุ่นและสหภาพยุโรปรวมกันมากกว่าร้อยละ 50 ของปริมาณการส่งออกทั้งหมด
2. ปัญหาการแข่งขันสูง ทั้งในด้านราคาและคุณภาพ
3. ปัญหาด้านการจัดเก็บภาษีขาเข้าเนื้อไก่ในอัตราที่แตกต่างกัน กล่าวคือ เรียกเก็บภาษีนำเข้ากับเนื้อไก่ถอดกระดูกซึ่งไทยส่งออกมาก มากกว่าเนื้อไก่ติดกระดูกซึ่งไทยส่งออกน้อย
4. ปัญหาการกีดกันโดยไม่ใช้ภาษี เช่น กฎหมายควบคุมด้านสุขอนามัย อาหาร และควบคุมโรคภายในประเทศ

บทที่ 5

ผลการวิเคราะห์

ในบทนี้จะแสดงถึงผลการวิเคราะห์ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล โดยในการวิจัยครั้งนี้แบ่งผลการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์ไก่สดแช่แข็งของไทยจากตลาดญี่ปุ่น ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อต้นทุนส่วนเพิ่มไก่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทย ส่วนที่ 3 ผลการนำค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ในส่วนที่ 1 และ 2 มาคำนวณหาผลกระทบของการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 และการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547 ที่มีต่อส่วนเกินผู้ผลิตไก่สดแช่แข็งของไทย และส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์โครงสร้างอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในประเทศญี่ปุ่น โดยใช้ดัชนี Herfindahl and Herchman Index (HHI) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์ไก่สดแช่แข็งของไทยจากตลาดญี่ปุ่น

ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์ไก่สดแช่แข็งของไทยจากตลาดญี่ปุ่น ใช้ข้อมูลแบบทศนิยมรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 - 2548 รวมทั้งหมด 15 ปี โดยกำหนดให้อุปสงค์ไก่สดแช่แข็งของไทยจากตลาดญี่ปุ่นขึ้นอยู่กับราคาไก่สดแช่แข็งของไทยในตลาดญี่ปุ่นปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของญี่ปุ่น (P_{th}) ราคาไก่สดแช่แข็งของสหรัฐอเมริกาในตลาดญี่ปุ่นปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของญี่ปุ่น (P_{us}) และรายได้ประชาชาติของญี่ปุ่นปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของญี่ปุ่น (Y_j) โดยได้สมการอยู่ในรูปสมการลอการิทึม (Double - Log Equation) เนื่องจากการคาดประมาณในรูปแบบนี้สามารถอธิบายสมการได้ดีกว่าในรูปแบบอื่น ซึ่งผลการคาดประมาณมีดังนี้

$$\ln Q_{th} = 137.0098 - 14.4089 \ln P_{th} + 10.3016 \ln P_{us} - 3.3584 \ln Y_j$$

(4.1561)*** (-6.4853)*** (5.0017)*** (-2.5842)**

$$\begin{array}{llll} R^2 & = & 0.7215 & \overline{R^2} & = & 0.6455 \\ S.E. & = & 1.2074 & D.W & = & 2.0129 \end{array}$$

ค่าในวงเล็บ คือ ค่า t-statistic

** มีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

*** มีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

จากสมการดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าอุปสงค์ไก่สดแช่แข็งของไทยจากตลาดญี่ปุ่น (Q_{th}) สามารถอธิบายได้จากการเปลี่ยนแปลงของราคาไก่สดแช่แข็งของไทยในตลาดญี่ปุ่นปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของญี่ปุ่น (P_{jp}) ราคาไก่สดแช่แข็งของสหรัฐอเมริกาในตลาดญี่ปุ่นปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของญี่ปุ่น (P_{us}) และรายได้ประชาชาติของญี่ปุ่นปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของญี่ปุ่น (Y_j) รวมกันคิดเป็นร้อยละ 72.15 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 27.85 เป็นอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยอื่น ๆ ที่ไม่ได้นำมาใส่ไว้ในสมการนี้ การทดสอบสหสัมพันธ์เชิงอนุกรมเวลาปรากฏว่า ค่า Durbin Watson (D.W.) เท่ากับ 2.0129 ซึ่งอยู่ในช่วงที่ไม่เกิดปัญหาสหสัมพันธ์เชิงอนุกรมเวลา (Autocorrelation) ของตัวแปรตามในสมการ

นอกจากที่กล่าวมาแล้วความน่าเชื่อถือของตัวแปรอิสระดังกล่าวสามารถพิจารณาได้จากระดับความเชื่อมั่นของค่าสัมประสิทธิ์ ปรากฏว่า ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปตลาดญี่ปุ่นมีความสัมพันธ์กับราคาไก่สดแช่แข็งของไทยในตลาดญี่ปุ่นปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของญี่ปุ่น (P_{jp}) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 สัมพันธ์กับราคาไก่สดแช่แข็งของสหรัฐอเมริกาในตลาดญี่ปุ่นปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของญี่ปุ่น (P_{us}) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และสัมพันธ์กับรายได้ประชาชาติของญี่ปุ่นปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของญี่ปุ่น (Y_j) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ซึ่งพบว่า เครื่องหมายสัมประสิทธิ์ของตัวแปรต่าง ๆ สอดคล้องกับสมมุติฐานที่กำหนดไว้

เนื่องจากสมการดังกล่าวอยู่ในรูปสมการล็อกคู่ (Double - Log Equation) ค่าสัมประสิทธิ์หน้าตัวแปรอิสระจึงเป็นค่าความยืดหยุ่น สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. ค่าความยืดหยุ่นของราคาไก่สดแช่แข็งของไทยในตลาดญี่ปุ่นปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของญี่ปุ่น มีค่าเท่ากับ -14.4089 แสดงว่า ราคาไก่สดแช่แข็งของไทยในตลาดญี่ปุ่นปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของญี่ปุ่นสัมพันธ์กับอุปสงค์ไก่สดแช่แข็งของไทยจากตลาดญี่ปุ่นในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ เมื่อราคาไก่สดแช่แข็งของไทยในตลาดญี่ปุ่นปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของญี่ปุ่นเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น (หรือลดลง) ร้อยละ 1 จะส่งผลให้ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปยังตลาดญี่ปุ่นเปลี่ยนแปลงลดลง (หรือเพิ่มขึ้น) ร้อยละ 14.4089 โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ กล่าวได้ว่า สินค้าไก่สดแช่แข็งของไทยในตลาดญี่ปุ่นมีความยืดหยุ่นสูง

2. ค่าความยืดหยุ่นของราคาไก่สดแช่แข็งของสหรัฐอเมริกาในตลาดญี่ปุ่นปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของญี่ปุ่น มีค่าเท่ากับ 10.3016 แสดงว่า ราคาไก่สดแช่แข็งของสหรัฐอเมริกาในตลาดญี่ปุ่นปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของญี่ปุ่นสัมพันธ์กับอุปสงค์ไก่สดแช่แข็งของไทยจากตลาดญี่ปุ่นในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ เมื่อราคาไก่สดแช่แข็งของสหรัฐอเมริกาในตลาดญี่ปุ่นปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของญี่ปุ่นเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น (หรือลดลง) ร้อยละ 1 จะส่งผลให้ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปยังตลาดญี่ปุ่นเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น (หรือลดลง) ร้อยละ 10.3016 โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ กล่าวได้ว่า สินค้าไก่สดแช่แข็งของสหรัฐอเมริกาในตลาดญี่ปุ่นมีความยืดหยุ่นสูง

3. ค่าความยืดหยุ่นของรายได้ประชาชาติของญี่ปุ่นปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของญี่ปุ่น (Y_j) มีค่าเท่ากับ -3.3584 แสดงว่า รายได้ประชาชาติของญี่ปุ่นปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของญี่ปุ่นสัมพันธ์กับอุปสงค์ไก่สดแช่แข็งของไทยจากตลาดญี่ปุ่นในตรงกันข้าม กล่าวคือ เมื่อรายได้ประชาชาติของญี่ปุ่นปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของญี่ปุ่นเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น (หรือลดลง) ร้อยละ 1 จะส่งผลให้ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปยังตลาดญี่ปุ่นเปลี่ยนแปลงลดลง (หรือเพิ่มขึ้น) ร้อยละ 3.3584 โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ กล่าวได้ว่า สินค้าไก่สดแช่แข็งของไทยในตลาดญี่ปุ่นเป็นสินค้าด้อย (Inferior good) เมื่อผู้บริโภคมีรายได้เพิ่มสูงขึ้น ผู้บริโภคจะลดการบริโภคไก่สดแช่แข็งของไทย และหันไปบริโภคสินค้าชนิดอื่นแทน

กล่าวโดยสรุปแล้ว พบว่า ตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กับอุปสงค์ไก่สดแช่แข็งของไทยจากตลาดญี่ปุ่นที่แตกต่างกัน โดยปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์ไก่สดแช่แข็งของไทยจากตลาดญี่ปุ่นมากที่สุดคือ ราคาไก่สดแช่แข็งของไทยในตลาดญี่ปุ่นปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของญี่ปุ่น รองลงมาคือ ราคาไก่สดแช่แข็งของสหรัฐอเมริกาในตลาดญี่ปุ่นปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของญี่ปุ่น และรายได้ประชาชาติของญี่ปุ่นปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของญี่ปุ่น ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อต้นทุนส่วนเพิ่มไก่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทย

ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อต้นทุนส่วนเพิ่มไก่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทยใช้ข้อมูลแบบทศนิยมรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 - 2548 รวมทั้งหมด 15 ปี โดยกำหนดให้ต้นทุนส่วนเพิ่มไก่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทยขึ้นอยู่กับปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปยังตลาดญี่ปุ่น (Q_u) ราคาถูกไก่เนื้อปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของไทย (P_j) ตัวแปรเทียมแทนการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 (D_1) และตัวแปรเทียมแทนการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547 (D_2) โดยได้สมการอยู่

ในรูปสมการเส้นตรง (Linear - Equation) เนื่องจากการคาดประมาณในรูปแบบนี้สามารถอธิบายสมการได้ดีกว่าในรูปแบบสมการอื่น ซึ่งผลการคาดประมาณมีดังนี้

$$MC = 212.6015 + 0.0024Q_{th} + 1033.384P_c + 128.4028D_1 + 530.6263D_2$$

(1.5898) (2.2722)** (1.9089)* (3.7827)*** (3.4089)***

$$R^2 = 0.7320 \quad \overline{R^2} = 0.6247$$

$$S.E. = 87.3243 \quad D.W = 2.3379$$

ค่าในวงเล็บ คือ ค่า t-statistic

* มีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

** มีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

*** มีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

จากสมการดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ต้นทุนส่วนเพิ่มไก่อัดแซ่แข็งของผู้ผลิตไทย (MC) สามารถอธิบายได้จากการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการส่งออกไก่อัดแซ่แข็งของไทยไปยังตลาดญี่ปุ่น (Q_{th}) ราคาลูกไก่เนื้อปรับตัวด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของไทย (P_c) ตัวแปรเทียมแทนการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 (D_1) และตัวแปรเทียมแทนการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547 (D_2) รวมกันคิดเป็นร้อยละ 73.20 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 26.80 เป็นอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยอื่น ๆ ที่ไม่ได้นำมาใส่ไว้ในสมการนี้ การทดสอบสหสัมพันธ์เชิงอนุกรมเวลาปรากฏว่า ค่า Durbin Watson (D.W.) เท่ากับ 2.3379 ซึ่งอยู่ในช่วงที่ไม่เกิดปัญหาสหสัมพันธ์เชิงอนุกรมเวลา (Autocorrelation) ของตัวแปรตามในสมการ

นอกจากที่กล่าวมาแล้วความน่าเชื่อถือของตัวแปรอิสระดังกล่าวสามารถพิจารณาได้จากระดับความเชื่อมั่นของค่าสัมประสิทธิ์ ปรากฏว่า ต้นทุนส่วนเพิ่มไก่อัดแซ่แข็งของผู้ผลิตไทย มีความสัมพันธ์กับตัวแปรเทียมแทนการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 (D_1) และตัวแปรเทียมแทนการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547 (D_2) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 สัมพันธ์กับปริมาณการส่งออกไก่อัดแซ่แข็งของไทยไปยังตลาดญี่ปุ่น (Q_{th}) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 สัมพันธ์กับราคาลูกไก่เนื้อปรับตัวด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของไทย (P_c) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ซึ่งพบว่าเครื่องหมายสัมประสิทธิ์ของตัวแปรต่าง ๆ สอดคล้องกับสมมุติฐานที่กำหนดไว้

เนื่องจากสมการดังกล่าวอยู่ในรูปสมการเส้นตรง (Linear - Equation) จึงต้องทำการคำนวณค่าความยืดหยุ่นของต้นทุนส่วนเพิ่มไถ่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทยต่อตัวแปรอิสระต่าง ๆ ซึ่งผลการคำนวณสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. ปริมาณการส่งออกไถ่สดแช่แข็งของไทยไปยังตลาดญี่ปุ่นสัมพันธ์กับต้นทุนส่วนเพิ่มไถ่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทยในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ เมื่อปริมาณการส่งออกไถ่สดแช่แข็งของไทยไปยังตลาดญี่ปุ่นเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น (หรือลดลง) 1 ตัน จะส่งผลให้ต้นทุนส่วนเพิ่มไถ่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทยเพิ่มขึ้น (หรือลดลง) 0.0024 บาทต่อตัน โดยหากพิจารณาความยืดหยุ่นของปริมาณการส่งออกไถ่สดแช่แข็งของไทยไปยังตลาดญี่ปุ่นจะพบว่า ค่าความยืดหยุ่นของปริมาณการส่งออกไถ่สดแช่แข็งของไทยไปยังตลาดญี่ปุ่นมีค่าเท่ากับ 0.3445 กล่าวคือ เมื่อปริมาณการส่งออกไถ่สดแช่แข็งของไทยไปยังตลาดญี่ปุ่นเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น (หรือลดลง) ร้อยละ 1 จะส่งผลให้ต้นทุนส่วนเพิ่มไถ่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น (หรือลดลง) ร้อยละ 0.3445 โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ กล่าวได้ว่า ปริมาณการส่งออกไถ่สดแช่แข็งของไทยไปยังตลาดญี่ปุ่นมีความยืดหยุ่นน้อย

2. ราคาลูกไก่เนื้อปรับตัวดัชนีราคาผู้บริโภคของไทยสัมพันธ์กับต้นทุนส่วนเพิ่มไถ่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทยในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ เมื่อราคาลูกไก่เนื้อปรับตัวดัชนีราคาผู้บริโภคของไทยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น (หรือลดลง) 1 บาทต่อกิโลกรัม จะส่งผลให้ต้นทุนส่วนเพิ่มไถ่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทยเพิ่มขึ้น (หรือลดลง) 1033.384 บาทต่อตัน โดยหากพิจารณาความยืดหยุ่นของราคาลูกไก่เนื้อปรับตัวดัชนีราคาผู้บริโภคของไทยจะพบว่า ค่าความยืดหยุ่นของราคาลูกไก่เนื้อปรับตัวดัชนีราคาผู้บริโภคของไทยมีค่าเท่ากับ 0.1338¹ กล่าวคือ เมื่อราคาลูกไก่เนื้อปรับตัวดัชนีราคาผู้บริโภคของไทยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น (หรือลดลง) ร้อยละ 1 จะส่งผลให้ต้นทุนส่วนเพิ่มไถ่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น (หรือลดลง) ร้อยละ 0.1338 โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ กล่าวได้ว่า ราคาลูกไก่เนื้อปรับตัวดัชนีราคาผู้บริโภคของไทยมีความยืดหยุ่นน้อย

3. ตัวแปรเทียมแทนการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 สัมพันธ์กับต้นทุนส่วนเพิ่มไถ่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทยในทิศทางเดียวกันเมื่อปัจจัยอื่น ๆ คงที่ กล่าวคือ เมื่อเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจทำให้ต้นทุนส่วนเพิ่มไถ่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเท่ากับ 128.4028 บาทต่อตัน

4. ตัวแปรเทียมแทนการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547 สัมพันธ์กับต้นทุนส่วนเพิ่มไถ่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทยในทิศทางเดียวกันเมื่อปัจจัยอื่น ๆ คงที่ กล่าวคือ เมื่อเกิดการระบาดของ

ใช้หัตถ์นค ทำให้ต้นทุนส่วนเพิ่มไค่สคแซ่เง้งของผู้ผลิตไทยเปล่ยนเปล่งเพิ่มข้้นเท่ากับ 530.6263 บาทต่อตัน

กล่าวโดยสรุปแล้ว พบว่า ตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กับต้นทุนส่วนเพิ่มไค่สคแซ่เง้งของผู้ผลิตไทยเหมือนกัน โดยปัจจัยที่มีผลต่อต้นทุนส่วนเพิ่มไค่สคแซ่เง้งของผู้ผลิตไทยมากที่สุดคือ ปริมาณการส่งออกไค่สคแซ่เง้งของไทยไปยังตลาดญี่ปุ่น รองลงมาคือ ราคาลูกไก่เนื้อปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของไทย ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ผลกระทบของการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 และการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547

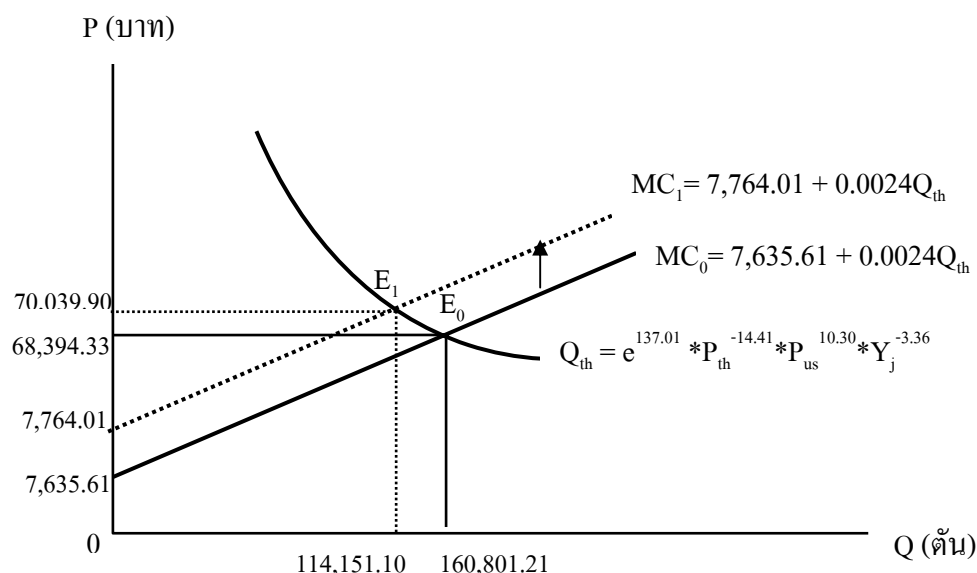
ในส่วนนี้จะกล่าวถึงผลกระทบของการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 และการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547 ที่มีต่อส่วนเกินผู้ผลิต เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในข้อที่ 1 และ 2 โดยสามารถพิจารณาได้จากการนำค่าคาดประมาณที่ได้จากส่วนที่ 1 มาคำนวณหาการเปล่ยนเปล่งของราคาคุณภาพ ปริมาณคุณภาพ ต้นทุนส่วนเพิ่ม ส่วนเกินผู้ผลิต ส่วนเกินผู้บริโภค และส่วนเกินโดยรวม โดยพิจารณาเปรียบเทียบในช่วงก่อนและหลังการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 และการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547 หรือภาพที่ 8 และ 9 ตามลำดับ โดยมีผลการวิเคราะห์ดังนี้

ผลกระทบของการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540

การพิจารณาจะใช้ผลการประเมินเส้นอุปสงค์และเส้นต้นทุนส่วนเพิ่มจากมูลค่าของปัจจัยภายนอกด้านอุปสงค์ ซึ่งได้แก่ ราคาไค่สคแซ่เง้งของสหรัฐอเมริกาในตลาดญี่ปุ่นปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของญี่ปุ่น (P_{us}) และรายได้ประชาชาติของญี่ปุ่นปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของญี่ปุ่น (Y_j) และมูลค่าของปัจจัยภายนอกด้านเส้นต้นทุนส่วนเพิ่ม ซึ่งได้แก่ ราคาลูกไก่เนื้อปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของญี่ปุ่น (P_c) ให้มีค่าคงที่ ณ ปี พ.ศ. 2539 เพื่อพิจารณาเปรียบเทียบผลกระทบในกรณีก่อนและหลังการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจ (D_1)

จากภาพที่ 8 ซึ่งแสดงผลกระทบของการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจที่มีต่อส่วนเกินผู้ผลิต โดยแกนตั้งแสดงราคาไค่สคแซ่เง้ง (P: บาท) แกนนอนแสดงปริมาณการนำเข้าไค่สคแซ่เง้ง (Q: ตัน) ของประเทศไทยในตลาดญี่ปุ่น เส้น Q_h คือ เส้นอุปสงค์ไค่สคแซ่เง้งของไทยในตลาดญี่ปุ่น เส้น

MC_0 คือ เส้นต้นทุนส่วนเพิ่มไถ่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทยก่อนเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจ และเส้น MC_1 คือ เส้นต้นทุนส่วนเพิ่มไถ่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทยหลังเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจ

ภาพที่ 8 ผลกระทบของการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจที่มีต่อส่วนเกินผู้ผลิต

จากการคำนวณ (ตารางที่ 10) พบว่า ก่อนเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจเมื่อ $D_1 = 0$, $D_2 = 0$ ราคาคุณภาพและปริมาณคุณภาพ ณ จุดที่ $P = MC_0$ มีค่าเท่ากับ 68,397.33 บาทต่อตัน และ 160,801.21 ตัน ตามลำดับ โดยส่วนเกินผู้บริโภคมีค่าเท่ากับ 820,195,357.98 บาท ส่วนเกินผู้ผลิตมีค่าเท่ากับ 7,891,974,281.19 บาท และส่วนเกินโดยรวมมีค่าเท่ากับ 8,712, 169,639.17 บาท

หลังเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจเมื่อ $D_1 = 1$, $D_2 = 0$ ส่งผลกระทบททำให้เส้นต้นทุนส่วนเพิ่มขยับเลื่อนขึ้นทั้งเส้น จาก MC_0 เป็น MC_1 ราคาคุณภาพและปริมาณคุณภาพ ณ จุดที่ $P = MC_1$ มีค่าเท่ากับ 70,039.97 บาทต่อตัน และ 114,151.10 ตัน ตามลำดับ โดยส่วนเกินผู้บริโภคมีค่าเท่ากับ 596,260,016.35 บาท ส่วนเกินผู้ผลิตมีค่าเท่ากับ 6,429,969,619.07 บาท ส่วนเกินโดยรวมมีค่าเท่ากับ 7,026,229,635.43 บาท

ด้านอัตราการเปลี่ยนแปลง พบว่า ภายหลังจากเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจส่งผลให้อัตราการเปลี่ยนแปลงของราคาคุณภาพเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 2.41 ปริมาณคุณภาพลดลงประมาณร้อยละ

29.01 ส่วนเกินผู้บริโภคลดลงประมาณร้อยละ 27.30 ส่วนเกินผู้ผลิตลดลงประมาณร้อยละ 18.53 และส่วนเกินโดยรวมลดลงประมาณร้อยละ 19.35 เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจ

ตารางที่ 10 การเปลี่ยนแปลงของราคาคุณภาพ ต้นทุนส่วนเพิ่ม ปริมาณคุณภาพ และสวัสดิการทางสังคม อันเนื่องมาจากการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจ

ระยะเวลา	$P^* = MC$ (บาท/ตัน)	Q^* (ตัน)	ส่วนเกิน ผู้บริโภค (บาท)	ส่วนเกิน ผู้ผลิต (บาท)	ส่วนเกิน โดยรวม (บาท)
ก่อนเกิดวิกฤติ เศรษฐกิจ ^{1/}	68,397.33	160,801.21	820,195,357.98	7,891,974,281.19	8,712,169,639.17
หลังเกิดวิกฤติ เศรษฐกิจ ^{2/}	70,039.97	114,151.10	596,260,016.35	6,429,969,619.07	7,026,299,635.43
อัตราการ เปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	2.41	-29.01	-27.30	-18.53	-19.35

หมายเหตุ: 1/ คำนวณ ณ ปี พ.ศ. 2539 โดยที่ $D_1 = 0$, $D_2 = 0$

2/ คำนวณ ณ ปี พ.ศ. 2539 โดยที่ $D_1 = 1$, $D_2 = 0$

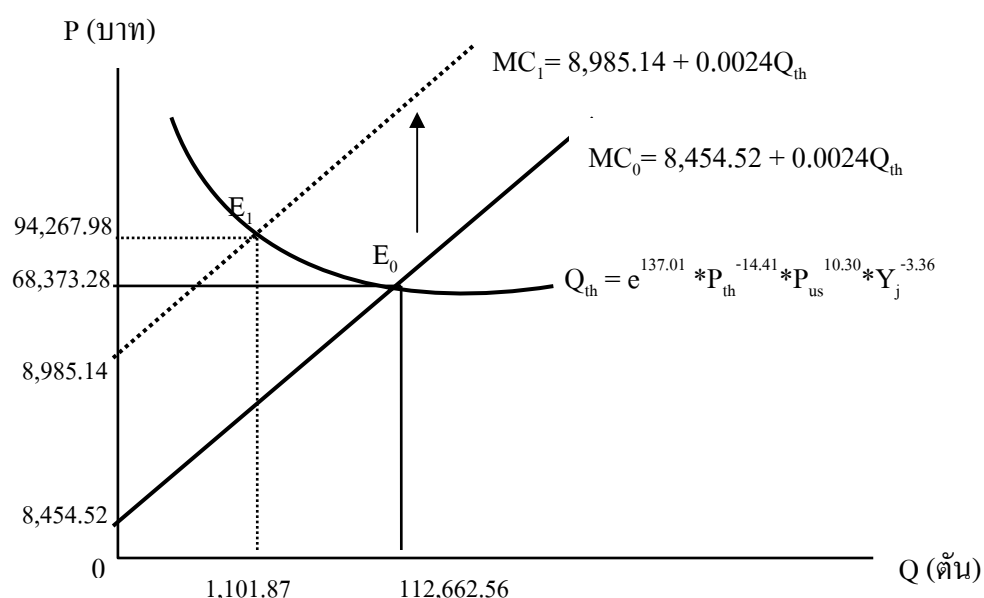
ที่มา: คำนวณจากค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้จากการประมาณการ

ผลการวิเคราะห์ พบว่า การเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจ ส่งผลทำให้ต้นทุนการผลิตไก่สดแช่แข็งเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากรัฐบาลไทยประกาศใช้นโยบายปล่อยค่าเงินบาทให้ลอยตัว ทำให้ค่าเงินบาทอ่อนค่าลง ราคาปัจจัยการผลิตที่ใช้ในการผลิตไก่สดแช่แข็งที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศมีราคาสูงขึ้น ทำให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น ราคาผลผลิตเพิ่มขึ้น และปริมาณการนำเข้าลดลง ส่งผลให้ส่วนเกินผู้ผลิตไก่สดแช่แข็งของไทยลดลง

ผลกระทบของการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547

การพิจารณาจะใช้ผลการประเมินเส้นอุปสงค์และเส้นต้นทุนส่วนเพิ่ม จากมูลค่าของปัจจัยภายนอกด้านอุปสงค์ ซึ่งได้แก่ ราคาไก่สดแช่แข็งของสหรัฐอเมริกาในตลาดญี่ปุ่นปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของญี่ปุ่น (P_{us}) และรายได้ประชาชาติของญี่ปุ่นปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของญี่ปุ่น (Y_j)

และมูลค่าของปัจจัยภายนอกด้านสิ่งแวดล้อมส่วนเพิ่ม ซึ่งได้แก่ ราคาถูกไก่เนื้อปรับตัวขึ้นราคา ผู้บริโภคของไทย (P_c) ให้มีค่าคงที่ ณ ปี พ.ศ. 2546 เพื่อพิจารณาเปรียบเทียบผลกระทบในกรณีก่อน และหลังการการระบาดของไข้หวัดนก

ภาพที่ 9 ผลกระทบของการระบาดของไข้หวัดนกที่มีต่อส่วนเกินผู้ผลิต

จากภาพที่ 9 ซึ่งแสดงผลกระทบของการระบาดของไข้หวัดนกที่มีต่อส่วนเกินผู้ผลิต โดยแกนตั้งแสดงราคาไก่สดแช่แข็ง (P : บาท) แกนนอนแสดงปริมาณการนำเข้าไก่สดแช่แข็ง (Q : ตัน) ของประเทศไทยในตลาดญี่ปุ่น เส้น Q_{th} คือ เส้นอุปสงค์ไก่สดแช่แข็งของประเทศไทยในตลาดญี่ปุ่น เส้น MC_0 คือ เส้นต้นทุนส่วนเพิ่มไก่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทยก่อนการระบาดของไข้หวัดนก และเส้น MC_1 คือ เส้นต้นทุนส่วนเพิ่มไก่สดแช่แข็งของผู้ผลิตหลังการระบาดของไข้หวัดนก

จากการคำนวณ (ตารางที่ 11) พบว่า ก่อนเกิดการการระบาดของไข้หวัดนกเมื่อ $D_1 = 1$, $D_2 = 0$ ราคาดุลยภาพและปริมาณดุลยภาพ ณ จุดที่ $P = MC_0$ มีค่าเท่ากับ 68,373.28 บาทต่อตัน และ 112,662.56 ตัน ตามลำดับ โดยส่วนเกินผู้บริโภคมีค่าเท่ากับ 574,481,357.70 บาท ส่วนเกินผู้ผลิตมีค่าเท่ากับ 6,189,160,314.41 บาท และส่วนเกินโดยรวมมีค่าเท่ากับ 6,763,641,672.10 บาท

หลังการระบาดของไข้หวัดนกเมื่อ $D_1 = 1$, $D_2 = 1$ ส่งผลกระทบบ้างให้ต้นทุนส่วนเพิ่ม ขยับเลื่อนขึ้นทั้งเส้น จาก MC_0 เป็น MC_1 ราคาดุลยภาพและปริมาณดุลยภาพ ณ จุดที่ $P = MC_1$ มีค่าเท่ากับ 94,267.98 บาทต่อตัน และ 1,101.87 ตัน ตามลำดับ โดยส่วนเกินผู้บริโภคมีค่าเท่ากับ 7,746,418.93 บาท ส่วนเกินผู้ผลิตมีค่าเท่ากับ 103,986,810.02 บาท และส่วนเกินโดยรวมมีค่าเท่ากับ 111,733,228.95 บาท

ตารางที่ 11 การเปลี่ยนแปลงของราคาดุลยภาพ ต้นทุนส่วนเพิ่ม ปริมาณดุลยภาพ และสวัสดิการทางสังคม อันเนื่องมาจากการระบาดของไข้หวัดนก

ระยะเวลา	$P^* = MC$ (บาท/ตัน)	Q^* (ตัน)	ส่วนเกิน ผู้บริโภค (บาท)	ส่วนเกิน ผู้ผลิต (บาท)	ส่วนเกิน โดยรวม (บาท)
ก่อนเกิดการระบาดของ ไข้หวัดนก ^{3/}	68,373.28	112,662.56	574,481,357.70	6,189,160,314.41	6,763,641,672.10
หลังเกิดการระบาดของ ไข้หวัดนก ^{4/}	94,267.98	1,101.87	7,746,418.93	103,986,810.02	111,733,228.95
อัตราการ เปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	37.87	-99.02	-98.65	-98.32	-98.35

หมายเหตุ: 3/ จำนวน ณ ปี พ.ศ. 2546 โดยที่ $D_1 = 1$, $D_2 = 0$

4/ จำนวน ณ ปี พ.ศ. 2546 โดยที่ $D_1 = 1$, $D_2 = 1$

ที่มา: จำนวนจากค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้จากการประมาณการ

ด้านอัตราการเปลี่ยนแปลง พบว่า ภายหลังจากการระบาดของไข้หวัดนกจะส่งผลให้อัตราการเปลี่ยนแปลงของราคาดุลยภาพเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 37.87 ปริมาณดุลยภาพลดลงประมาณร้อยละ 99.02 ส่วนเกินผู้บริโภคลดลงประมาณร้อยละ 98.65 ส่วนเกินผู้ผลิตลดลงประมาณร้อยละ 98.32 และส่วนเกินโดยรวมลดลงประมาณร้อยละ 98.35 เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนการระบาดของไข้หวัดนก

ผลการวิเคราะห์ พบว่า การระบาดของไข้หวัดนก ส่งผลทำให้ต้นทุนการผลิตไก่สดแช่แข็งเปลี่ยนแปลง โดยทำให้ต้นทุนส่วนเพิ่มไก่สดแช่แข็งเพิ่มขึ้นอย่างมาก เนื่องจากรัฐบาลไทยประกาศ

ยอมรับว่ามีการระบาดของไข้หวัดนกในประเทศไทยจริง มีการกำจัดไก่ทิ้ง และต้องปรับปรุงระบบการเลี้ยงไก่ใหม่ทั้งหมด ส่งผลให้ต้นทุนส่วนเพิ่มไก่สดแช่แข็งเพิ่มขึ้นเกือบเท่าตัวทีเดียว ซึ่งการเพิ่มขึ้นของต้นทุนส่วนเพิ่มในการผลิตไก่สดแช่แข็งส่งผลทำให้ราคาของไก่สดแช่แข็งเพิ่มขึ้น และปริมาณความต้องการไก่สดแช่แข็งลดลงอย่างมาก เนื่องจากผู้บริโภคเกิดความไม่เชื่อมั่นในตัวสินค้าว่ามีความปลอดภัยมากเพียงพอ กระทั่งต่อผู้ผลิตไก่สดแช่แข็งเพื่อการส่งออกของไทยโดยตรงรัฐบาลไทยจึงต้องพยายามควบคุมการระบาดของไข้หวัดนกให้ลดลง จนกระทั่งสามารถประกาศเป็นเขตปลอดโรคได้ ต้องช่วยเหลือเกษตรกรตลอดจนผู้ประกอบการในการส่งเสริมการผลิตและการจัดมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงไก่ใหม่ เพื่อป้องกันมิให้ผู้ผลิตไก่สดแช่แข็งของไทยได้รับผลกระทบมากนักในอนาคต ซึ่งจะนำไปสู่การขยายการส่งออกที่เพิ่มมากขึ้นอย่างยั่งยืน

ผลการวิเคราะห์โครงสร้างอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในประเทศญี่ปุ่นโดยพิจารณา

ค่าดัชนี Herfindahl and Herchman Index (HHI)

จากการคำนวณ (ตารางที่ 12) ค่าดัชนี HHI ของอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในประเทศญี่ปุ่นปี พ.ศ. 2539 ซึ่งเป็นช่วงก่อนเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจพบว่า ค่าดัชนี HHI ของอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในประเทศญี่ปุ่นมีค่าเท่ากับ 0.2702 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงให้เห็นว่า อุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในประเทศญี่ปุ่นก่อนเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจมีโครงสร้างตลาดเป็นแบบตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาดที่มีแนวโน้มเข้าใกล้ตลาดแข่งขันสมบูรณ์ มีการกระจุกตัวน้อย ทำให้ประเทศที่ส่งออกไก่สดแช่แข็งไปประเทศญี่ปุ่นมีอำนาจในการกำหนดราคาและ/หรือปริมาณสินค้าของตนในตลาดอยู่บ้าง

ช่วงหลังการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 พบว่า ค่าดัชนี HHI ของอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในประเทศญี่ปุ่นมีค่าเท่ากับ 0.2855 เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2539 แสดงให้เห็นว่า หลังเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในประเทศญี่ปุ่นมีความสามารถในการแข่งขันลดลงเล็กน้อย มีการกระจุกตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อย และยังคงมีโครงสร้างตลาดเป็นแบบตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด จะเห็นได้ว่า ผลของการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจส่งผลให้ไทยสามารถส่งออกไก่สดแช่แข็งได้เพิ่มขึ้นเล็กน้อย และสามารถขึ้นครองส่วนแบ่งการตลาดไก่สดแช่แข็งอันดับ 1 ในตลาดญี่ปุ่นได้ในปี 2545 อันเนื่องมาจากราคาไก่สดแช่แข็งของไทยที่ถูกกลืนในสายตาของผู้นำเข้า ประกอบกับการพัฒนาฝีมือแรงงานที่มีการพัฒนาจนเกิดความชำนาญ ไก่สดแช่แข็งของไทยจึงมีคุณภาพแตกต่างจากไก่สดแช่แข็งที่ญี่ปุ่นนำเข้าจากประเทศอื่น ๆ ญี่ปุ่นจึงนำเข้าไก่สดแช่แข็งจากไทยเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก

ตารางที่ 12 ส่วนแบ่งการตลาดและค่าดัชนี HHI ของอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในประเทศไทย
ปี พ.ศ. 2531 - 2548

ปี พ.ศ.	ส่วนแบ่งการตลาด (ร้อยละ)				HHI ของตลาด
	ไทย	สหรัฐฯ	บราซิล	จีน	
2531	31.29	45.55	12.56	8.14	0.3279
2532	33.31	38.42	14.85	9.45	0.2895
2533	35.96	34.34	13.93	11.99	0.2810
2534	37.12	33.93	15.12	9.18	0.2842
2535	36.13	28.35	17.38	14.94	0.2634
2536	31.51	29.99	15.82	21.22	0.2593
2537	25.82	27.64	16.64	28.69	0.2531
2538	21.43	23.37	17.62	36.75	0.2666
2539	17.57	23.54	20.61	37.61	0.2702
2540	17.72	20.10	19.71	41.81	0.2855
2541	24.12	20.59	14.14	40.38	0.2836
2542	23.68	18.99	18.00	38.66	0.2740
2543	22.51	15.37	19.87	41.92	0.2895
2544	28.01	14.54	20.88	36.09	0.2734
2545	34.95	9.47	32.06	22.69	0.2854
2546	37.58	10.12	37.54	13.50	0.3106
2547	3.46	8.36	83.68	2.38	0.7090
2548	0.01	6.90	90.30	0.23	0.8202

ที่มา: จากการคำนวณ

สำหรับช่วงก่อนการระบาดของไข้หวัดนกในปี พ.ศ. 2547 พบว่า ประเทศไทยนำเข้าไก่สดแช่แข็งจากประเทศไทยมากที่สุด โดยค่าดัชนี HHI ของอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในประเทศไทยมีค่าเท่ากับ 0.3106 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงให้เห็นว่า อุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในประเทศไทยก่อนการระบาดของไข้หวัดนกมีโครงสร้างตลาดเป็นแบบกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด ซึ่งมีการกระจุกตัวน้อย ทำให้ประเทศผู้ส่งออกไก่สดแช่แข็งในประเทศไทยมีอำนาจในการกำหนดราคาและ/หรือ

ปริมาณสินค้าของตนในตลาดอยู่บ้าง ขึ้นอยู่กับว่า สามารถทำให้สินค้าของตนมีลักษณะแตกต่างจากของผู้ผลิตอื่นได้มากน้อยเพียงไร

ช่วงหลังการระบาดของไข้หวัดนกในปี พ.ศ. 2547 พบว่า ค่าดัชนี HHI ของอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในประเทศไทยมีค่าเท่ากับ 0.7090 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงให้เห็นว่า ภายหลังการระบาดของไข้หวัดนกส่งผลให้อุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขันลดลงอย่างมาก มีการกระจุกตัวเพิ่มขึ้นมาก และมีโครงสร้างตลาดเป็นแบบตลาดผู้ขายน้อยรายที่มีแนวโน้มเข้าใกล้ตลาดผูกขาด ส่วนแบ่งการตลาดไก่สดแช่แข็งประเทศไทยในตลาดญี่ปุ่นลดลงเนื่องมาจากการที่ไทยไม่สามารถควบคุมการระบาดของไข้หวัดนกได้ โดยไทยสูญเสียส่วนแบ่งการตลาดให้แก่ประเทศบราซิลซึ่งไม่เกิดการระบาดของไข้หวัดนก

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อดัชนี HHI ของอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในประเทศไทย ใช้ข้อมูลแบบทศนิยมรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 - 2548 รวมทั้งหมด 17 ปี โดยกำหนดให้ดัชนี HHI ของอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในประเทศไทยขึ้นอยู่กับ ระยะเวลา (T) การเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 (D_1) และการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547 (D_2) โดยได้สมการอยู่ในรูปสมการเส้นตรง (Linear - Equation) เนื่องจากการคาดประมาณในรูปแบบนี้สามารถอธิบายสมการได้ดีกว่าในรูปแบบสมการอื่น ซึ่งผลการคาดประมาณมีดังนี้

$$HHI = 0.2911 + 0.0028T + 0.0310D_1 + 0.4911D_2$$

(16.9815)*** (2.9565)* (1.1475) (19.2494)***

$$R^2 = 0.9755 \quad \overline{R^2} = 0.9703$$

$$S.E. = 0.0273 \quad D.W = 2.3702$$

ค่าในวงเล็บ คือ ค่า t-statistic

* มีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

*** มีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

จากสมการดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า HHI ของอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในประเทศไทยสามารถอธิบายได้จากการเปลี่ยนแปลงของระยะเวลา (T) และตัวแปรเทียมแทนการระบาดของ

ใช้ห้วงคนปี พ.ศ. 2547 (D_2) คิดเป็นร้อยละ 97.55 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 2.45 เป็นอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยอื่น ๆ ที่ไม่ได้นำมาใส่ไว้ในสมการนี้ โดยพบว่า ตัวแปรเทียมแทนการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 ไม่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของค่าดัชนี HHI ของอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในประเทศญี่ปุ่นได้ และ HHI ของอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในประเทศญี่ปุ่นมีความสัมพันธ์กับตัวแปรเทียมแทนการระบาดของไข้หวัดคนปี พ.ศ. 2547 (D_2) และระยะเวลา (T) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และ 90 ตามลำดับ การทดสอบสหสัมพันธ์เชิงอนุกรมเวลาปรากฏว่า ค่า Durbin Watson (D.W.) เท่ากับ 2.3702 ซึ่งอยู่ในช่วงที่ไม่เกิดปัญหาสหสัมพันธ์เชิงอนุกรมเวลา (Autocorrelation) ของตัวแปรตามในสมการ

พิจารณาปัจจัยระยะเวลา (T) สัมพันธ์กับ HHI ของอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในประเทศญี่ปุ่นในทิศทางเดียวกันเมื่อปัจจัยอื่น ๆ คงที่ กล่าวคือ เมื่อระยะเวลาเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นในแต่ละปี ค่าดัชนี HHI ของอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในประเทศญี่ปุ่นมีแนวโน้มที่จะมีค่าเพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.0028 ในแต่ละปี หรือค่าดัชนี HHI ของอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในประเทศญี่ปุ่นเกือบจะไม่มี การเปลี่ยนแปลง เนื่องจากค่าใกล้เคียงศูนย์ กล่าวคือเมื่อระยะเวลาเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละปีจะทำให้โครงสร้างตลาดไก่สดแช่แข็งในประเทศญี่ปุ่นมีการเปลี่ยนแปลง โดยมีการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นเล็กน้อย

ปัจจัยตัวแปรเทียมแทนการระบาดของไข้หวัดคนปี พ.ศ. 2547 สัมพันธ์กับ HHI ของอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในประเทศญี่ปุ่นในทิศทางเดียวกันเมื่อปัจจัยอื่น ๆ คงที่ กล่าวคือ เมื่อเกิดการระบาดของไข้หวัดคนจะส่งผลทำให้ HHI ของอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในประเทศญี่ปุ่นเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.4911 กล่าวคือ เมื่อเกิดการระบาดของไข้หวัดคนจะทำให้โครงสร้างตลาดไก่สดแช่แข็งในประเทศญี่ปุ่นมีการเปลี่ยนแปลง โดยมีการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น

ผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่า การเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจหรือการระบาดของไข้หวัดคนส่งผลให้ส่วนเกินผู้ผลิต (PS) ของผู้ผลิตไก่สดแช่แข็งในประเทศไทยลดลง และโครงสร้างอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในประเทศญี่ปุ่นมีแนวโน้มเข้าใกล้ตลาดผูกขาด

บทที่ 6

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

อุตสาหกรรมการผลิตไก่สดแช่แข็งเพื่อการส่งออกของประเทศไทยมีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในช่วงปี พ.ศ. 2540 - 2546 โดยในปี พ.ศ. 2540 เกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจ มีการประกาศลอยตัวค่าเงินบาทในประเทศไทย ประกอบกับการระบาดของไข้หวัดนกในประเทศคู่แข่งในภูมิภาค ส่งผลต่อการส่งออกทำให้ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งเพิ่มขึ้น แต่ในปี พ.ศ. 2547 การส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทยต้องหยุดชะงักลง เนื่องจากเกิดการระบาดของไข้หวัดนกในประเทศไทย ซึ่งส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมไก่ทั้งระบบ ตลาดส่งออกหลัก ซึ่งได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น ลดการนำเข้าไก่สดแช่แข็งของไทยมากกว่าร้อยละ 90 ของปริมาณการนำเข้า ในปี พ.ศ. 2546 โดยไทยเสียส่วนแบ่งการตลาดเกือบทั้งหมดให้แก่ประเทศบราซิล

ผลการศึกษาของอุปสงค์ไก่สดแช่แข็งของไทยจากตลาดญี่ปุ่นและต้นทุนส่วนเพิ่มไก่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทย เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของส่วนเกินผู้ผลิตไก่สดแช่แข็งของไทย ในช่วงก่อนและหลังการเกิดวิกฤติเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 และการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547 สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์ไก่สดแช่แข็งของไทยในตลาดญี่ปุ่น ประกอบด้วย ราคาไก่สดแช่แข็งของไทย ราคาไก่สดแช่แข็งของสหรัฐอเมริกา และรายได้ประชาชาติของญี่ปุ่น พบว่า ราคาไก่สดแช่แข็งของไทย และราคาไก่สดแช่แข็งของสหรัฐอเมริกา มีระดับความเชื่อมั่นมากที่สุด โดยมีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 รองลงมา คือ รายได้ประชาชาติของญี่ปุ่น มีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์มีค่าเท่ากับร้อยละ -14.4089 , 10.3016 และ -3.3584 ตามลำดับ

ปัจจัยที่มีผลต่อต้นทุนส่วนเพิ่มไก่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทย ประกอบด้วย ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปยังตลาดญี่ปุ่น ราคาลูกไก่เนื้อ ตัวแปรเทียมแทนการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 และตัวแปรเทียมแทนการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547 พบว่า ตัวแปรเทียมแทนการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 และตัวแปรเทียมแทนการระบาดของ

ใช้ห้วงคนปี พ.ศ. 2547 มีระดับความเชื่อมั่นมากที่สุด โดยมีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 รองลงมา คือ ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปยังตลาดญี่ปุ่น และราคาลูกไก่เนื้อ โดยมีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และ 90 ตามลำดับ ค่าความยืดหยุ่นของปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปยังตลาดญี่ปุ่น และราคาลูกไก่เนื้อ มีค่าเท่ากับ 0.3445 และ 0.1338 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ผลกระทบของการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 ส่งผลให้ราคาไก่สดแช่แข็งของไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.41 และทำให้ปริมาณความต้องการไก่สดแช่แข็งลดลงร้อยละ 29.41 ส่วนเกินผู้บริโภค ส่วนเกินผู้ผลิต และส่วนเกินโดยรวมลดลงร้อยละ 27.30 , 18.53 และ 19.35 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ผลกระทบของการเกิดการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547 ส่งผลให้ราคาส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 37.87 และทำให้ปริมาณความต้องการไก่สดแช่แข็งลดลง 99.02 ส่วนเกินผู้บริโภค ส่วนเกินผู้ผลิต และส่วนเกินโดยรวมลดลงร้อยละ 98.65 , 98.32 และ 98.35 ตามลำดับ

ปัจจัยที่มีผลต่อ HHI ของอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในประเทศญี่ปุ่น ประกอบด้วย ระยะเวลาและตัวแปรเทียบแทนการระบาดของไข้หวัดนก ซึ่งตัวแปรเทียบแทนการระบาดของไข้หวัดนกมีระดับความเชื่อมั่นมากที่สุด รองลงมาคือ ระยะเวลา โดยมีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และ 90 ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์ทำให้ทราบว่า ภายหลังการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจหรือการระบาดของไข้หวัดนกจะส่งผลให้ส่วนเกินผู้ผลิตไก่สดแช่แข็งของไทยลดลง และโครงสร้างอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในประเทศญี่ปุ่นมีแนวโน้มเข้าใกล้ตลาดผูกขาด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1. ราคาไก่สดแช่แข็งของไทย เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบมากที่สุดในการกำหนดปริมาณการนำเข้าไก่สดแช่แข็งของไทยในตลาดญี่ปุ่น การลดลงของราคาไก่สดแช่แข็งของไทย จะทำให้ความ

ต้องการนำเข้าไก่สดแช่แข็งของไทยจากตลาดญี่ปุ่นเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่มากกว่าการเปลี่ยนแปลงของราคาไก่สดแช่แข็งมาก ดังนั้นผู้ผลิตไก่สดแช่แข็งควรใช้นโยบายด้านราคาในการแข่งขันกับคู่แข่งรายอื่น ๆ โดยลดราคาไก่สดแช่แข็งลง เพื่อเพิ่มส่วนแบ่งการตลาดของไทยในอนาคต

2. การเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจและการระบาดของไข้หวัดนก ต่างก็ส่งผลกระทบต่อการกำหนดต้นทุนส่วนเพิ่มไก่สดแช่แข็งของไทยทั้งสิ้น กล่าวคือ เมื่อเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจหรือการระบาดของไข้หวัดนก จะส่งผลให้ต้นทุนส่วนเพิ่มไก่สดแช่แข็งของไทยเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการระบาดของไข้หวัดนกซึ่งส่งผลกระทบให้ต้นทุนส่วนเพิ่มไก่สดแช่แข็งของไทยเพิ่มขึ้นอย่างมาก ดังนั้นรัฐบาลจึงควรเตรียมการป้องกันโดยออกกฎหมายให้เกษตรกรเลี้ยงไก่ในโรงเรือนแบบปิดที่ได้มาตรฐาน ให้ความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงไก่อย่างถูกวิธี เพื่อรับมือกับการระบาดของไข้หวัดนกที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตไม่ให้รุนแรงมากจนเกินไปนัก

3. ส่งเสริมให้มีผู้ผลิตรายใหม่เข้ามาในอุตสาหกรรม เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันกับประเทศคู่แข่ง

4. ส่งเสริมให้มีการผลิตเนื้อไก่ในรูปแบบอื่น ๆ ทดแทนไก่สดแช่แข็ง เพื่อช่วยลดความเสี่ยง เช่น การผลิตไก่แปรรูปเพื่อการส่งออก ซึ่งมีปริมาณการส่งออกที่เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากไก่แปรรูปเป็นสินค้าที่ตลาดมีความต้องการในขณะนี้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาเฉพาะในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นตลาดส่งออกไก่สดแช่แข็งหลักของไทย และมีข้อจำกัดในด้านข้อมูลทางสถิติบ้าง ดังนั้นการศึกษาในครั้งต่อไปจึงควรทำการศึกษาในตลาดส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยอื่น ๆ เช่น ในกลุ่มสหภาพยุโรป ซึ่งเป็นตลาดส่งออกไก่สดแช่แข็งตลาดรองของไทย และประเทศฮ่องกง สิงคโปร์ และเกาหลีใต้ ซึ่งกลุ่มประเทศเหล่านี้ยังมีศักยภาพในการเพิ่มปริมาณการนำเข้าไก่สดแช่แข็งจากประเทศไทยในระดับค่อนข้างสูง

2. ควรศึกษาเพิ่มเติมในส่วนของบทบาทของรัฐบาลที่มีผลกระทบต่อการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยภายหลังจากการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจและการระบาดของไข้หวัดนกให้ชัดเจนมากขึ้น เนื่องจากรัฐบาลเป็นปัจจัยที่มีบทบาทมากต่ออุตสาหกรรมการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทย

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมศุลกากร. 2530. ข้อมูลสถิติการค้าระหว่างประเทศของไทย ปี 2530.

_____. 2533. ข้อมูลสถิติการค้าระหว่างประเทศของไทย ปี 2533.

_____. 2537. ข้อมูลสถิติการค้าระหว่างประเทศของไทย ปี 2537.

_____. 2541. ข้อมูลสถิติการค้าระหว่างประเทศของไทย ปี 2541.

_____. 2545. ข้อมูลสถิติการค้าระหว่างประเทศของไทย ปี 2545.

_____. 2548. ข้อมูลสถิติการค้าระหว่างประเทศของไทย ปี 2548.

_____. 2549. ข้อมูลสถิติการค้าระหว่างประเทศของไทย ปี 2549.

จีระนัย ประทีป. 2544. การวิเคราะห์การส่งออกของผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูปแช่แข็งของไทยในตลาดโลกและตลาดญี่ปุ่น. วิทยาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร) สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ดาปี วัชรานุกร. 2545. การวิเคราะห์อุปทานส่งออกและอุปสงค์นำเข้าไก่สดแช่แข็งของไทยในตลาดญี่ปุ่นและเยอรมนี. วิทยาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร) สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ทำเนียม ถนอมสังข์. 2546. การวิเคราะห์ผลกระทบของข้อตกลงเขตการค้าเสรีที่มีต่อการส่งออกไก่เนื้อของประเทศไทย. วิทยาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร) สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นราทิพย์ ชุตินวงศ์. 2540. หลักเศรษฐศาสตร์. กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประเจิด สินทรัพย์. 2525. **ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์จุลภาคในเชิงคณิตศาสตร์วิเคราะห์เล่ม 1**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

ภราดร ปรีดาศักดิ์. 2547. **หลักเศรษฐศาสตร์จุลภาค**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2549. **โรคไข้หวัดนก (Online)**. www.vet.kku.ac.th/BIRD-FLU/BIRD-FLU5.HTML, 20 ตุลาคม 2550.

รัชพล รัตนภรณ์. 2547. **การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์ส่งออกผลิตภัณฑ์ไก่เนื้อของไทยช่วงก่อนและหลังการลดค่าเงินบาท**. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร) สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วรางคณา เสี่ยงใหญ่. 2540. **ผลกระทบการปฏิรูปนโยบายเกษตรร่วมต่อปริมาณการส่งออกเนื้อไก่สดแช่แข็งของไทยไปสหภาพยุโรป**. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร) สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วาริน โชติกำธร. 2544. **การวิเคราะห์อำนาจตลาดและประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ กรณีศึกษาอุตสาหกรรมรถยนต์นั่งในประเทศไทย**. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์) สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วันรักษ์ มิ่งมณีนากิน. 2534. **หลักเศรษฐศาสตร์จุลภาค**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

ศรายุทธ เอี่ยมไพโรจน์. 2542. **การวิเคราะห์อุปทานและอุปสงค์ไก่เนื้อของประเทศไทย**. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร) สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศูนย์บริการวิชาการเศรษฐกิจ. 2542. “โครงการศึกษาวิจัยทิศทางและกลยุทธ์ในการพัฒนาอุตสาหกรรมการเกษตรของไทย กรณีศึกษาผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์.” **วารสารธุรกิจอาหาร** ปีที่ 66 (มกราคม 2542): 9-30.

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2541. **สถานการณ์ปศุสัตว์และแนวโน้มปี พ.ศ. 2541.**

_____. 2548. **ต้นทุนและราคาไก่เนื้อปี พ.ศ. 2548.**

องค์การศูนย์การค้าญี่ปุ่น. 2548. **ปริมาณการนำเข้าไก่สดแช่แข็งของตลาดญี่ปุ่นจากตลาดโลก**
(Online). www.jetro.go.jp, 2 กุมภาพันธ์ 2548.

อภิจิตตรา อภิราชจิตร. 2543. **ศักยภาพการส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทย.** วิทยาศาสตร์
มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร) สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อภิสิทธิ์ อีสริยานุกูล. 2536. **หลักการวิเคราะห์ตลาดและราคา.** กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อำนวยการพิมพ์ มนุสข. 2527. **เศรษฐศาสตร์โครงสร้างและพฤติกรรมของอุตสาหกรรม.** กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

Calton, D.W. and J.M. Perloff. 1994. **Modern Industrial Organization. (2nd ed.).** New York:
Harper Collins Collage Publishers.

Martin, s. 1998. **Industrial Economic Analysis and Public Policy.** New York: Macmillian
Publishing Company.

USDA Foreign Agricultural Service. 2005. **Livestock and Poultry: World Market and Trade**
(Online). www.ams.usda.gov, February 2548.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ข้อมูลที่ใช้ในการประมาณการสมการ

ตารางผนวกที่ 1 ข้อมูลที่ใช้ในการประมาณการสมการอุปสงค์ไก่สดแช่แข็งของไทยในตลาดญี่ปุ่น
และต้นทุนส่วนเพิ่มไก่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทย

ปี พ.ศ.	$Q_{th}^{/1}$	$P_{th}^{/1}$	$P_{us}^{/1}$	$Y_j^{/2}$	$P_c^{/3}$	D_1	D_2
2534	128,914	64,984.42	37,007.04	697,452.62	9.06	0	0
2535	142,323	63,715.02	35051.87	755,810.90	4.09	0	0
2536	122986	58,224.21	32065.54	865,431.89	6.18	0	0
2537	114,655	66,160.85	39473.09	938,030.04	8.37	0	0
2538	114,872	62,154.23	41780.54	1,020,030.14	10.47	0	0
2539	96,053	68,931.04	44038.31	922,478.91	7.21	0	0
2540	87,928	73,185.59	45875.96	1,047,830.54	9.62	1	0
2541	119,813	83,332.17	58165.82	1,240,066.95	9.92	1	0
2542	130,575	74,948.87	45102.36	1,304,120.97	8.65	1	0
2543	127,943	66,300.74	43868.92	1,450,311.57	6.96	1	0
2544	146,541	77,650.12	56506.85	1,440,382.76	9.19	1	0
2545	183,305	80,238.62	53355.65	1,305,228.34	7.12	1	0
2546	175,172	74,033.41	47023.70	1,365,873.09	7.83	1	0
2547	12,247	71,004.42	56128.96	1,436,688.77	8.41	1	1
2548	62	135,097.18	60108.26	1,436,087.24	12.86	1	1

หมายเหตุ: กำหนดให้ Q_{th} = ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยในตลาดญี่ปุ่น (ตัน)

P_{th} = ราคาไก่สดแช่แข็งของไทย (บาท/ตัน)

P_{us} = ราคาไก่สดแช่แข็งของสหรัฐอเมริกา (บาท/ตัน)

Y_j = รายได้ประชาชาติของญี่ปุ่น (บาท/คน/ปี)

P_c = ราคาลูกไก่เนื้อ (บาท/ตัว)

$D_1 = 0$ หมายถึง ก่อนเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540

$D_1 = 1$ หมายถึง หลังเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540

$D_2 = 0$ หมายถึง ก่อนการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547

$D_2 = 1$ หมายถึง หลังการระบาดของไข้หวัดนกปี พ.ศ. 2547

ที่มา: ^{1/} องค์การศูนย์การค้าญี่ปุ่น (2548)

^{2/} ธนาคารแห่งประเทศไทย (2549)

^{3/} สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2548)

ภาคผนวก ข
ผลจากการประมาณการสมการ

ตารางผนวกที่ 2 ผลจากการประมาณการสมการอุปสงค์ไก่สดแช่แข็งของไทยในตลาดญี่ปุ่นและ
ต้นทุนส่วนเพิ่มไก่สดแช่แข็งของผู้ผลิตไทย

System: E3		Estimation Method: Iterative Three-Stage Least Squares		
Date: 11/01/07	Time: 22:49	Sample: 2534 2548		
Included observations: 15		Total system (balanced) observations 30		
Simultaneous weighting matrix & coefficient iteration				
Convergence achieved after: 12 weight matrices, 13 total coef iterations				
	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C(1)	137.0098	32.96589	4.156110	0.0004
C(2)	-14.40887	2.221766	-6.485323	0.0000
C(3)	10.30156	2.059602	5.001725	0.0001
C(4)	-3.358361	1.299573	-2.584204	0.0173
C(6)	212.6015	133.7291	1.589792	0.1268
C(7)	0.002378	0.001047	2.272187	0.0337
C(10)	530.6263	155.6604	3.408870	0.0026
C(11)	128.4028	33.94437	3.782744	0.0011
C(12)	1033.384	541.3415	1.908932	0.0700
Determinant residual covariance		1242.728		
Equation: LOG(QTH)=C(1)+C(2)*LOG(PTHCPI)+C(3)*LOG(PUSCPI)+C(4)*LOG(YJCPI)				
Instruments: PTHCPI PUSCPI YJCPI D2 D1 PC1 C				
Observations: 15				
R-squared	0.721469	Mean dependent var	11.09141	
Adjusted R-squared	0.645506	S.D. dependent var	2.027919	
S.E. of regression	1.207411	Sum squared resid	16.03624	
Durbin-Watson stat	2.012946			
Equation: PTHCPI=C(6)+C(7)*QTH+C(10)*D2+C(11)*D1+C(12)*PC1				
Instruments: PTHCPI PUSCPI YJCPI D2 D1 PC1 C				
Observations: 15				
R-squared	0.731955	Mean dependent var	742.2760	
Adjusted R-squared	0.624737	S.D. dependent var	142.5499	
S.E. of regression	87.32429	Sum squared resid	76255.31	
Durbin-Watson stat	2.330236			

ตารางผนวกที่ 3 ผลจากการประมาณการสมการค่าดัชนี HHI ของอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็ง
ในประเทศไทยปี

Dependent Variable: HHI

Method: Least Squares

Date: 01/10/08 Time: 07:32

Sample: 2531 2548

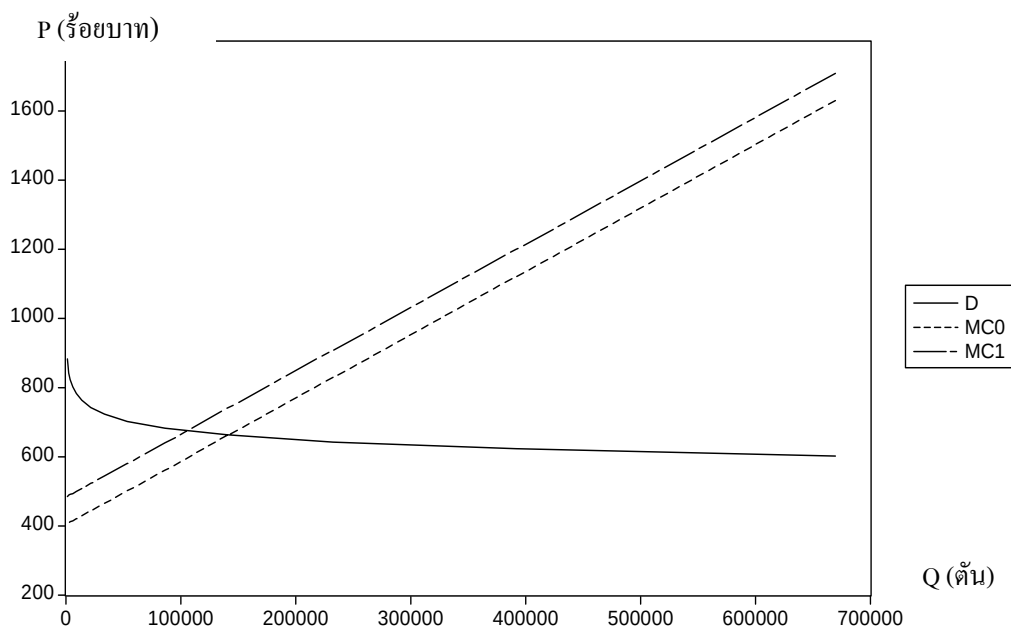
Included observations: 18

HHI=C(1)+C(2)*T+C(3)*D1+C(4)*D2

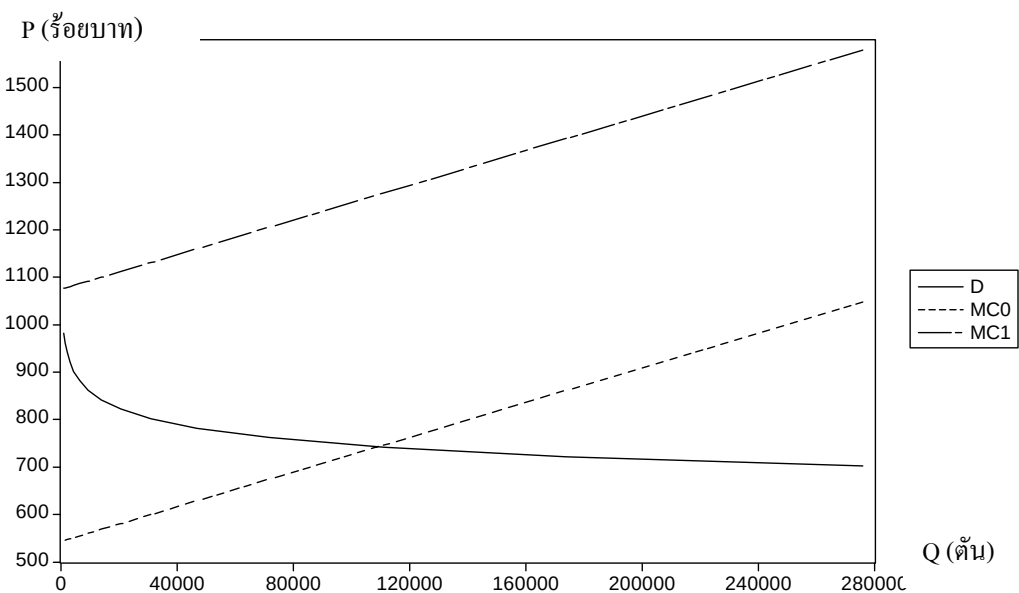
	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C(1)	0.291126	0.017144	-0.18147	0.0000
C(2)	0.002779	0.002905	2.956549	0.0550
C(3)	0.030995	0.027012	1.147451	0.2704
C(4)	0.491103	0.025513	19.24939	0.0000
R-squared	0.975522	Mean dependent var		0.334794
Adjusted R-squared	0.970277	S.D. dependent var		0.158502
S.E. of regression	0.027326	Akaike info criterion		-4.168809
Sum squared resid	0.010454	Schwarz criterion		-3.970949
Log likelihood	41.51928	Durbin-Watson stat		2.370228

ภาคผนวก ค

กราฟแสดงผลกระทบจากการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจ และการระบาดของไข้หวัดนกที่มีต่อ
เส้นต้นทุนส่วนเพิ่มของผู้ผลิตไก่สดแช่แข็งของไทย

ภาพผนวกที่ 1 กราฟแสดงผลกระทบจากการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจที่มีต่อเส้นต้นทุนส่วนเพิ่มของผู้ผลิตไม้สัดแซ่แข็งของไทย

ภาพผนวกที่ 2 กราฟแสดงผลกระทบจากการระบาดของไข้หวัดนกที่มีต่อเส้นต้นทุนส่วนเพิ่มของผู้ผลิตไม้สัดแซ่แข็งของไทย

ภาคผนวก ง

โรคไข้หวัดนก มาตรฐานฟาร์มเลี้ยงไก่ และมาตรฐานโรงฆ่าสัตว์

โรคไข้หวัดนก (Bird Flu)

โรคไข้หวัดนก (มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2549) เป็นโรคที่เกิดจากการติดเชื้อไวรัส influenza ในตระกูล Orthomyxoviridae เชื้อไวรัส Influenza แบ่งเป็น 3 types ได้แก่

Type A แบ่งย่อยเป็นหลาย subtypes ตามความแตกต่างของ H และ N antigens พบในคนและสัตว์ชนิดต่าง ๆ ในคนพบ 3 ชนิด ได้แก่ H1N1, H2N2, H3N2 และตัวปัญหา H5N1 พบในคนเมื่อปี พ.ศ. 2540 ที่ประเทศฮ่องกง ในสุกรพบ 3 ชนิด ได้แก่ H1N1, H1N2, H3 ในม้าพบ 2 ชนิด ได้แก่ H3N8 และ H7N7 ในสัตว์ปีกพบทุกชนิด ได้แก่ H1-15 และ N1-9

Type B ไม่มี subtype พบเฉพาะในคน

Type C ไม่มี subtype พบในคนและสุกร

ลักษณะและความทนทานของเชื้อ

เชื้อไวรัสนี้มีเปลือกหุ้มจึงทำลายได้ง่ายด้วยความร้อน (เช่น ที่อุณหภูมิ 56°C นาน 3 ชั่วโมง ที่อุณหภูมิ 60°C นาน 30 นาที) และสารเคมีต่าง ๆ

การติดเชื้อในสัตว์ปีก (Avian influenza)

1. Apathogenic and mildly pathogenic avian influenza เป็นชนิดที่ไม่แสดงอาการ และเป็นชนิดที่ทำให้มีอาการป่วยเล็กน้อย พบได้ในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกอาจมีสาเหตุจากเชื้อชนิด H1-15

2. Highly pathogenic avian influenza เป็นชนิดที่ทำให้เกิดอาการรุนแรงมาก มีอัตราการตายสูง มีรายงานการระบาดในบางประเทศเท่านั้น เช่น สหรัฐอเมริกา เม็กซิโก ประเทศยุโรป ออสเตรเลีย ฮ่องกง และปากีสถาน ในประเทศไทยไม่เคยมีการระบาดของโรคนี้ แม้ว่าจะเป็นโรคในพระราชบัญญัติโรคสัตว์ปี พ.ศ. 2499

อาการที่เกิดในคน

1. ผู้ป่วยที่สงสัย (Suspect) ได้แก่ ผู้ที่มีอาการมีไข้ อุณหภูมิร่างกายมากกว่า 38°C ร่วมกับอาการอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่ ปวดกล้ามเนื้อ ไอ หายใจผิดปกติ แพทย์วินิจฉัยว่าเป็นปอดบวม ร่วมกับประวัติการสัมผัสสัตว์ปีกที่ป่วยหรือตายโดยตรงในระยะ 10 วันที่ผ่านมา หรือมีการตายของสัตว์ปีกอย่างผิดปกติในพื้นที่ที่อาศัยอยู่ เช่น ในหมู่บ้าน ตำบล หรือตำบลใกล้เคียง
2. ผู้ป่วยที่น่าจะเป็น (Probable) ได้แก่ ผู้ป่วยที่สงสัยร่วมกับอาการตรวจดังต่อไปนี้ ความผิดปกติของปอดที่ชัดเจนและมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่เลวลง แม้จะให้การรักษาด้วยยาปฏิชีวนะ (Broad Spectrum Antibiotics) ร่วมกับได้ตรวจทางห้องปฏิบัติการไม่พบการติดเชื้ออื่นที่จะอธิบายการป่วยได้
3. ผู้ป่วยยืนยัน (Confirm) ได้แก่ ผู้ป่วยที่น่าจะเป็นและมีผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการต่อไปนี้สนับสนุน เพาะเชื้อพบ Influenza A ที่ไม่ใช่ H1 หรือ H2 หรือ H3 ตรวจ PCR (Polymerase Chain Reaction) ด้วยห้องปฏิบัติการยืนยันว่าเป็น Influenza A ที่ไม่ใช่ H1 หรือ H2 หรือ H3

อาการที่เกิดในสัตว์

ระยะฟักตัวของโรคอาจสั้นเพียงไม่กี่ชั่วโมงจนถึง 3 วัน ขึ้นอยู่กับชนิดของเชื้อ วิธีการที่ได้รับเชื้อ จำนวนเชื้อ และชนิดของสัตว์ อาการที่พบในสัตว์โดยทั่วไป ได้แก่ ซึมลง ชีพพอง ชีพมาก ไม่กินอาหาร ขนยุ่ง ไข่ลด ไอ จาม หายใจลำบาก น้ำตาไหลมาก หน้าบวม หงอนมีสีคล้ำ อาจมีอาการของระบบประสาท และท้องเสีย รายที่รุนแรงจะตายกระทันหันโดยไม่แสดงอาการ (อัตราการตายอาจสูงถึง 100%) โรคที่คล้ายคลึงกัน ได้แก่ โรคอหิวาต์ไก่ชนิดรุนแรง นิวคาสเซิล กล้องเสียงและหลอดลมอักเสบติดต่อ การติดเชื้อมัคโคพลาสมา และแบคทีเรียชนิดอื่น ๆ

การควบคุมและป้องกัน

ต้องมีการสุกดิบและการจัดการฟาร์มที่เข้มงวด ในกรณีที่เกิดโรคระบาดให้ทำลายสัตว์ทั้งหมด ทำความสะอาดโรงเรือนและใช้ยาฆ่าเชื้อโรคให้ทั่วถึง พักเล้าอย่างน้อย 21 วัน

การแนะนำสำหรับประชาชน

ผู้บริโภคไก่และผลิตภัณฑ์จากไก่ ควรรับประทานเนื้อไก่ที่ปรุงสุกเท่านั้น งดการรับประทานเนื้อไก่กึ่งสุกกึ่งดิบ ส่วนไข่ไก่ก็ควรเลือกฟองที่สดใหม่ และไม่มีมูลไก่ติดเปื้อนที่เปลือกไข่ ก่อนปรุงควรนำมาล้างให้สะอาด และปรุงให้สุกก่อนรับประทาน

ผู้ชำแหละไก่ เป็นกลุ่มเสี่ยงอาจติดโรคจากสัตว์นั้น ก็ควรระมัดระวังดังนี้ ควรเลือกซื้อเฉพาะไก่ที่มีอาการปกติ ไม่ควรขังสัตว์ปีกจำพวกไก่ เป็ด ห่าน ฯลฯ ไว้ด้วยกันในระหว่างรอฆ่าและชำแหละ เนื่องจากเป็นปัจจัยเสี่ยงให้เชื้อโรคกลายพันธุ์ทำให้เกิดโรคใหม่ ๆ ที่เป็นอันตรายทั้งต่อคนและสัตว์ ผู้ชำแหละไก่ควรใช้อุปกรณ์ป้องกันร่างกาย และต้องหมั่นล้างมือบ่อย ๆ โดยเฉพาะหลังจับต้องสัตว์ป่วยหรือซากสัตว์ที่ตาย เมื่อชำแหละเสร็จแล้วต้องรีบอาบน้ำด้วยน้ำสบู่ให้สะอาด ควรรักษาร่างกายให้แข็งแรงเพื่อให้ร่างกายมีภูมิคุ้มกันโรคได้ดี หากมีอาการไม่สบาย เช่น มีไข้ ปวดศีรษะ หนาวสั่น เจ็บคอ ไอ เป็นต้น ต้องรีบไปพบแพทย์ทันที และแจ้งแพทย์ด้วยว่ามีอาชีพชำแหละไก่

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่รวมทั้งผู้เลี้ยงสัตว์ ควรปฏิบัติโดยเคร่งครัด ดังนี้ เกษตรกรผู้ประกอบอาชีพเลี้ยงไก่ต้องป้องกันไม่ให้สัตว์อื่น ๆ รวมทั้งนกเข้ามาในโรงเรือน เพราะนกอาจนำเชื้อโรคเข้ามา นอกจากนี้ต้องรักษาความสะอาดในโรงเรือนให้ดียิ่งเสมอ และหากมีไก่ป่วยหรือตายไม่ว่าด้วยสาเหตุใดให้รีบแจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ในพื้นที่ทันที ต้องไม่นำไก่ป่วยหรือตายออกมาจำหน่ายและทำการกำจัดทิ้งตามคำแนะนำของปศุสัตว์อย่างเคร่งครัดเพื่อป้องกันการแพร่เชื้อมาสู่สัตว์หรือคน

ส่วนผู้เลี้ยงสัตว์หรือผู้ที่ต้องเกี่ยวข้องกับสัตว์ในฟาร์มที่มีการระบาดไม่ว่าจากสาเหตุใดควรดูแลและเฝ้าระวังตนเองอย่างถูกต้อง โดยใช้อุปกรณ์ป้องกันร่างกาย และต้องหมั่นล้างมือบ่อย ๆ โดยเฉพาะหลังจับต้องสัตว์ป่วยหรือซากสัตว์ที่ตาย รีบอาบน้ำชำระร่างกายด้วยน้ำและสบู่ให้สะอาด และต้องเปลี่ยนเสื้อผ้าทุกครั้งหลังปฏิบัติงานเสร็จเสื้อผ้าชุดเดิมควรนำไปแยกซัก และฟึ่งกลางแดดให้แห้งสนิทก่อนนำมาใช้อีกครั้ง นอกจากนี้ยังควรรักษาร่างกายให้แข็งแรงเพื่อให้ร่างกายมีภูมิคุ้มกันโรคได้ดี และหากมีอาการไม่สบาย เช่น มีไข้ ปวดศีรษะ หนาวสั่น เจ็บคอ ไอ เป็นต้น ต้องรีบไปพบแพทย์ทันที และแจ้งแพทย์ด้วยว่าทำงานในฟาร์มเลี้ยงสัตว์

มาตรฐานฟาร์มเลี้ยงไก่

1. ทำเลที่ตั้งของฟาร์ม

ที่ตั้งของฟาร์มตั้งอยู่ในบริเวณที่มีการคมนาคมสะดวก สามารถป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคจากภายนอกเข้าสู่ฟาร์มได้ อยู่ห่างจากแหล่งชุมชนโรคมาสัตว์ปีก ตลาดนัดค้าสัตว์ปีก และเส้นทางที่มีการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีก อยู่ในทำเลที่มีแหล่งน้ำสะอาด ตามมาตรฐานคุณภาพน้ำใช้เพื่อการบริโภคอย่างเพียงพอตลอดปี ควรได้รับความยินยอมจากองค์การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นเป็นบริเวณที่ไม่มีน้ำท่วมขัง โปร่ง อากาศสามารถถ่ายเทได้ดี มีดินไม่ให้ร่มเงาภายในฟาร์ม

2. เนื้อที่ของฟาร์ม

ฟาร์มต้องมีเนื้อที่เหมาะสมกับขนาดของฟาร์มและโรงเรือนไม่หนาแน่นจนไม่สามารถจัดการด้านการผลิตสัตว์ การควบคุมโรคสัตว์สุขภาพอนามัยของผู้ปฏิบัติงาน และการรักษาสิ่งแวดล้อม

3. การจัดการฟาร์ม

การจัดการฟาร์ม แบ่งเป็น การจัดการโรงเรือน การจัดการด้านบุคลากร การจัดการด้านอาหารสัตว์ และการจัดการด้านสุขภาพสัตว์

การจัดการโรงเรือน โรงเรือนและที่ให้อาหารต้องสะอาดและแห้ง สะดวกในการปฏิบัติงาน ต้องดูแลซ่อมแซมโรงเรือนให้มีความปลอดภัยต่อไก่และผู้ปฏิบัติงาน มีการทำความสะอาดโรงเรือนและอุปกรณ์ด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อโรคตามความเหมาะสม

การจัดการด้านบุคลากร ต้องมีจำนวนแรงงานและเหมาะสมกับจำนวนสัตว์ที่เลี้ยง มีการจัดการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในแต่ละตำแหน่งอย่างชัดเจน แรงงานทุกคนควรได้รับการตรวจสอบสุขภาพประจำปี

การจัดการด้านอาหารสัตว์ อาหารสัตว์ต้องเป็นอาหารที่มีคุณภาพ ภาชนะบรรจุควรสะอาด มีการตรวจสอบคุณภาพอาหารสัตว์อย่างง่าย และเก็บบันทึกผลการตรวจวิเคราะห์ไว้ให้ตรวจสอบได้ มีสถานที่เก็บอาหารสัตว์แยกต่างหาก

การจัดการด้านสุขภาพสัตว์ ฟาร์มจะต้องมีระบบเฝ้าระวัง ควบคุม และป้องกันโรคอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีโปรแกรมทำลายเชื้อโรคก่อนเข้าและออกจากฟาร์ม การป้องกันการสะสมของเชื้อโรคในฟาร์ม การควบคุมโรคให้สงบโดยเร็วและไม่ให้แพร่ระบาดจากฟาร์ม การบำบัดโรคต้องปฏิบัติตาม พรบ. ควบคุมการประกอบการบำบัดโรคสัตว์ปี พ.ศ. 2505 การใช้ยาสำหรับสัตว์ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดการใช้ยาสำหรับสัตว์ (มอก.7001-2540)

4. การจัดการสิ่งแวดล้อม

วิธีการกำจัดของเสียรวมถึงขยะต้องผ่านการกำจัดอย่างเหมาะสม

มาตรฐานโรงฆ่าสัตว์

1. ทำเลที่ตั้งของโรงฆ่าสัตว์

สถานที่ตั้งโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์ควรตั้งอยู่ในทำเลที่เหมาะสม และมีบริเวณเพียงพอที่จะประกอบกิจการโรงฆ่าสัตว์ โรงพักสัตว์ และการฆ่าสัตว์ ไม่อยู่ใกล้วัด สถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา โรงเรียน หรือสถานที่ศึกษา โรงพยาบาล สถานพยาบาลที่รับผู้ป่วยค้างคืน หอพัก ย่านที่ประชาชนอยู่อาศัย อันจะก่อให้เกิดอันตรายเหตุรำคาญ หรือความเสียหายต่อบุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น เป็นที่ที่ไม่มีน้ำท่วมถึง ดินไม่ทรุด

2. เนื้อที่ของโรงฆ่าสัตว์

พื้นที่ในการตั้งโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์ ควรจะเตรียมพื้นที่ว่างให้เพียงพอสำหรับบริเวณที่พักสัตว์ ถนน ที่จอดรถ อาคารสำนักงาน บ่อบำบัดน้ำเสีย และปัจจัยอื่น ๆ ที่จำเป็น ถนนโดยรอบอาคารโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์ ควรดูแลและปรับปรุงให้อยู่ในสภาพดี ไม่มีฝุ่น และมี

ระบบการระบายน้ำที่ดี ควรมีรั้วเพื่อป้องกันบุคคลภายนอกผ่านเข้าออก และป้องกันมิให้สัตว์ต่าง ๆ เข้าไปภายในโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์

3. โครงสร้างของโรงพักสัตว์

โรงพักสัตว์ควรมีพื้นที่เพียงพอสำหรับจำนวนสัตว์ที่จะเข้ามาฆ่าแต่ละวัน และสะดวกต่อการตรวจสัตว์ก่อนฆ่าของพนักงานตรวจโรคสัตว์ และพนักงานเจ้าหน้าที่ โครงสร้างของโรงพักสัตว์จะต้องทำจากวัสดุที่แข็งแรงทนทาน มีหลังคาในการป้องกัน แสงแดดและฝนสำหรับสัตว์ทุกตัว มีทางเดินซึ่งมีหลังคาคลุมตลอดไปจนถึงอาคาร โรงฆ่าสัตว์ มีประตูรั้วกั้นหรือกำแพงกั้นที่แข็งแรง ทนทาน สามารถปิดล็อกป้องกันสัตว์มิให้ออกจากโรงพักสัตว์ได้ บริเวณรับสัตว์ควรเป็นพื้นที่ไม่ลื่นหรือลาดชันจนเกินไป และสะดวกต่อการเคลื่อนย้ายสัตว์ลงจากรถบรรทุกสัตว์ ในกรณีที่มีสัตว์ป่วยหรือสงสัยว่าป่วย ควรมีโรงพักสัตว์ป่วยหรือสงสัยว่าป่วยแยกออกจากสัตว์ที่มีสุขภาพปกติ และควรมีระบบระบายอากาศที่ดี

4. โครงสร้างของอาคารโรงฆ่าสัตว์

ตัวอาคารโรงฆ่าสัตว์ควรมีความมั่นคงแข็งแรง ทำจากวัสดุที่ทนทานต่อสภาพภูมิอากาศ มีพื้นที่การทำงานอย่างเพียงพอ ต้องกั้นแยกระหว่างบริเวณที่สะอาดออกจากบริเวณที่สกปรกโดยสมบูรณ์ หลังคาโรงฆ่าสัตว์ต้องมั่นคง แข็งแรงและเป็นชนิดกันน้ำได้

5. โครงสร้างภายในโรงฆ่าสัตว์

พื้นต้องมีพื้นผิวเรียบ กันน้ำได้มีความแข็งแรงทนทานมีความลาดเพียงพอสำหรับการระบายน้ำได้ดี รอยเชื่อมต่อระหว่างพื้นกับผนังเชื่อมกันสนิทและทำมุมโค้งมน เพื่อป้องกันการสะสมของสิ่งปนเปื้อน ผนังต้องมีพื้นผิวเรียบ ทำจากวัสดุที่ไม่ดูดซับน้ำหรือความชื้น มีความแข็งแรงทนทาน ไม่ผุกร่อนเป็นสนิม ทนทานต่อสารเคมี เพดานไม่ควรต่ำกว่า 3 เมตร ประตูและวงกบประตูควรมีพื้นผิวเรียบไม่เป็นสนิมผุกร่อน ล้างทำความสะอาดได้ง่าย บริเวณภายในโรงฆ่าสัตว์ ต้องดำเนินการให้ถูกสุขลักษณะ และต้องแยกออกจากบริเวณที่ฆ่าสัตว์ตามแต่ละชนิดของสัตว์ อุปกรณ์ที่ใช้ในการฆ่าสัตว์ต้องได้มาตรฐาน และมีคุณภาพตามที่กำหนด เครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์ต้องทำมาจากวัสดุที่ไม่เป็นสนิม สามารถล้างทำความสะอาดฆ่าเชื้อได้

6. การจัดการด้านสุขลักษณะ

ต้องทำการกำจัดแมลง นก สัตว์ประเภทฟันแทะ และสัตว์มีพิษทั้งบริเวณโรงฆ่าสัตว์ และบริเวณโรงพักสัตว์อย่างสม่ำเสมอ จัดให้มีระบบการจัดเก็บและทำลายขยะมูลฝอยอย่างเหมาะสม จัดให้มีพนักงานบันทึกข้อมูลการตรวจสัตว์ก่อนฆ่าและการตรวจซากสัตว์หลังฆ่า มีการตรวจสอบสภาพพนักงานเป็นประจำทุกปี มีบริเวณเก็บสารเคมีซึ่งตั้งอยู่ห่างจากบริเวณผลิตและที่เก็บเนื้อสัตว์

7. การจัดการสิ่งแวดล้อม

ที่ตั้งของระบบบำบัดน้ำเสียในโรงฆ่าสัตว์ควรจะต้องอยู่ห่างจากอาคารผลิต เพื่อป้องกันกลิ่นเหม็น และสิ่งปนเปื้อนต่าง ๆ ที่ปนเปื้อนจากซากสัตว์หรือเนื้อสัตว์

มาตรการเพิ่มเติมภายหลังจากมีไข้หวัดนกระบาด

ภายหลังจากการระบาดของไข้หวัดนกในประเทศไทยส่งผลให้มีมาตรการสำหรับฟาร์มไก่พื้นเมืองออกมาเพิ่มเติม (มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2549) ดังนี้

มาตรการสำหรับฟาร์มไก่พื้นเมือง

1. ควบคุมการเข้า - ออกของคนและสัตว์ ไม่ให้ยานพาหนะและคน โดยเฉพาะรถรับซื้อไก่ และซื้อไข่ รวมถึงคนรับซื้อไก่และซื้อไข่ หรือซื้อไก่เข้ามาในฟาร์มหรือบริเวณบ้าน

2. งดซื้อไก่จากพื้นที่อื่น ๆ เข้ามาเลี้ยง

3. รักษาความสะอาดในโรงเรือน ทำโรงเรือนแบบปิด

4. ไม่ใช้น้ำจากแหล่งน้ำสาธารณะ เช่น แม่น้ำลำคลอง เลี้ยงไก่ หากจำเป็นต้องใช้ให้ผสมยาฆ่าเชื้อ เช่น คลอรีน

5. หากมีไก่ป่วยหรือตายไม่ว่าด้วยสาเหตุใด ให้รีบแจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ในพื้นที่ทันที ไม่นำไก่ที่ป่วยหรือตายออกมาจำหน่าย อย่าทิ้งซากสัตว์ลงในแหล่งน้ำหรือที่สาธารณะ ต้องกำจัดทิ้งโดยการเผาหรือฝังในหลุมลึกไม่น้อยกว่า 5 เมตร ณ จุดเกิดโรค รวมทั้งมูลไก่ ไข่ และอาหารสัตว์ด้วย แล้วราดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ

6. ก่อนเข้าไปในฟาร์ม สัมผัสสัตว์ป่วย ซากสัตว์ที่ตาย หรือทำลายสัตว์ ควรสวมผ้าพลาสติกกันเปื้อนผ้าปิดปาก จมูก ถุงมือ หมวก หลังเสร็จงานรีบอาบน้ำด้วยน้ำและสบู่ให้สะอาด เปลี่ยนเสื้อผ้าทุกครั้ง เสื้อผ้าที่ใช้แล้ว พลาสติก หรือผ้ากันเปื้อน ผ้าปิดปาก จมูก ถุงมือต้องถอดทิ้งหรือนำไปซักหรือล้างให้สะอาดก่อนนำมาใช้อีก

7. ทำลายเชื้อโรคในพื้นที่ที่เกิดโรคระบาดโดยการฉีดพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อโรคในบริเวณฟาร์ม กรง เล้า พื้นคอก และรอบ ๆ เข้า เย็นทุกวัน

มาตรการสำหรับฟาร์มไก่เนื้อและไข่

1. ห้ามยานพาหนะต่าง ๆ โดยเฉพาะรถส่งอาหารไก่ รถรับซื้อไก่ รถรับซื้อไข่ หรือรถรับซื้อขี้ไก่เข้ามาในฟาร์มหรือบริเวณบ้านโดยไม่จำเป็น หากต้องเข้าฟาร์มต้องใช้ยาฆ่าเชื้อโรคฉีดพ่นยานพาหนะทุกครั้งก่อนเข้าและออกจากฟาร์ม

2. ป้องกันเชื้อโรคที่ปนเปื้อนคนที่เข้า – ออกฟาร์ม โดยห้ามไม่ให้บุคคลภายนอกเข้าฟาร์มโดยไม่จำเป็น บุคคลที่เข้า - ออกฟาร์มต้องจุ่มน้ำยาฆ่าเชื้อก่อนเข้าฟาร์ม และให้เปลี่ยนรองเท้าของฟาร์มที่เตรียมไว้ ไม่ควรเข้าไปในฟาร์มอื่นเพื่อป้องกันการนำเชื้อโรคจากฟาร์มอื่นเข้ามาในฟาร์ม

3. รักษาความสะอาดในโรงเรือน ทำโรงเรือนแบบปิดหรือใช้ตาข่ายคลุม และกำจัดเศษอาหาร เพื่อป้องกันไม่ให้สัตว์อื่น รวมทั้งนก หนู เข้ามาในโรงเรือน เพราะอาจนำเชื้อโรคเข้ามาในฟาร์ม

4. ป้องกันเชื้อโรคที่ปนเปื้อนไข่และถาดไข่ในฟาร์มไข่ไก่ โดยใช้ยาฆ่าเชื้อที่ไข่และถาดไข่ทุกครั้งก่อนนำเข้าฟาร์ม

5. หากมีไข้อี้อหรือตายไม่วาด้วยสาเหตุใด ให้รีบแจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ในพื้นที่ทันที

มาตรการสำหรับผู้รับซื้อสัตว์ปีก

1. ต้องฉีดพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อโรคที่ตัวรถ ล้อรถ และกรงใส่สัตว์ปีกให้ทั่วถึงทุกซอกทุกมุมหลังจากนำสัตว์ปีกส่งโรงฆ่าแล้ว
2. เมื่อซื้อสัตว์ปีกที่ใดแล้ว ไม่ควรแวะซื้อที่อื่นอีก หากจำเป็นไม่ควรนำยานพาหนะเข้าไปในฟาร์ม และต้องพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อที่เสื้อผ้า รองเท้าและตัวคนจับสัตว์ปีก
3. อย่าซื้อสัตว์ปีกที่ป่วยหรือตาย หรือสัตว์ปีกจากฟาร์มที่มีสัตว์ปีกตายมากผิดปกติ

มาตรการสำหรับโรงฆ่าสัตว์

1. ต้องงดซื้อสัตว์ปีกป่วยเข้ามาในโรงฆ่า
2. ถ้ามีสัตว์ปีกตายให้ทำลายด้วยการฝัง เเผา ฉีดพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อโรคที่บริเวณโรงฆ่า ทุกซอกทุกมุมหลังเสร็จสิ้นการฆ่าสัตว์ปีกทุกครั้ง
3. หากพบสัตว์ปีกหรือเครื่องในมีความผิดปกติให้รีบแจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์โดยเร็ว

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ –นามสกุล
วัน เดือน ปี ที่เกิด
สถานที่เกิด
ประวัติการศึกษา

นางสาวทัศนียา รูปโลก
วันที่ 2 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2524
จังหวัดกรุงเทพมหานคร
วิทยาศาสตรบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร)
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์